

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti átlomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Pató Pál politikája

Irta: Mezei Ernő.

Hát igazán az alkotmányos csőd állapotában rekedtünk-e meg? Komolyan odáig jutottunk volna-e, hogy az illetékesek, a felelősök, a nagyfejtiek, a nagyképek, vagy akárhogyan nevezzük is őket, akik a mi szegény országunk törvényes gondviselésétől rendelvél: ők már nem is a részletesen megnyúlt válság, valamely akárha kényszeredett, mégis csak érthető megoldását keresik, hanem ellenkezőleg azon jártatják eszüket, miképpen lehetne az eddigi sok érthetetlen válságfejezetet egy még érthetlenebb és még kilátástalanabb fejezettel újra megtoldani? Mikor konziliumba gyűlt orvosok már semmi segítséget tudományukból nem merithetnek, legalább arra törekednek, hogy a halálos betegség válságát meghosszabbítsák. De a mi honmentő bölcsünk talán csak nem az ilyen orvosi reménytelenség álláspontjára helyezkedtek? Ej, hiszen róluk magukról is van szó és nem egyen közültk nagyon meglátszik az életkedv kicsattanása. A betegen gyötrődő nemzetnek ajánlják-e azt, hogy feküdjék a másik oldalára? Vagy ők maguk akarják-e a nyári pihenő után is fáradságukat alaposabban kiheverni és fordulnának a fal felé?

Mit értsünk meg abból a legújabb nagyszerű kieszelésből, amit „átmeneti minisztérium” címen sikerült immár általános forgalomba hozni? Első hallásra nem is hangzott nagyon rosszul.

Wlassics, az érdemes és népszerű politikus, a szeretetreméltó és sokoldalú tehetség, mint miniszterelnök és mellette a koalíció minden pártjából vett új miniszterek! Hiszen ez szépen fest és az ember valami különös gondolatot sejtene mögötte. De mi legyen ez a gondolat, erre semmiképp rá nem jöhetünk, bezzeg ezt a félhivatalos orákulumok sem képesek a közvéleménnyel megértetni. Volna ismét átmeneti minisztériumunk egyszerűen azzal a feladattal, hogy megoldáson törje a fejét. Sőt a vérmesebbek azt mondják, végleges megoldást kellene előkészítenie, olyan utat találnia, mely a korona és a nemzet között teljes meg egyezéshez vezetne. E végből legelőbb mit is tehetne egyebet, mint hogy királyi rendelettel napolná el a parlamentet. Ha az idővesztegetéssel való ilyen időnyerés nem volna elégséges, utóbb valami indemnitit is kellene kieszközölnie a parlamenttől. Mert ez a hevenyészett kormány csak szigorúan parlamentáris föltételek szerint fogná kérés-életét lefutni. És ahogy a vízbefelő göröcsösen minden szalmaszál után kapkod, honmentőink már annyira ragaszkodnak ehhez a mentőszeméhez is, hogy ha Wlassics nem adná hozzá jó nevét, elfogadnák kevésbé hangzatos czéggel is.

Igazán a vízbefelő szalmaszálmenedéke. Jellege, összetétele és feladata szerint, mi más volna ez a minisztérium, mint a nyárra ujonnan, de oly hiába kinevezett Wekerle-kormány

rosszabbított kiadása, azaz hogy elhalványított másolata. Az átmeneti és átmenetibb minisztériumok után a legátmenetibb minisztérium. Ismét egy hézagpótló kormányzat, csak hogy közben a hézagok rettentő mód kitágultak, a pótló tuskók pedig szerfölött megvékonyultak. Vajjon elhagyjuk-e, hogy amit a nagy minisztérium, a tekintélyek és pártvezérek dicső szövetsége, amely több éven át a legerősebb parlamenti alapon intézte az ország sorsát, a nyári szünet hosszu csendje alatt el nem birt végezni, sőt meg sem birt lendíteni, ugyanazt a bonyolult feladatot a korona és a pártok irányában összeaszott epigonjaik dülőre tudnák vinni az elmaradhatlan téli viharok alatt? Azt gondolják-e talán, hogy azt a bizonyos pusztá időnyerést, amit a nagy nemzetvezérek a nyári elegáns semmittevéssel elértek, az ő kis utódjaik épp oly sikeresen művelhetik a téli kályha mögé való kuporodással? De ugyan ki számára nyerik ezt az időt? A nemzet számára semmi esetre sem! A nemzet minden rétege régóta sinyli a válság pusztító hatásait gazdasági élete minden ágában, de a nemzet egésze el is van szánva minden harcra és minden megpróbáltatásra, amelyet kétségbe-vont jogainak biztosításáért elszenvednie kellene és azért legkevésbé tudja eltűrni ezt a tehetetlen veszteglést és teljes megrekedést a válságsivatagnak szünetlenül kavargó homokfelhői között. Hogy a korona, jobban mondva hogy mindazok az

A győztesek.

(Szinmű 4 felvonásban. Irta: Emile Fabre. Fordította: Gábor Andor. Bemutató a Nemzeti Színházban.)

Mennyi hazugság! — kiáltja fel az, aki meg tudja különböztetni a sólymot a gémtől. Mily érdekes! — mondja bizonyára az, aki azt hiszi, hogy a szerző jóvoltából pillantást vehet a politikai boszorkányműhöz. Annak is igaza van, aki azt állítja, hogy ez a darab elejétől végig hazugságra van felépítve: annak is igaza van, aki némiképpen hisz ezekben a hazugságokban és érdekesnek mondja a darabot.

Első sorban hadd jöjjön a politika. A francia szerző úgy okoskodott, hogy a politika úgy sem más, mint a hazugságok tudománya (noha némelyek az exigencia tudományának mondják) és így legalább politikai színezetű darabban szabadon lehet hazugságokat feltálatni. Egy francia politikust szerepeltet, aki valami interpellációra készül.

Az interpelláció sikerétől függ, hogy igazságügyminiszter lesz-e vagy sem. Ha ő intézi az interpellációt, ő lesz az; ha más, akkor más ül a piros székbe, ha ugyan Franciaországban is pirosak a miniszteri fauteuillek. Denique, minden attól függ, ki interpellál személyválogatás nélkül.

Már ez oly valószínűtlen, hogy bizvást hazugságnak lehet nevezni. Akármilyen fontos

interpelláció legyen is az (a szerző meg sem jelöli, hogy miről van szó), még sem olyan olcsók Franciaországban sem a miniszteri tárczák, hogy mindenkinek a kezébe nyomják, aki interpellál.

Azonban a darab hőse, akinek Daygrand a neve, céljához közel jut, mert ő készül a nevezetes interpellációra. Elég sokat szenvedett, míg idejutott. Szegény ügyvéd volt, aki az ötödik emeleten lakott a feleségével és gyerekeivel s lassu és kitartó stréberkedéssel bejutott a parlamentbe, ott pártember lett és vagyont is szerzett. Az egyik szeme mindig a miniszteri tárczán függött s magában mindig azt mondta: „Miniszter akarok lenni! Miniszter akarok lenni!”

Most itt volna az alkalom. Aki hiszi, hogy így, vagy ilyenformán készülnek a miniszteri tárczák, annak ezek a premisszák éppen elégségesek. Én tisztel-ittel kétkedem benne és semmiféle szerző a világon el nem hiteti velem, hogy igaz az, amit a színpadon láttam.

De következik a második hazugság. A leendő miniszter ellenfelei aljas ármányt szőnek. Nincsen politika ármány nélkül, de ez a legképtelenebb, legbutább és legesetlenebb.

A miniszterjelölt ügyvédi praxisából merítették az intrikát. Valami milliós pert vállalt valamikor. Egy szélhámos indította azt egy nem létező gróf nevében. Miért indította? Mi célja volt vele? Mennyi hasznot várt tőle, hogy még huszonötezer frank perköltséget is adott az ügyvédnek, az nem tűnik ki világo-

san. Csak annyit tudunk meg, hogy a szélhámos a hitelezőit akarta elnémítani, rámutatván, hogy van egy milliós követelése. Miután azt mondják, hogy Franciaországban minden lehetséges, ezt találta fel a szerző.

Az interpellációt megelőző napon az újságok szelöltetni kezdik a dolgot, mondván, hogy az ügyvéd büntársa, beavatott czinkosa volt a szélhámosnak. Följelenk a miniszterjelöltet az ügyvédi kamaránál és vádolják a parlament fóruma előtt. Szóval, a botrány vihar kitör és zug, zug a miniszterjelölt körül. A szélvihar oly nagy, hogy már-már kifújja a miniszteri tárczát a politikus kezéből.

Csak egy mód van menekülni: ha a miniszterjelölt kifizeti a szélhámos adósságait, amihez csekély félmillió frankra volna szükség.

Ez már nemcsak hazugság, de ostobaság is. Nincs oly ügyvéd a világon, ha százszor tagja is a parlamentnek és áhitozik a miniszteri tárczára, aki szeme közé ne kaczagna ennek a vádnak. Őt megbizta valaki egy pör vitelével. Nem kötelessége az illető személyazonosságáról meggyőződni. Viszi a pört legjobb belátása szerint s ha kiderül, hogy az illető szélhámos volt, neki abban ugyan semmi része nem volt. Az igazság Franciaországban is győzni szokott, különösen, ha okosan küzdenek érte.

De ez az ügyvéd inkább meg akarja fizetni a félmilliót a szélhámos hitelezőinek, sem hogy bevallja, hogy jóhiszeműleg vállalt egy pört. Ebben azonban már a hiszékenyek sem hisznek, olyan ostoba dolog ez.

ellenségeink, akik a korona árnyékában összetömörültek, kívánatosnak tartják ezt az időnyerést, az persze valószínű. De hát azért engedje-e a magyar parlament még továbbra is nyújtani a végtelen válságot, hogy mint szépen gombolyított, jól megsütött rétes kerüljön az udvari inyenczek asztalára? Azért vívtuk-e nehézkos alkotmányos harcainkat és idéztük-e fel a válságok veszedelmeit, hogy végül is önkényt áldozzuk fel utolsó kedvező pozícióinkat, még azokat az alkotmányos kényszerűségeket is, amelyek ellenségeink romboló terveit feltartóztatják, talán kifejtési sem engedik? Csak vigyázzunk az időre most, hogy a költségvetési év végéhez közelgünk. A nyári ideiglenes kormányzat a várt buzatermés helyett csak a konkolyt szaporította vetésünkben, ha most is a napról-napra való élést folytatjuk, a téli ideiglenesség alatt, amelyet ránk hozni készülnek, egészen kifogyhatunk csekély alkotmányos eleségünkből.

Egyetlen cél és egyetlen program az, a mi megmagyarázhatná, a nemzet előtt igazolttá is tenné az efféle megtoldott és kicserélt átmeneti kabinetnek berendezését. Az, ha örökségbe venné elődjének teljes paktumkötelezettségét és haladék nélkül megalkotná a választási reformot. Igenis, átmeneti kormány legyen a szó valódi értelmében, átmenet a tulsó partra, nem pedig pusztá lebegés az ürességben. Igazi hid legyen az átmenet, nem a végtelenbe vezető szívárványképlet. Amikor a választási reform nagy evolúciója a nemzeti életet új mederbe fogja terelni, amikor minden felől érezzük a földrengések közeledését, a nemzeti politika vezetőinek igazán le kell tenniük a véglegeség hiu tervezéseiről. Micsoda nevetséges képet nyújtanak ezek a mi válság-átmeneteink; amikor a kormány valódi alapja a pillanatnyi „fortwursteln“, de egybekapcsolva a végleges rend lázas álmával! Egyre sötétebb árnyak vetődnek nemrég oly lendülettel közszellemünkre. Micsoda vigasztalan nyilvánulása

a koalíciós nagy kormányzat teljes leomlásának, hogy pályafutását ilyen nyomoruságos expediensek megkísérlésével kénytelen lezárni. Nem kapott ugyan nyílt bizalmatlansági szavazatot előbb oly odaadó többségtől, de ime önmagának szavazza most meg a legkifejezettebb bizalmatlanságot, amikor legközvetlenebb kötelezettségeit is jelentéktelenebb utódokra akarja háritani és még fölteszi, hogy ezek inkább nyerhetik meg hozzá a parlament támogatását. Hogy mi telik ki ettől a parlamenttől, amely maga is a teljes elzúllás képe, bajos volna megmondani. De ha egy új kiadású koalíciós kormány a megbízatással jönne, hogy előde megmaradt tartozását a választási reformmal teljesen beváltja, azt tartjuk, ez még a mai parlamenttől is igényelhetné az alkotó képesség utolsó erőfeszítését. Ha azonban csak azzal a szerény ambícióval jönne, hogy Bécs számára kibontakozási módokat, fuzionális programokat keressen, akkor ékesítheti magát Wlassicscsal, vagy akármi más tekintélynek nevével, igazi hivatása és jelleme szerint — Pató Pál minisztériumának kellene nevezni.

Budapest, október 15.

Nyolcz gyűlés az önálló bank mellett. Az alföldi függetlenségi párt a bankgyűlések megtartásának egész sorozatát vette tervbe. Nyolcz vármegyére kiterjedő területének egyelőre a nagyobb városokban tart a párt nagygyűlést, amelynek legfontosabb pontja, legjelentősebb mozzanata az önálló magyar bank mellett való állásfoglalás lesz. Dr. Holló Lajos és dr. Becsey Károly vezetése alatt most közlő egymásután nyolcz gyűlést rendez az önálló bank mellett az alföldi függetlenségi párt Makón, Szentesen, Ujvidéken, Félegyházán, Nagykőrösön, Kecskeméten, Czegléden és Szolnokon.

Battonyán vasárnap népgyűlés lesz az önálló bank érdekében. Az országgyűlési képviselők közül bejelentették részvételüket Buza Barna, Nemes Bertalan, Mahler, Dobroszlav, Justh János és Hajdu Frigyes képviselők.

Justh beszámolója. Justh Gyula, a képviselőház elnöke november 7-én tartja beszámolóját Makón.

S most bontakozik ki a darab érdekes motívuma. Mialatt a miniszterjelölt pénzt hajszol, politikai ellenfelei egy pamfletet tesznek közre. Ebben az foglaltatik, hogy az ügyvéd feleségének valamikor viszonya volt egy Leprieux nevű dús gazdag emberrel.

Ez két okból igaz lehet. Egy az, hogy a politikus a miniszterségért való hajszájában megfedkezett egészen arról, hogy a feleségének a férje legyen, másrészt az elhanyagolt és rutul negligált asszonyok nagyon is hajlandók ilyen ballépésre, amint a házasságtörést nyárs-polgári körökben nevezni szokás. Nincs tehát okunk ebben a motívumban kételkedni. Legáltalában is valószínű s az egyetlen pozitívnak vehető dolog.

A férj megbizonyosodik arról, hogy a felesége megcsalta, annál is inkább, mert az asszony, aki hiu, nagyravágyó és szeretne miniszterné lenni, pénzt kér kölcsön egykori szeretőjétől. Az meg is adja az asszonynak a nagy összeget s nem kér garanciát, noha előzőleg a férjtől igenis kért biztosítékot.

Kifejlődik egy nagy jelenet férj és feleség közt. Amolyan szinpadai vihar ez, melyet a szerző gondosan előkészített, csak az a baj, hogy a csináltságot észre lehet rajta venni. A férj dörömböl, az asszony sir és vall s vallomásával mentségéről sem feledkezik meg. Ezt mind ismerjük már előző néhány tucsat drámából. Most az a kérdés: elfogadja-e a férj a felesége szeretőjétől a pénzt. Sok habozás és teatrális kinlódás után elfogadja és ezzel minden további érdeklődésünkről le kell mondania. Rongy karakter bizony az, akivel nem érdemes

tovább foglalkozni, sőt kár volt vele eddig is foglalkozni.

Kifizeti a szélhámos adósságait, megtartja az interpellációt és másnap már miniszter is lesz.

Azonban!... Valami költői, vagy szinpadai igazságszolgáltatásféltre is gondolt a szerző. Mialatt gratulációk érkeznek a házába, megkapja a hírt, hogy a fia párviadalban meghalt. Az ifju ugyanis kardpárbajt vívott azzal az újságíróval, aki anyja becsületét megtámadta. A párbajban neki szalad ellenfele kardjának, mely gyomrát hasítja fel. Az ujdonsült miniszter a mea culpát hangoztatva kirohan a színről. Ime a kép, amelyet a szerző be akart mutatni: ne irigyeljenek senkit földi nagyságáért, mert nem tudjátok, hogy nagyságát mennyi szenvedéssel váltotta meg.

S az egész darab drámai receptje?... Egy kis politikai színezet, ha hazug és ostoba is; egy kis középfajú házasságtörés, ha a múltban történt is; sok érzékeny, hangos és félhangos jelenet, sirás, dörömbölés, vallomás, győzelem és halál. Aki ennyi motívummal be nem éri, annak valóban kolosszális igényei vannak. S mindamellett a darab majdnem teljesen irodalmi érték nélkül való és oly efemer jelentőségű, amilyen a napi fogyasztásnak szánt irodalmi és szinpadai produktum csak lehet. Teatrális hatásokra felépített, külső effektusokat hajszoló szindarab, melyet majdnem oly hamar elfelejt a néző, amennyi idő alatt tudomást vett róla.

A mi szinpadilag értékes benne, az abból áll, hogy a szerző jó szerepeket tudott írni.

A kérő násznagy.

— Hogyan keresnek miniszterelnököket? —

Budapest, október 15.

Az egyzéri alispán kérő násznagyot keresett, aki számára a leány kezét megkérje. De meglehetősen fogas kívánságai voltak a násznagy személye iránt.

— Legyen legény a talpán, hogy szívesen fogadják, de ne legyen olyan megnyerő, hogy engem is kiűthessen a nyeregből. Legyen okos, hogy örömmel hallgassák, de ne legyen olyan okos, hogy engem is lefözhessen. Legyen ur, aki rangosan tud fellépni, de ne legyen olyan nagy ur, hogy az alispánnak utat ne engedjen. Egyszóval: legyen valaki, de hozzám képest mégis csak senki legyen.

... Nekünk úgy rémlik, hogy Wekerle az egyzéri alispán lámpásával keresi a magának való kérő násznagyot, azaz pardon, a magának való miniszterelnököt. Olyan ember legyen, akivel szóba áll a király is, a parlament is, de mégse legyen olyan ember, hogy szívesebben lássák, mint az igazi kérőt, aki küldte. Olyan ember legyen, aki megállja a helyét, de mégse legyen olyan ember, aki még Wekerlénél is különb. Olyan ember legyen, akit nem tessékelnék ki sehonnan, de már olyan ember ne legyen, aki még Wekerlének se adja át a helyét. Szóval: olyan politikus legyen, aki valaki, de Wekerléhez képest mégis kismiska legyen.

Csodálni való nincs ebben, mert hiszen azt a leányzót, akiről szó van: Hatalom kisasszonyt Wekerle nem feleségeül szánja a kérő násznagnak. A kisasszony vőlegénye, ura és gazdája a végén mégis csak ő maga szeretne lenni. Mikor tehát kérő kormányt meneszt Hatalom kisasszony után, persze, hogy nagyon vigyáz a megválogatásában.

De éppen csak így lehet megérteni azt a különös toborzást, mely most az átmeneti, tárgyaló, békéltető vagy egyszerűen kérő kormány elnökének keresése körül folyik. Azok az egykor fényes, de ma már kissé megkopott nevek, az egykor kemény, de ma már kissé hajlott gerinczek és azok a történelmi, de önmagában súlytalan nevek, melyek a miniszterelnökkereső

Néhány kitűnően megjátszható szerep van benne. S mivelhogy Gál játszotta a főszerepet, a miniszterjelölt szerepét, bizonyos lehetett a színház, hogy legalább a játékkal sikert fog aratni. Gál valóban bravuros módon vitte győzelemre a szerepét; annak minden mozzanatát kiaknázta s jelentősebb tette, mint amilyen valóban volt. A félelem, a kétségbeesés, a remény, a harag, a sértelt férfibüszkeség, a megértés mind művészi kifejezésre jutott játékában. Csak ott keletkezett drámai élet és mozgalom, ahol ő a szinpadon volt, mert egy-két kivétellel a többiek elég színtelenek és sablonosak voltak. Pethes a szélhámos pereskedő szerepét nem tudta elfogadhatóvá tenni. Mihályfinak parányi feladata volt; játéka ugyyszólván észrevétlenné vált; Szacsavayné szerepének ellenszenyes volta az érdeklődést kizárta; Bartos abszolút művészietlen volt. Hegyesi Mari akceptabilisan játszta a leendő miniszterné szerepét, sőt a harmadik felvonásban érdeklődést is kellett. Hajdu egy kicsiny szerepből, melyet kiosztottak neki, megint tudott valamit alkotni, ami figyelemreméltó volt. Gálon kívül Odry érdemel külön említést, aki a leendő miniszter fiának a szerepét kapta és az egyik jelenetét az igazság látszatával ruházta fel.

A közönség nem tanusított türelmetlenséget a darab lehetetlenségei iránt, amit különösen Gál mesteri játékának tulajdoníthatunk, akit joggal tartunk a mai est megmentőjének. A főszereplőket minden felvonás után a lámpák elé szólította a publikum.

Timár Szaniszló.

szitába kerültek: mind azt bizonyítják, hogy Hatalom kisasszony ravasz imádói az egyszerű alispán szempontjai szerint keresik a kérő násznagyot, a kérő miniszterium elnökét. Olyan kormányt szeretnének a végleges kormány elé küldeni, hogy elég jó legyen a királynak és a parlamentnek rövid időre, de semmiesetre sem állandóan. Ezért van, hogy nincs a forgalomba került nevek között egy sem, aki *utolsó legény*, de aztán olyan se, aki *első legény* volna. Ha emlegették gróf Csáky Albint, a nagy egyházpolitikai kabinet kultuszminiszterét s a „nagy cséplőgép” keresztapját: bizony azért tették, mert ez a név a multból ragyogó és tiszteletet parancsoló ugyan, (ami jó minőség a neki szánt szerephez), de viszont maga Csáky ma meghajlott ember, aki nyugalmat akar s talán attól is megriad, ha egy távirattal megzavarják, (ami megint veszélytelenné teszi az igazi várományosokra nézve). Ha emlegették *Wlassicsot*, a tudóst, a szeplőtlen hazafit, (amivel meg tudja engesztelni az oppozíciót), de arra is gondoltak, hogy ez a *Wlassics* elég szerény a második sorba vonulni, ha Kossuth, Andrássy, Wekerle és Apponyi mutatkoznak a szemhatáron, (ami meg kitűnő tulajdonsága a várományosok szempontjából). Ha emlegették *Hieronym* Károlyt, aki talán kedves lehetne a királynak, mert Kossuth Lajos temetésekor arra is kész volt, hogy szükség esetén a nép közé lövessen, de ők nyilván azért gondoltak rá, mert ugyanebből az okból a függetlenségi többség mindig hajlandó lesz kibuktatni a miniszterségből. Tehát, ha Hieronym veszedelemes lehetne felülről, de nem veszedelemes alulról. Ha emlegették továbbá *Láng* Lajost, rá is olyanformán gondolhattak, mint *Wlassics* Gyulára. A neve jó s a szerénysége garancia, hogy nem lesz utjában a kiválóbbaknak. És ha emlegetik ma már gróf *Szapáry* Lászlót is, akkor ez csak azt bizonyítja, hogy már nagyon-nagyon lefokozták az igényeiket. Mert ha *Szapáry* László neve igazán belekerült abba a szitába, amelyben miniszterelnök-jelöltek neveit forgatják: akkor a szitát is sajnálni kell, nemcsak az országot.

Mulatságos ez a toborzás — de tessék elhinni, hogy nincs más jelentősége, mint egy kvalifikált kérő násznagy keresésének. Akármelyik név marad a szitában: nem az lesz Hatalom kisasszony igazi ura és gazdája. A politikában más a házasságok sorsa. Aki igazán érdemes rá s akit a nemzet is érdemesnek ítél: annak meg kell kapnia Hatalom kisasszony kezét. Násznagyra itt nincs szükség. Se jönevű, patinás régiségre. Se szerény és ártatlan tudósra. Se történelmi tróliára. A politikában az a házassági jelszó: vagy lakodalom, vagy háborúság. Vagy végleges kormány, vagy abszolutisztikus erőszak. A kérő násznagy keresése: az komédia.

Budapest, október 15.

A mult esztendő mérlege. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egy reggeli lapnak az az állítása, hogy az államszámszék az 1908. évi zárszámadásban a rendes kezelésben 150 millió deficitet konstatait, a valóságnak nem felel meg. Mint a Magyar Távirati Iroda illetékes helyről értesül, az 1908. évi rendes kezelés eredménye 125.600.000 koronával haladta meg az előirányzatot, amibe semmi kölcsön vagy más rendkívüli bevétel beleszámítva nincsen, hanem a mi tisztán a rendes kezelésnek eredménye. Jelesül, eltekintve a kisebb tételektől, amelyek az egy millió koronán alul vannak, a tényleges rendes bevételek meghaladták az előirányzatot: a) a belügyi tárczánál 1.127.000 koronával, b) a pénzügyi tárczánál 116.501.000 koronával, c) a kereskedelmi tárczánál 12.562.000 koronával; viszont a földművelésügyi tárczánál 5.723.000 koronával kisebb volt a bevétel az előirányzatnál. Tény azonban, hogy különbö-

sen az üzemi természetű nagyobb bevételekkel nagyobb kiadás is jár. Így az előirányzatnál nagyobb volt a rendes kiadás — ismét csak az egy milliónál nagyobb különbözetekeket említve fel — a következőknél: a vasúti kamatbiztosításnál 6.022.000 kor.-val; Horvátország belsziükségeinél 1.062.000 koronával, a belügyi tárczánál 1.617.000 kor.-val, a pénzügyi tárczánál 18.949.000 koronával, a kereskedelmi tárczánál 59.497.000 koronával, együttvéve, a kisebb tételeket is számítva, nettóban: 78.299.000 koronával. De ha mindezeket a rendes többkiadásokat a rendes bevételek többletéből le is számítjuk, a rendes kezelés az előirányzathoz képest nem minuszszal, hanem 47.301.000 K többlettel zárul. Beruházásoknál rendkívül nagy volt ez évben a befektetés és 200.389.000 K-ra rugott, ami a rendes bevételek feleslegén túl a pénztári készletekből és kölcsönből fedeztetett. Erre nézve is megjegyeztetik azonban, hogy a beruházások mindössze 3.707.000 koronával haladták meg az előirányzott összeget és hogy éppen a felhasználható pénztári készletekre és a rendes bevételek nagymértvű eredményére való tekintetből távolról sem vétetett a pénzpiacra annyira igénybe, mint amennyire a törvényhozás felhatalmazást adott.

Wekerle Bécsbe utazott.

— A *Wlassics*-kombináció meghinsult. —

A függetlenségi párt állásfoglalása.

Budapest, október 15.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ezt az audienciát már egész héten várta a politikai világ. A halogatás oka — mint az *Egyetértés* mai számában már megirtuk — az volt, hogy a kormány utódot keresett. *Wekerle* Sándor miniszterelnök múlt pénteki audienciáján a király ismét egész határozottan kifejezte azt a kívánságát, hogy a kormány maradjon meg a helyén és hajtsa végre teljesen a paktumot. Amikor aztán *Wekerle* kifejtette, hogy a mostani körülmények között nemzeti engedmények nélkül nem maradhat meg az ügyek élén, a király haragosan azt felelte, hogy ebben az esetben pedig inkább rögtön felmenti a kormányt és helyébe *katonai kabinetet* küld ki, amely aztán rendet fog csinálni. *Wekerle* ekkor azt az előterjesztést tette, hogy mielőtt ezzel kísérletezik a király, engedje meg nekik, hogy ők ajánljanak új kormányt. Ehhez a király megadta hozzájárulását, s ez volt az alapja azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket mostanában folytattak a kormány tagjai. A *Wekerle*-kormány az alapon próbált utódot keresni, hogy az utána következő kabinet határozottan *tárgyaló-kormány* legyen, amelynek egyedüli feladata a pártok között a tárgyalásokat folytatni abból a célból, hogy ezeknek eredményeképpen kialakuljon az az új kormányképes többség, amelynek csiráját már a mostani kormánykeltette életre.

Ezek a tárgyalások okozták *Wekerle* utazásának elhalasztását. Ma azonban a *Wlassics*-kombináció is meghinsult és gróf *Zichy* Aladár, király személye körüli miniszter, aki ma délelőtt a királynál, már jelenthette, hogy a kormány fáradozásai eredménytelenek maradtak és hogy *Wekerle* miniszterelnök audienciát kér jelentésének előterjesztésére. A *Wlassics*-kombináció a függetlenségi párt határozott állásfoglalásán szenvedett hajótörést, mert a mint ma délelőtt *Hoitsy* Pál és *Holló* Lajos alelnökök *Wekerle* Sándor, illetve *Kossuth* Ferencz előtt kifejtették, a függetlenségi párt semmiesetre sem ad indemnítást egy tárgyaló kormánynak, hogy aztán az esetleg utána következő *katonai kormány* mindent rendben találjon. A függetlenségi párt csak olyan kormányt támogathat, amely a függetlenségi program megvalósítására törekszik.

Erről fog holnap jelentést tenni a királynak és a kormány környezetében azt mondják,

hogy a helyzet *jelentékenyen rosszabbodott*. Nyomatékosan utalnak arra, hogy a korona nem fog beleegyezni abba, hogy a képviselőház a válság alatt tárgyalás alá vegye a bankbizottság jelentését s az *elnapolás* expedienséhez fog folyamodni. Ha *Justhék* meg nem hátrálnak s viszont a mai kormány nem tudja átadni a helyét akkorra bármilyen békés miniszteriumnak: egyik órától a másikra meglepő fordulat következhetik. Bécsből megint azt jelentik, hogy a legrosszabb esetben *katonai kormány kinevezésére* is sor kerülhet.

Lehetségesnek mondják, hogy a miniszterelnök hoinapi audienciája után még egyszer kísérletet tesznek, a maguk módján, a *békés megoldásra*, ami annyit jelent, hogy engedmények nélkül és a katonai terhek vállalása fejében hajlandók kormányt kinevezni. Ebben az esetben esetleg ismét a *Wlassics*-féle kombinációhoz fordulnak, azonban nagyon kevés a valószínűsége annak, hogy akkor több eredménnyel járjon.

A mai tanácskozások.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter délelőtt háromnegyed 10 órakor lakásáról a kereskedelmi miniszteriumba hajtatott, ahol fél 12 óráig az osztályfőnökök jelentéseit hallgatta meg. A minisztert azután *Hoitsy* Pál, a függetlenségi párt alelnöke kereste fel, akivel körülbelül félóra hosszat tanácskozott. Mikor *Hoitsy* Pál a kereskedelmi miniszteriumot elhagyta, az újságírók előtt a következőket mondotta:

— Egyáltalán nem értem, hogy kinek az agyában születhetett meg a *Wlassics*-féle kísérlet terve. Hisz az teljesen lehetetlen és csodálatos, hogy még gondoltak is rá. *Csak nem gondolják, hogy a függetlenségi párt támogatná ezt a kísérletezést?* Csak nem gondolják, hogy a függetlenségi párt megadja *Wlassics*nak az indemnítást, megszavazza a közös költségvetést, hogy azután esetleg egy *katonai kormány* jöjjön? Erről szó sem lehet. A függetlenségi párt ma is azon az állásponton áll, hogy csak olyan megoldást támogat, mely teljesen alkotmányos.

Hoitsy Pál azután *Szell* Kálmán Döbrentey-utcai lakására hajtatott, hogy látogatást tegyen az alkotmánypárt betegen fekvő elnökénél.

Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert azután *Holló* Lajos, a függetlenségi párt alelnöke kereste fel, akivel *Kossuth* hosszasan tanácskozott.

Kossuth holnap reggel Soltra utazik, a honnan csak *hétfőn este* jön vissza a fővárosba.

Gróf *Apponyi* Albert közoktatásügyi miniszter ma Eberhardra utazott, ahol néhány napot szándékozik tölteni. *Apponyi* Albert grófnak a fővárosból való elutazása is bizonyítja azt, hogy a *Wlassics*csal folytatott tanácskozások megszüntek.

Wekerle Sándor miniszterelnök délelőtt 10 óráig a miniszterelnökségi palotában tartózkodott és reszortügyekkel foglalkozott. A miniszterelnök azután az igazságügyminiszteriumba hajtatott, melynek ügyeit ideiglenesen vezeti. *Wekerle* Sándor déli 11 órakor elhagyta az igazságügyminiszteriumot és *Abonyi* Kornéllal, a sajtóiroda főnökével a várba hajtatott. Ekkor kereste föl gróf *Andrássy* belügyminisztert.

Végül pedig meg kell emlékezni *Wlassics* Gyuláról is. A közigazgatási bíróság elnöke az egész délelőttöt a közigazgatási bíróság Uri-utcai palotájában töltötte, majd délelőtt 12 órakor áthajtatott Pestre. Délután egy újságíró előtt így nyilatkozott a kutba esett tervről:

— Kérem, én már tegnap végleges választ adtam: *nem megyek bele a dologba*. Közel egy óra hosszáig tárgyaltunk tegnap délelőtt s azzal váltunk el, hogy én elhárítottam magamtól a kormány ajánlatát. Animó nélkül ilyen feladatot vállalni nem lehet. Ismétlem, *a magam részéről a dolog be van fejezve*.

Gróf Zichy Aladár audienciája.

Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter ma délelőtt Schönbrunnban kihallgatáson jelent meg ő felsége előtt.

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután 5 óra 15 perczkor titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe utazott. Wekerle miniszterelnök a holnapi nap folyamán kihallgatásán jelenik meg ő felségénél s jelentést tesz a parlamenti helyzetről, valamint a legutóbbi időben a kibontakozás dolgában folytatott tárgyalásokról. A miniszterelnök holnap este szándékozik Budapestre visszatérni.

Egy bécsi távirat szerint jól értesült politikai körökből Wekerle miniszterelnök holnapi kihallgatásáról a következőket jelentik: Wekerle holnap jelentést fog tenni a királynak a kibontakozó akció állásáról. A kibontakozó kísérletek közül különösen háromnak van aktuáltsága. Első helyen van még mindig az összes mérsékelt elemek fuziójának, vagy amint most nevezik: koncentrációjának eszméje. E szerint ezek az elemek tömörülnének, hogy a választó-reform művét befejezzék. A katonai kérdéseket, a bankkérdést kikapcsolják addig, amíg az új országgyűlés össze ül. E terv keresztülvitelének feltétele volna a függetlenségi párt radikális szárnyának kirekesztése. A másik kibontakozó terv a haivanhetes pártok koncentrációja. A terv végrehajtásának feltétele a mostani országgyűlés felosztására való meghatalmazás és katonai koncessziók megadása volna. Csak abban az esetben, ha e két terv valamelyike megvalósíthatatlannak bizonyulna, következnek el kibontakozó miniszteriumok alakítása, amely az országgyűlést berekesztené és új tárgyalást kezdene a pártokkal.

Újabb nevek.

Az eredménytelen próbálkozások egyre újabb és újabb neveket vetnek föl. Így politikai körökben az a hír merült föl, hogy báró Jósika Samut, a Bánffy-kormány királyi személye körüli miniszterét is kombinációba vették, de beszéltek arról is, s ezt a kormányhoz igen közel álló körökben is megerősítik, hogy amennyiben a Wekerle-kabinetnek nem sikerül utódot találni s a képviselőház a keddi ülésen elhatározza a bankbizottság jelentésének napirendre tűzését, a harci kabinet kinevezése haladéktalanul bekövetkezik. Ennek a kormánynak élén a legújabb hírek szerint Hieronymi Károly állana, s azzal kezdené meg működését, hogy királyi kéziratral elnapolná az országgyűlést. Ezt a hírt megerősíteni látszik az a körülmény, hogy Lukács László, a befagyott homo regius, ismét Bécsben van, s miután Hieronymi a nyáron támogatta Lukács László próbálkozását, most Lukács viszonzásul Hieronymit portálja az udvarnál. A legújabb név azonban, amely fölmerült, gróf Szapáry László hírlíró neve. Azt beszélték róla, hogy bécsi körök ránczigták őt elő. Ezekre a hírekre gróf Szapáry kijelentette, hogy nagyon szívesen foglalkozik közgazdasági vállalatokkal és azzal kapcsolatos kérdésekkel, de politikával semmi körülmények között sem, mert az a mai viszonyok között nagyon hálátlan mesterség és minden tekintetben idegenkedik tőle.

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben ma este csak kevesen fordultak meg. A nagy társalgó-teremben Holló Lajos és Mezössy Béla államtitkár közül alakultak kisebb csoportok, amelyekben Holló Lajos kifejtette, hogy a Wlassics-féle kombinációnak főczélja az lett volna, hogy időt szerezzen a hatvanhetesek egyesítésére és így a függetlenségi párt letörésére. Már ez is elég ok volt a terv határozott visszautasítására, de azonkívül az a veszély is fenyeget, hogy amennyiben a békés kibontakozás nem sikerül, olyan kabinet jöhet utána, s találhat az indemnitás megszavazása esetében pénzt és fölhatalmazást, amely ezt a nemzet ellen használná föl. Holló megmondta azt is, hogy mindezeket az okokat ma délelőtt Hoitsy Pál előbb a miniszterelnök, majd Kossuth Ferencz előtt kifejtette és bejelentette,

hogy a függetlenségi párt ezen az alapon nem támogatja kormányt. Beszéltek arról is, hogy Wekerle holnapi audienciáján bejelent a tárgyalások eredménytelenségét s hogy a kormány környezetéből eredő hírek igen nagy valószínűséggel jósolnak egy parlamenten kívüli kormánynak. A pártban ez a fenyegetés nem kellett nagyobb hatást, mert mindenki el van készülve arra, hogy nyílt harcra kerül a sor a bécsi hatalommal.

Az alkotmánypártkörben ma este is igen sokan voltak fent a Klubban. Hosszabb időt töltött a körben gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Bolgár Ferencz és Szerényi József államtitkárok, Nagy Ferencz, a párt másod-elnöke és még számosan. Gróf Andrássy Gyula kifejezést adott sajnálatának, hogy a Wlassics-kombináció meghiúsult, mert most már nagyon kevés a remény arra, hogy a kibontakozás alkotmányos uton létrejöjjön. A bécsi hatalmi körök merevebben ragaszkodnak álláspontjukhoz, mint valaha és alig van kilátás arra, hogy Wekerle Sándornak holnap sikerüljön őket a magyar kivánságok jogosságáról meggyőzni. A helyzet igen jelentékenyen rosszabbra fordult.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt e hó 18-án és 19-én este 6 órakor Erzsébet-körtüli helyiségében értekezletet tart. Hétfőn az országos földadó kataszteri kiigazítási bizottság képviselőházi tagjait kandidálják. Kedden este a politikai helyzetet fogják megbeszélni.

Justhék kibontakozási terve.

A Neue Freie Presse értesülése szerint a Wlassics nevével kapcsolatos kibontakozó kabinet tervén kívül még egy más akció is van folyamatban, amely a Justh-csoportból indult ki. Oly ideiglenes kibontakozó tervről van szó, amely a súlyt a Justh-csoportra fekteti s amelyet a Justh-párt Wekerle miniszterelnökkel egyetértésben hajtana végre. Ugy látszik, hogy ennek az akciónak a gondolata a Wlassics-féle tárgyalásokról szóló jelentések alapján keletkezett. A Justh-csoportnak erre vonatkozó kívánságait több mértékadó személyiséggel közölték s valószínű, hogy e tervről holnap tárgyalások lesznek. Wekerle-nek Budapestről való elutazása előtt be kell fejeznie e tárgyalásokat.

A „N. Fr. Pr.” eme hírére a Justh-csoport lapja kijelenti, hogy sem a „Justh-csoport”-nak, sem a függetlenségi párt semmiféle „csoportnak” kibontakozási terve nincs és nem is volt soha. Az egész párt egyetértelműleg csatlakozik a Kossuth által a király elé terjesztett kibontakozási tervhez és ezenkívül senki a párt nem folytat tárgyalásokat senkivel sem.

KÜLFÖLD.

A csár utazása. Münchenből táviratozzák, hogy a csár október 22-ike és 23-ika között való éjjel érkezik Münchenbe és 10 pernyi tartózkodás után folytatja útját Olaszország felé, a bajor udvar tagjai közül senki sem lesz a vasutnál a csár fogadására. A rendőrség már most széleskörű intézkedéseket tesz. A müncheni orosz követ a bajor határig a csár elé fog utazni.

Római távirat szerint a csár olaszországi utazása bizonytalan időre halasztódott el, minek oka az, hogy Ferrer kivégzése miatt Olaszországban nagy az izgatottság.

Osztrák tartománygyűlések. A mai ülésen a helytartó számos interpellációra válaszolt, a nemzeti konzervatív cseheknek ma benyújtott sürgős javaslat a morvaországi iskolák tanpénzének eltörlése dolgában került tárgyalásra, amidőn Kadlczak képviselő e javaslat megokolásához beszélni akart, a cseh néppárt és a szociáldemokraták padjain nagy lármá hangzik fel. E kiáltásokat hallani: Szegyeljétek magatokat! Demagógia! Élénk tiltakozó kiáltások között több csoport képviselő siet a szónoki tribünhöz és a tartományi főnökhöz, aki

szüntelenül csönget. Votraba képviselő (cseh haladó néppárt) és Jilek képviselő (nemzeti konzervatív cseh) között majdnem tettlegességek törnek ki, amelyeket csak Albrecht képviselő (német tartománygyűlési klub) közbelépése akadályoz meg. A szónok a lármában, amely csak lassan szűnik, nem képes magát megértetni. Végre néhány képviselőnek sikerült a civakodókat szétválasztani.

A karinthiai tartománygyűlésen a tartományi bank statutumát mindhárom olvasásban elfogadják, a délutáni ülésen a tartománygyűlési házszabálytervezetet vették tárgyalás alá. Triller képviselő kifejti, hogy ellenmondások állanak fenn és ezért a bizottság elé való visszautalást kívánja. A tartományfőnök czáfolja ezt a felfogást, mire a nemzeti haladópart zajos obstrukcióba kezd, lármáz és a padokat verdési. A zaj egyideig tart, mire a tartományfőnök elrendeli a tiikos ülést és egybehívja a fegyelmi tanácsot. Délután 1/26 órakor az ülést megszakítják.

Leszavazták a bajor kormányt. A bajor képviselőházban egy liberális képviselő interpellációt nyújtott be, azt a kérdést intézve a kormányhoz, vajjon hajlandó-e az 1885-ben Oroszországgal kötött kiadási szerződést felmondani? Báró Podewils miniszterelnök kijelentette, hogy egy kellőképp meg nem okolt felmondás aggasztó politikai és gazdasági következményekkel járhat. A kormány a szerződést nem fogja felmondani. A szociáldemokraták erre formális indítványt nyújtottak be a szerződés felmondására. A miniszterelnök a felmondást olybá tüntette fel, mint amely barátságatlan aktus volna Oroszország ellen, amire a kormány magát nem határozhatja el. Miután több különböző pártállású képviselő a kiadási szerződés ellen nyilatkozott, a szerződés felmondására vonatkozó indítványt egyhangulag elfogadták.

A csár és a finnek. Az a konfliktus, amelyik a csár és a finn törvényhozás közt az új véderőtörvény miatt kitört és amelyik szerint a finn haderő egyesítették az oroszokkal, egyelőre véget ért, még pedig a finnek győzelmével. A csár ugyanis tegnap manifesztumot bocsátott ki, amelyben Finnország lakóit felmenti a védkötelezettség alól addig az időpontig, míg a katonai kérdést törvényesen végleg rendezik. A finn állam azonban tartozik évenként bizonyos összeggel hozzájárulni a katonai kiadásokhoz.

A vitás Drina sziget. Az a vegyes bizottság, amely annak idején a bosnyák-szerb Drina-határon történő legutóbbi összetűzések ténybeli alapjainak kiderítésére ült össze, kénytelen volt röviddel ez előtt az évszakra és a Drina mentén fenyegető áradásra való tekintettel munkáját csaknem egy hónapi megfeszített munka után elnapolni. A kiküldöttek között mindkét oldalon barátságos viszony állott fenn. Jellemző körülmény erre az, hogy a szerb küldöttség elnöke a küldöttség néhány tagjával a bosnyák küldöttség meghívására szeptember 28-án meglátogatta Tuzla és Breka városokat, amit azzal vizonzott, hogy az osztrák és magyar küldöttség elnökét és néhány tagját Belgrádba látogatóra hívta, amit ezek a legkészségesebben elfogadtak.

A nikaraguai forradalom győzelme. Blue Fieldből (Nikaragua) érkezett távirat szerint Juan Estrada megszállta Rives városát és Ugarte ezredes több száz felkelővel elfoglalta Graytown várát. Colónból érkezett távirat megerősíti Graytown elfoglalását és jelenti továbbá, hogy Juan Estrada Cape Gracias ellen vonul, ahol 2000 főnyi kormánycsapat áll.

Kína alkotmánya. A tegnapi nap világtörténelmi jelentőségű Kinára nézve, mert tegnap ért véget a 6000 esztendősinai uralkodási forma. Tegnap jöttek ugyanis össze a 21 tartomány fővárosában a választott alkotmányozó gyűlések. A régens minden kormányzóhoz távirati rendeletet küldött, amelyben figyelmezteti őket kötelességeikre.

TÁVIRATOK.**Milovanovics Bécsben.**

Belgrád, október 15. Milovanovics szerb külügyminiszter hétfőig Bécsben marad, aztán onnan Berlinbe, Londonba és Párisba utazik tovább.

Közgazdasági táviratok.**Amerikai tőzsdék záratala.**

New-York.	okt. 14.	okt. 15.	okt. 13.
Buza deczemberre	112 ³ / ₂	113 ³ / ₂	110 ⁷ / ₈
májusra	113	113 ³ / ₂	111 ³ / ₄
Tengeri deczemberre	63 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	68 ³ / ₄

(cseh ha-
ti koncer-
nek törnek
német tar-
lyoz meg.
an szünik,
hány kép-
lasztani.
tartományi
elfogadják,
szabály-
pviselő ki-
és ezért a
A tarto-
e a nemzeti
armáz és a
re a tarto-
ybehívja a
or az ülést

or képvise-
erpellációt
ormányhoz,
zággal kö-
Báró Poda-
egy kellő-
ló politikai
at. A kor-
ani. A szo-
nyújtottak
zterelnők a
y barátság-
nre a kor-
liután több
ási szerző-
mondására
gadták.
amelyik a
uj véderő-
a finn had-
e véget ért,
zár ugyanis
yben Finn-
g alól addig
örvényesen
ban tartozik
ni a katonai

bizottság,
ina-határon
alapjainak
öviddel ez-
fenyegető
aknem egy
napolni. A
átságos vi-
erre az,
dótsággal né-
meghívására
és Breka
az osztrák
ány tagját
a legkésze-

ue Fieldból
an Estrada
redes több
rát. Colon-
n elfoglalá-
rada Cape
kormány-

ágtörténelmi
ért véget a
na. Tegnap
fővárosában
A régens
etet küldött,
eikre.

K.

s szerb kül-
ztán onna
tovább.

okt. 13.
1107/8
1118/4
683/4

Szombat, október 16.

EGYETERTES

5

Chicago.			
Buza májusra	106 ³ / ₄	107 ¹ / ₄	105 ⁵ / ₈
decemberre	106 ¹ / ₂	107	104 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	58 ¹ / ₄	59	57 ¹ / ₄

Newyork okt. 15. Gyapot Newyorkban helyben 13.90 (13.95 tegnap), gyapot nov. 13.55 (13.53), gyapot január 13.64 (13.66), gyapot Neworleansban helyben 13³/₈ (13³/₈), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsír Western steam 12.70 (12.70). Zsír Rohe és Brothers 13.— (13.—).

Chicago, okt. 15. (Zárlat.) Zsír okt.-re 12.17 tegnap (12.10), zsír január 11.80 (11.50), szalonna short clear 12.12 (12.12), sertéshus okt.-re 24.00 (24.—).

Uj bank Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 15. (Saját tudósítónkól.) London and Bosphorus Bank czimmel új pénzüintézet alakult, amelynek alapitójája egy millió font.

Az új török kölcsön.

Berlin, október 15. (Saját tudósítónkól.) Az új hétmillió fontnyi török kölcsönt az ismert bankcsoport 83% netto árfolyamon veszi át.

Megtörlás a siron tul.

A főváros bizottságai közt ide-oda dobódva most végzi körutját a fővárosi alkalmazottak nyugdíjszabályzat-tervezete. Ennek a tervezetnek van egy paragrafusa, a legleketlenebb, legvéresebb paragrafus, melyet valaha törvénybe írtak. Ez a paragrafus arról szól, hogy az öngyilkossá lett tisztviselő családja minden nyugdíjosultságát elveszíti. A főváros ezzel ime megtalálná módját annak, hogy emberei fölött uralkodjék és hatalmas legyen a siron tul is. A paragrafus, a kacskaringós, a kegyetlen szigorúságu az élet partjáról átnyulik a másik vakfekete partra is és hurokjával fogja, szoritja a halálba menekedett ember szívét, akinek, hogyha az élet hajzójából megszökött, a sironban sem lehet nyugodalma, mert azt a kínzó tudatot viszi magával át a másvilágra, hogy a szeretettjei, a hozzá legközelebb állók nyomorban, nélkülözésben maradnak utána.

A legvadabb erkölcsű vandál népek fegyvere ez: a hozzátartozók kínzásával és meggyöttrésével fenyegetni meg azokat, akiket meg kell tartani, vagy vissza kell csalni a csapdába. Ám ha ezt a legolcsóbb, bár legélesebben a szivig ható szempontot el is mellőzzük, hogy áll a dolog? Az említett vérparagrafus intenciójából nyilvánvaló, hogy az megtörlo rendszabálynak készül és pedig kétségtelenül azok ellen a tisztviselők ellen, akik a fővárost megkárosítva a szégyen, a gyalázat, a büntetés elől menekülnek a halálba. Ezeket akarja még egy szállal ide kötni a röghöz, hogy maradjanak s ha vétkeztek, szállítsák fejüket a bárd alá. A paragrafus tehát sérti a főváros egész tisztviselői karát, amikor eleve imputálja nekik a csalási, sikasztási szándékot; gyengeségét vallja be a hivatalos apparátusnak, amikor ezzel beismeri, hogy az ő ellenőrzése daczára itt vigan sikasztani és csalni lehet. S mind e mellett még teljesen meddő és haszontalan ez a paragrafus, olyan, mintha a folyó tulsó partjára tűznék ki az intést: „A víz mély, a part meredek, méltóztassék becses bőrére vigyázní!” Az innenső parton nincs intés, a veszély nagy, a tisztviselő fizetése kevés, az ellenőrzés lanyha, ötleterű, pedig higgyék el, hogyha valaki már belepoty-tyant a vízbe és ragadja, nyeli az áradat, édes keveset fog törődni azzal a vékony czérnaszállal, melylyel a kezét meg akarják kötni, hanem átveti magát a tulsó partra, fekete partra. Ember, aki már elszánt akarattal kész van a legvégsőre, a legjobbnak, az életnek elvetésére, a élőrület paroxizmusában, amikor nincs már

menekvése más, csak a halál, vesz-e czeruzát a kezébe, hogy papiroson kiszámolja, miből és mennyiből él meg a családja?

Ferrer vértanúsága.

— A világ ítél. —

Budapest, október 15.

Kevés történelmi alaknak jutott osztályrészül, hogy még holtteste fölött ugyszólván meg se szikkadt a rög s a történelem ítélőszéke már is igazságot tesz igazsága mellett. Francesco Ferrer martírrá avatja a világ közvéleménye és ebben az ítéletben benne van a spanyol reakció véres hatalmi tényének megbélyegzése. És a spanyol kormány megdöbbenéssel érzi is, hogy annak az ártatlan embernek a meggyilkoltásával milyen végzetes hibát követett el. A nemzetek megvetésének rettentő sulya olyan óriási teherrel nehezedik rá, hogy egy bátortalan mentegetőzésnél egyéb szava nincs is a kemény inzultusokra, amelyek mindenfelől elborítják. Az a nyilatkozat, amelyet a spanyol kormány egyik tagjával, a külügyminiszterrel tétet, nem egy szuverén államhatalom kormányának önértetes visszautasítása illetéktelen beavatkozásokkal szemben, hanem tettenért emberek megriadt hebegése.

Arra azonban jól vigyáz ez a csödbejutott papi hatalom, hogy a spanyol közvéleményt a szabad nemzetek közvéleményétől légmentesen elszigetelje. Acenzura drákói kegyetlenséggel működik és sem a spanyol nemzet nem értesülhet a Ferrer vértanúságához kapcsolódó világ eseményeiről, sem pedig mi nem tudunk semmit a Spanyolországban történekről. Vagy legalább is alig valamit. Szinte megdöbbenő az a némaság, amelybe látszólag a spanyol közvélemény burkolódik. A lapok tele vannak a világ minden részéből érkező Ferrer-hírekkel, csak a legilletékesebb spanyol táviró hallgat. Milyen botor és milyen elvakult lehet az a hatalom, amely azt hiszi, hogy ezzel a némasággal a világot megtévesztheti.

Mai tudósításaink a következők:

A tüntetések a mai nap folyamán is világszerre folytatódtak.

Franciaország.

Párisból jelentik, hogy Franciaország egész területén, csaknem valamennyi vidéki városban nagy tüntetések és tiltakozó gyűlések voltak Ferrer kivégeztetése miatt. Mahieu szocialista képviselő, Oberbourg polgármestere visszaküldte a spanyol nagykövetségnek a röviddel ezelőtt neki adományozott parancsnoki keresztjét az Izabella-rendnek és kíséző levelében kijelentette, hogy becsietennek érezni magát, ha továbbra is viselné ezt a rendet. Toulonban mintegy 200 kikötőmunkás gyűlt össze a spanyol konzulátus előtt, ahol az Internationalera zendített és „Le a gyilkosokkal!” kiáltásokban tört ki. Ezután benyomult a tömeg a székesegyházba, kiütötte a hívőket, feldöntötte az imaszámolyokat és több templomi tárgyat elpusztított. A zavargókat végül a csendőrség őrölte széjjel. Cette kikötőmunkásai elhatározták, hogy tiltakozásuk jeléül 24 óráig sztrájkolnak.

Lyonban tegnap este az ottani spanyol konzulátus előtt viharos tüntetések voltak. Apachebandák megszállták a környéken lévő kávéházakat. A rendőrségnek ismétellen kivont karddal kellett közbelépniük, hogy a bandákat szétszórják. Több revolverlövés dördült el, melyeknek nyomán több ember megsebesült. Az automobilsoffőrök tegnap este tüntetést akartak rendezni az ellen, hogy a rendőröközgek feljelentései következtében gyakran megbüntetik őket. Szándékuk keresztülvételében azonban a rendőrség megakadályozta

őket, amennyiben közülök mintegy 80-at letartóztatott.

Párisban tegnap késő este a Quartier Latin-negyedben mintegy 350 ember újabb kihágásokat követett el. A St. Germain Boulevardon egy kiszkot elpusztítottak, de a tömeget röviddel ezután szétűzték. Diákok a spanyol követség elé vonultak és lerántották a spanyol zászlót. Azon szándékuktól, hogy a zászlót elégessék, elálltak, úgy hogy komolyabb incidens nem történt.

Az emberjogok ligája gyűjtést indított egy Ferrer emlékére állítandó szoborra. A vörös munkás-szövetség felhívást bocsátott ki egy vasárnap tartandó spanyolelleses gyűlésre. A spanyol nagykövet Briand miniszterelnökkel folytatott megbeszélése után elállott attól, hogy a francia kormányt azoknak a személyeknek a bírói üldözésére kérje, kik a spanyol király ellen sértő kifejezésekkel éltek. A spanyol nagykövet a tegnapielőtti zavargások alkalmával megölt rendőr özvegyének és gyermekeinek nagyobb pénzösszeget küldött.

A párisi városi tanács legközelebb javasolni fogja a városi közgyűlésnek, hogy Páris egyik utcáját Ferrerről nevezzék el és hogy Páris városa vegye gondozásába Ferrer két unokáját, akik Párisban születtek és jelenleg is ott vannak.

Párisból jelentik: Pichon külügyminiszter utasította a madridi nagykövetet, hogy azonnal tegyen jelentést róla, mi igaz abból, hogy Barcelonában francziákat statarialiter agyonlövették. Azóta 36 óra mult el és a külügyminiszter még nem kapott választ, amiből azt következtetik, hogy a cenzurát a diplomáciai táviratokra is kiterjesztették.

Olaszország.

Rómából jelentik, hogy ma ott az összes üzletek zárva vannak és a közúti vaspálya nem közlekedik, az utcák azonban élnek. Délélt Ferrer kivégzése miatt tiltakozó gyűlés volt. A város sulyosan érzi a harminczhat órai tartammal proklamált általános sztrájk nyomását és a vele járó nélkülözéseket. Tegnap este a legtöbb házban kezdett kifogyni a gáz. Az utcákon egymásután aludtak ki a gázlámpák. Éjfél felé a villanyvilágított utcákban a nagy ivólámpák fele felmondta a szolgálatot. A postakocsik fele sem közlekedik. A lapok egy része nem jelent meg. A nap nyugodtan telt el, de a mob résen állt és este a kevésbbé jól őrzött utcákban rutul garázdálkodott. Ma a vidékről gyalogezredek érkeztek ide. A városban minden bolt zárva van. Az ajiókon táblák hirdetik, hogy: „Világgyász miatt zárva!”

A sztrájk miatt ma délben katonák szedték ki a leveleket a postaszekrényekből és a postakocsikat karabinierek vezették. A várkani és a spanyol nagykövetségeket erős csapatok őrzik. Minden kaput katonaság állott el. A kamarában Barzilai meg fogja interpellálni a kormányt, vajjon felszólalt-e a spanyol kormánynál a kivégzés ellen. Ma délelt Mazza képviselő elnöklésével népgyűlés volt, amelyen számos szónok, köztük Mazza és Barzilai képviselők Ferrer kivégeztetését elítélték. A gyűlés végeztével a résztvevők egy része tüntető menetben akart elvonulni. A rendőrség azonban incidens nélkül szétoszlatta őket. A városban teljes nyugalom van.

Girgentiben szintén tartottak tiltakozó gyűlést. Speziában a sztrájk ma reggel véget ért s a nyugalom és rendes forgalom helyreállott. Milánóban az általános sztrájk proklamálása folytán Ferrer kivégzése ellen való tiltakozás jeléül a közúti vasutak személyzete is beszüntette a munkát. Az összes üzletek és ipari vállalatok zárva vannak.

Az „Echo de Páris” jelenti Genuából: Két ideérkezett spanyol gőzöst bojkottáltak. A gőzösök nem rakhatták ki árujokat. Több spanyol papnak, kik a hajó fedélzetén ideérkeztek és Rómába akartak utazni, nem engedték meg a partraszállást.

A nápoiyi munkástörsde elhatározta, hogy holnap 24 óráig tartó általános sztrájkot rendez tiltakozó tüntetést Ferrer kivégzése ellen.

Milánóban holnapra az általános sztrájkot proklamálták. A milánói lapok ma délután nem jelennek meg. Az arénában népgyűlést tartanak. A lapok tiltakozó gyűlések tartására szólítják fel a

lakosságot, de intik egyúttal kihágások elkövetésétől és azt hiszik, hogy a sztrájk napja után ismét beáll a nyugalom.

Milanóból jelentik: Tegnap késő éjszaka a zavargások veszedelmesek lettek. A tüntetők egy-néhány utcán barrikádokat emeltek. Katonaszág vonult ki és szuronyszegezve verte szét a tömeget. Sok ember megsebesült. A munkáskamara 24 órára proklamálta az általános sztrájkot. A közúti forgalom szünetelt, az üzletek zárva vannak, ugyancsak a kávéházak és vendéglők is. Az utcákon katonaszág czirkál. Mindenütt gyűlések vannak. Az újságok két nap óta holnap fognak először megjelenni.

Rómából jelentik: Ma egész nap teljes nyugalom uralkodott. A rendőrség számos volt fegyenczet tartóztatott le. Az utcai gázvilágítást kiegészítő munkásokkal biztosították. A villamosvilágítás rendszeresen funkcionált. Milánóban körülbelül 20.000 ember vett részt a tüntető gyűlésen, melyen számos beszéd hangzott el. Utána a résztvevők a spanyol konzulátus és a prefektus elé akartak vonulni, de ebben a rendőrség és katonaszág, mely több ízben közbelépett, megakadályozta őket. A sztrájk ma este ér véget. Nápolyban szintén tiltakozó gyűlés volt, melyen több beszédet mondtak. Az utcákon tüntető csoportok vonultak végig, azonban a rendőrség szétoszlatta a tömeget. A firenzei kerület több városában tiltakozó gyűlések voltak. Spizzában a tüntetők néhány templomot akartak megrohanni, de a rendőrség közbelépett és többeket letartóztatott. A mai nap egyébként nyugodtan telte el.

Ausztria.

Triesztből jelentik, hogy a hivatalos megállapítások szerint a tegnapi este zavargások folyamán megsebesültek: egy rendőr feje súlyosan, két rendőr és két detektív nem jelentéktelenül, öt rendőr és egy rendőrtisztviselő könnyen. A polgárok közül a rendőrségnek csupán egy kártyos megsebesüléséről van hivatalos tudomása, akit a Piazza Goldonin történt összejövetelénél egy rendőr golyója talált.

A város ma teljesen nyugodt. A munkások visszatértek a műhelyekbe. A város külső képe nyugodt.

A tartománygyűlés mai ülésén Paskovic képviselő emlékbeszédet tartott Ferrer fölött, aki a reakció áldozata. A jelen voltak a gyász jeléül fölállottak. A karzatokról a közönség dicsőítette Ferrert és valaki papírszeleteket dobált le az ülésterembe, amelyeken ez volt a felírás:

Dicsőség Ferrernek. A szónok azt indítványozta, hogy a gyász jeléül zárják be az ülést s a képviselők távozzanak el, ha az elnök nem teljesíti a kérést. Az egész gyűlést nagy tetszéssel fogadta a beszédet és mindenki elmozdított.

Polából jelentik, hogy ma már a délelőtti folyamán elkezdtek bezárni az üzleteket. A munkások egy része már sztrájkol. A tengerészeti arsenálban rendszeresen dolgoznak. A rendőrség letartóztatott néhány fiatalembert, kik a munkásokat a munka abbahagyására láztatták.

Pólában a tengerészeti arsenál kivételével mindenütt sztrájkolnak. Az üzletek zárva vannak. A tengerészeti szabóműhelyek száz szabónője is sztrájkba állott s bejárta a várost, hogy más munkáshölgyeket is sztrájkra bírjon. Nyolcz szabónő miatt letartóztatottak.

Magyarország.

A tegnapi budapesti tüntetésen kívül több vidéki városban is voltak és még készülnek tüntetések, amelyeknek legnagyobb része vasárnap fog lefolyni.

Ma este a budapesti szocialista párt vezetősége is tiltakozó népgyűlést rendezett.

Ma este Budapesten is volt népgyűlés, amelyen tiltakoztak a gyilkosság ellen. Este nyolcz órakor néhány száz szocialista gyűlt össze az Intim-színház helyiségében, ahol Bokányi Dezső mondott beszédet. A gyűlés után a résztvevők rendben elszéledtek.

Ferrer kivégzése és a klerikális uralom ellen való tiltakozásból Magyarország progresszív kö-

rei is kiveszik részüket. Vasárnap délelőtti fél tíz órakor az Újvárosi nagytermében (Váci-utca 64-ik szám) nagy nyilvános gyűlés lesz, amelyet a Magyarországi Szocialista Nagypáholy, a Szabadgondolkodó Egyesületek, a Társadalomtudományok szabad iskolája, a Társadalomtudományi Társaság és a központi Demokrata-kör rendeznek. A gyűlést meghívó, amelyet a főváros utcáin nagy gyászkereslet plakátokon függesztettek ki, így szól:

Francisco Ferrert, aki a nép tanításának és felvilágosításának szentelte életét, a klerikális szolgálatában álló spanyol reakció a szabadgondolkodás és haladás vértanújává avatta.

A kiváló férfiú szörnyű sorsa és az ő személyén keresztül a szabadgondolat ellen intézett merénylet megindította az egész kultur-emberiség lelkiismeretét s a gyász és felháborodás szavaitól hangos ma egész Európa. Mi is a progresszív magyar egyesületek tagjai, fel akarjuk emelni tiltakozásunk és részvétünk hangját s evégből nagy nyilvános gyűlést rendezünk.

A gyűlés iránt polgári körökben igen nagy érdeklődés mutatkozik.

Fiumében ma délután egy kisebb szocialista csoport tüntetést és kiabálva tüntetést a spanyol konzulátus előtt. Rendőri beavatkozásra nem volt szükség, mert a konzulátust rendőrség őrizi és a tüntetők nyugodtan szétoszlottak. Mint hírlik, a tüntetéseket megismétlik. Zanella képviselő a reprezentancia ülésén Ferrer agyonlövésé miatt fel fog szólalni. A fumeitársadalomtudományi kör és szabadgondolkodók egyesülete igen melegehangú részvétlétárvát intézett Ferrer leányához. Mindkét egyesület, valamint a munkások és a szocialista egyesület gyászlobogót tüzött ki. Orano jeles olaszországi szociológus holnap megkezdte a városi színházban tartandó előadását és ennek elején meg fog emlékezni Ferrer martírságáról is. A reprezentancia ma esti ülésén szintén részvétét fejezi ki Ferrer kivégzése fölött.

Szobrot Ferrernek!

A „Voss. Ztg.“ jelenti Brüsszelből: Vasárnap itt nyílt utcán monstre tiltakozó meetinget tartanak, Antwerpenben pedig hétfő estére terveznek nagy tüntetéseket. Ezenfelül nagy nemzeti gyűlést akarnak indítani, hogy Ferrernek, a szabad iskola alapítójának, melynek Brüsszelben fiókja van, szobrot állítsanak. A spanyol követség bevonta czimerét, de az épületet mindazonáltal még ma is katonaszággal őrzik. Feltűnő, hogy a belga klerikális sajtó a Ferrer-ügy megítélésében igen nagy tartózkodást tanúsít.

A kegyelmi távirat.

A francia lapok közlik annak a táviratnak a szövegét, melyet a halálraítelt Ferrer leánya Alfonz királyhoz intézett. A kegyelmi távirat így szól:

„Legkeresztényebb király! Ön, aki egy lovagias nép szemében a nagylelkűséget és mindenhatóságot képviseli, ne vesse meg alázatos kérését Ferrer leányának. Oh király, ön, aki akár csak Isten maga rendelkezik élet és halál felett, oszlassa el nemesség szívének megindulása által lelke keserűségét és hallgassa meg csendű kérését Ferrer leányának.

Paz Ferrer.“

A spanyol külügyminiszter meglepetésközli.

Allen de Salazar külügyminiszter egy lap tudósító előtt kijelentette, hogy a párisi események, amelyeknek folyamán a közrend hátor védői áldozatul esett a tüntetőknek, mélyen megszorították őt. Hasonló tüntetések előreláthatók voltak következményeképp azon izgalomnak, amely Ferrer ártatlanságát bizonyítani kívánó hamis hírek nyomán támad. A külföldön és a külföldi sajtóban két vélemény észlelhető. Az egyik helyesli a barcelonai forradalmi eseményeket. Ezt a fel fogást minden kormány szánatán kívül kell, hogy hagyja. A másik vélemény az, hogy Ferrer a forradalmi eseményekben nem vett részt. A bíróság azonban megállapította részességét, amelyre a halálbüntetés van kiszabva. Ezen ítélet előtt Spanyolország tájékozottabb közvéleménye meghajol, és az a közvélemény, amelyet a forradalom szelleme nem méltelyezett meg, ugyanezt fogja tenni. A külföldi ellenséges tüntetések ezért elítélendők, miután a tüntetők a tényállást nem ismerik. Reméljük, mondá végül a miniszter, fel fogják ismerni, hogy cselekvéseink igazságosak voltak.

Ferrer utolsó órái.

Ferrer utolsó óráinak részleteiről a következőket jelenti tudósítónk: Amidőn a lelkész 9-kor meglátogatta Ferrert, hogy lelki vigasztalásban részesítse, Ferrer elutasítón viselkedett és csak azt kérdezte tőle: „Itt van már a kivégzés ideje?“. A lelkész igenlőleg bólintott, mire Ferrer otthagya és gyors léptekkel sietett a vesztőhelyre. Amig odaért, sok ismerőssel találkozott, akiknek nyájasan viszonzta a köszöntésüket. A vesztőhelyre 9 óra előtt három percczel ért. Mielőtt kiállt a fegyverek elé, megcsókolta a védőjét, a bucsuzás után pedig karba fonta kezét s a legnagyobb nyugalommal várta a halált. A golyók közül egy a torkát furta át, három pedig a fejébe hatolt. Holttestét azonnal koporsóba tették és katonákkal felvitették a várba.

Más verziók szerint Ferrer a lelkészeknek, akik azon fáradoztak, hogy megmenték őt a válásnak, azt felelte: „Ne bántsanak engem! Nekem épp úgy megvannak az elveim, mint önöknek és azokhoz épp úgy ragaszkodom, mint önök. Ha hajlandók velem vitatkozni, ezt szívesen megteszem, de ha nem, akkor legjobb, ha magamra hagynak!“ Amidőn pedig a halálos ítéletet felolvasták előtte, azt mondta állítólag: „Engem agyonlőnek. Jó. Hiszen önök is meg fognak halni egyszer!“

A „Matin“ jelenti Barcelonából, hogy egy lovas altiszt, aki résztvett Ferrer kivégzésén, meg erősíti, hogy Ferrert állva és be nem kötött szemekkel lötték agyon. Utolsó szavai ezek voltak:

— Gyerekek! Nem változtathattunk rajta. Jól cseleztünk. Éljen a... .

Tovább nem folytathatta, mert e szavaknál holtan rogyott össze. Egy bírósági hivatalnok jelenti, hogy Ferrer Malatot, a híres anarchistát, nevezte ki végrendelete végrehajtójának. Malatónak azonban erről nem volt tudomása és csak a „Matin“ tudósítójától értesült Ferrer rendelkezéséről, de nem mutatkozott meglepettnek, mert Ferrert mindig benső jó barátja volt.

A temetés.

Barcelonából táviratozzák, hogy Ferrert a legnagyobb csöndben eltemették. Csak agg édes anyja és unokahuga kapott engedélyt, hogy jelen lehessenek a temetésen. Egyszerű fekete koporsóban, ugyanabban a szürke öltözetben volt a holttest, amelyet Ferrer a tárgyaláson viselt. Lábán hagyták a sarga cipőt, melyet magára kapott, mikor éjjel felkötötték. A koporsó még nyitva volt. A fejet fehér kendőbe csavarták, amely csupa vér volt. A nyakon látszott a tátongó seb. Jobb arcját egy golyó egészen szétmárcangolta. Mikor a koporsót felemelték, akkor vették észre, hogy vértócsa van alatta és a koporsóból még az uton a temető felé is csöpögött a vér. Az agg Ferrer né ajultan rogyott össze, mikor sirba tették a koporsót. A hozzátartozóknak megengedték, hogy a sírt keresztel jelöljék meg.

Spanyolországi hírek.

Barcelonából jelentik, hogy a városban tegnap több bomba felrobbant és nagy károkat idézett elő. A részletekről azonban még nem érkezett ide hír, mert a cenzurát nagyon szigorúan kezelik. A spanyol kormány ugyanis mindenáron meg akarja akadályozni, hogy a spanyol közönség értesüljön azokról a nagy tüntetésekről, melyeket a külföldön Ferrer agyonlövésé miatt rendeztek.

Barcelonában ma este ismét két bombát találtak. A bombákat egy páncélozott kocsi szállították el, amelyben felrobbantak, anélkül azonban, hogy bármiféle kárt okoztak volna. Kijött, hogy a tegnap felrobbant bombák ártalmatlanok voltak, de nagyon tartanak tőle, hogy a legközelebbi napokban komoly merényletek lesznek. Tegnap este felrobbant még egy harmadik bomba is és pedig a püspöki palotával szemben egy zongoraktárban. Barcelonai jelentések szerint ez a bomba éppen akkor robbant fel, amidőn a bomba ottlétéről értesített rendőri közegek odaérkeztek. A robbanás következtében az üzlettulajdonos és három rendőr súlyosan megsérült.

Madridból jelentik, hogy Maura miniszterrel-

nők meglegedését nyilvánította afölött, hogy Barcelonában csend uralkodik azóta, mióta az anarchista Ferrert agyonlőtték.

A pápa intervenciója.

Ma már bizonyossággá lett, amit a római kúria tegnap még diplomatikusan letagadott, hogy tudniillik a Vatikánnak esze ágában sem volt Ferrer érdekében interveniálni. Madridi jelentések szerint Merry del Val bíbornok, a szentszék államtitkára volt az, aki ellenezte, hogy a pápa Ferrer megkegyelmezése érdekében interveniáljon. Alfonz spanyol király Merry del Val befolyásolására kijelentette, hogy lemond a trónról, ha a pápa közbelép.

Legújabb.

Róma, október 15. A Vita jelenti, hogy Ferrer leánya a pápához folyamodott segítségért, de nem kapott választ.

Páris, október 15. Barcelonából táviratozzák a Le Journalnak: A fogház igazgatója beszéli, hogy miután Ferrer visszautasította a lelkészek vigasztalását, közjegyzőt kért, akinek végrendeletét tollba mondhatta. Ferrert egy nagy közös sirba temették, de rokonainak megengedték, hogy keresztet tüzzenek a sir fölé.

EGYHÁZAK.

— (A „Provida“ ellen.) A magyarországi két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyek tárgyalására kiküldött bizottságnak ma délután báró Bánffy Dezső főgondnok világi és dr. Baltik Frigyes püspök egyházi elnökelete alatt ülése volt, amelyen a bizottság ismét a Ne Temere és Provida kezdetű pápai dekretumokkal és a vonatkozó magyar kath. főpapi utasítással foglalkozott. A bizottság tárgyalás alá vette az előzőleg kiküldött albizottság javaslatát s a tárgyalás folyamán gróf Tisza István következő javaslatát fogadta el:

A Ne Temere dekretum által okozott jogos felháborodás közepette szívárgott ki az a hír, hogy maguk a magyar katolicizmus illetékes tényezői léptek akcióba a vallási békét fenyegető eme veszély elhárítására. Ennek hatása alatt felfüggesztünk volt minden ellenakciót. Közvetlenül tavaszi ülésünk előtt vettük az első hírt, hogy a magyar katolikus püspöki kar fellépése nem volt eredménytelen s a német birodalom részére kibocsátott Provida constitutio hatálya Magyarországra is kiterjesztett. Igaz, hogy ezzel a status quo ante teljesen helyreálltva nincs: az új rendelkezés hatálya csak a Magyarországon született egyéneknek itt kötött házasságára terjed ki s — házaí törvényeinkkel ellentétben — katolikusoknak tekinti és a Ne Temere rendelkezései alá tartozóknak deklarálja mindazokat, akik valamely ereinekre áttértek, vagy schismaticusok lettek, vagy a katolikus hitre áttérve, attól utóbb elpártoltak.

Ezekre nézve tehát a sérelem orvosolva nincs, a helyzet a Lambruschini-féle instrukcióval szemben rosszabbodott; a baj reparációja nem tökéletes s az annyira kívánatos teljes megnyugvás be nem következett. Mindazonáltal honorálni kívánjuk azt aényt, hogy a Ne temere rendelkezéseiben rejlő sérelem az esetek nagy többségére nézve orvosoltatott s még inkább az eredeti rendelkezés megváltoztatásában nyilvánuló hajlandóságot. Ennélfogva a pápai rendelkezéssel szemben további intézkedések szükségét fenforogni nem látjuk.

Fájdalom azonban, a magyar püspöki kar oly körlevéllel bocsátotta ki a pápai konstitúciót, amely támadással szemben védekezünk kell. A katolikus klérus ezen akcióját a protestáns lelkes kar nem nézheti tétlenül. A jogos önvédelem terére kell lépnie. Egyházunk jogos érdekeit, hűveink lelki nyugalmát védenie kell, nem a leleményesség, a törvény kijátszására kioktató fufang, hanem az igazság, a testvéri szeretet, a lelkiismereti szabadság és a jogegyenlőség nemes fegyvereivel.

Minél fogva azon indítványt fordulunk mindkét testvéregyház illetékes főhatóságai elé,

miserint lehetőleg mielőbb dolgoznának ki s léptetnének életbe oly utasítást, amely a vegyes házasságra lépő, vagy abban élő hűveink fokozott lelki gondozását s a születendő gyermekek vallására vonatkozó, egyházunkra káros megállapodások elleni védekezést a lelkes kar imperatív kötelességévé tegyék s e körüli teendőit részletesen körülírják.

— (A karánsebesi püspökjavaslat.) Nagyszébenből jelenti a „Kel. Ért.“-nek: Metianu János metropolitához a következő kultuszminiszteri leirat érkezett:

116,235 sz. Nagyméltóságú Metianu János urnak gör. kel. román ések és metropolita Nagyszében. Ó cs. és kir. apostoli felsége Bécsben 1909 szeptember 29-én kelt legmagasabb elhatározásával nem kegyeskedett megerősíteni dr. Badeszku Traján Józsefnek karánsebesi gör.-kel. román püspökké történt megválasztását, melyet az egyházmegyei zsinat 1909 július 12-én ejtett meg. Ó felsége legkegyelmesebben elrendelte, hogy Nagyméltóságod tegye meg a szükséges intézkedéseket a karánsebesi gör.-kel. püspöki szék betöltésére, a már választottak kizárásával, kik újra nem választhatók. Amidőn a Nagyméltóságod által felterjesztett iratokat visszaszámazatom, felkérem Nagyméltóságodat, hogy a szervezeti szabályzat 98. § értelmében tegye meg a szükséges intézkedéseket a karánsebesi püspöki szék betöltésére, tekintetbe véve a legmagasabb elhatározásban megjelölt kórlátózt. — Fogadja stb.

Budapest, 1909. október 6.

A miniszter helyett:

Tóth János államtitkár.

UJDONSÁGOK.

Valami, ami csudálatos.

* * *

A Szondy-utcában beomlott egy építő ház menyezete, s a leomló törmelék meg vasgerendázat három szerencsétlen munkásembert maga alá temetett.

A szerencsétlenség úgy történt, hogy a félig kész menyezet alól egy könnyelmű ember elszedette a tartó fatámasztékot, mire az óriási súly menyezet, keresztül törve magát az épület emeletéin, a mélységbe zuhant, maga alá temelve három embert.

A szerencsétlen emberek halálra zuzva kerültek elő a romhalmaz alól. Az egyik boldogtalan az a lakatos, aki a félig megerősített vastraverzeken dolgozott, a másik a főpallér embere, a harmadik pedig egy napszamos munkás.

A szerencsétlenségnek előzményei vannak. Tudniillik a lakatos jelentette a főpallérnak, hogy nem készült el a vasgerendák megerősítésével, mert a szorító csavarok rosszak voltak. Reggel a szerencsétlen ember nyugodtan folytatta is a dolgát a menyezet traverzein, nem is sejtve, hogy mi történik alatta a menyezeten túl.

Az történt ugyanis, hogy a főpallér meg se kérdezte a lakost, vajjon elkészült-e a megerősítéssel, sőt meg se nézte a munkát, parancsot adott, hogy emberei távolítsák el a menyezet alól a tartó fatámasztékot.

A boldogtalan alpallér lent a menyezet alatt ellenőrizte a munkát és éppen ő volt a legelső, akit a lezuhanó romok összetörtek. A lakatos a romokkal együtt zuhant a mélybe, a szegény napszamos pedig a törmelék rántotta magával.

Igy történt ez a dolog és a szerencsétlenség után nyomban kiszállt egy hivatalos bizottság a helyszínre, hogy a katasztrófa előidézőjét kinyomozza. És ez a szakbizottság nyomban meg is állapította, hogy a szerencsétlenséget a lakatos és az alpallér gondatlansága okozta. Tessék megérteni kérem: Nem a főpallér és nem a vállalkozó, akik könnyelműséggel és nemtörődömséggel vezetik azt a munkálatot; az az ő: hogy is vezetik! Meg se nézik. Tudatlan, alantlan munkásokra bizzák!

Ezt tessék megérteni! Nem ez a két

lelkiismeretlen ember a szerencsétlenség oka, hanem az a két halálra vált szerencsétlen, akinek összetört teste ott vonaglik most a kórházi ágyon. És a hatóság roppant lelkiismeretességgel rögtön meg is indította a két szegény haldokló ellen a bűnügyi vizsgálatot. Hát nem csodálatos ez?

NAPIREND. Naptár. Szombat, október 16. — Róm. kath.: Gallusz. — Prot.: Lothár. — Görög-ország: október 3. Dénes. — Zsidó: March. 1. — A nap két reggel 6 óra 20 perczkor, nyugszik este 5 óra 10 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 16 perczkor, nyugszik este 6 óra 13 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Az Országos Munkásbetegséggyógyító Pénztár közgyűlése. II. nap.

A dunamelléki református egyházkerület közgyűlése. — A budapesti református theologia jubileumi ünnepélye délután 3 órakor. — Az Egyetemi Természettudományi Szövetség tisztújító-közgyűlése délután 5 órakor a régi képviselőházban. — A Magyar Pedagógiai Társaság feloivasó-ülése az Akadémián délután 5 órakor. — A VIII. kerületi Józsefvárosi Kör társasvacsorája este 8 órakor József-körút 46. szám alatt. — A Magyar Országos Tűoltószövetség ülése a Rákóczi-ut 28. szám alatti helyiségében délután 3 órakor. — Bleriot felolvasása a Vigadóban este fél 8 órakor. — Műkedvelő előadás a Budai Katolikus Körben. — A Magyar Ifjak Haladás Körének táncmulatsága a ferenczvárosi függetlenségi körben este fél 9 órakor. — A Magánalkalmazottak Sportegyesületének táncestetéje este 8 órakor (Liszt Ferencz-tér 18. I.). — A II. kerületi Társaskör ismeretterjesztő-estéje 7-8-ig. — Bérköcsvizsgálat a fővárosban. — A „Magyarok bejövetele“, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépő-díj 1 korona. — Tormai kiállítás a Mücsarnokban. Nyitva 9-4-ig. Belépődíj 1 korona. — A gödöllői kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-5 óráig. Belépő-díj 1 korona. — A Könyves Kálmán őszi táriata nagymező-utcai termében. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Gulácsy-kiállítás az Uránia Kigyóteri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1 óráig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Széchényi Múzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Ráth György Múzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9 óráig fél 1-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és tanterkiállítás 3-8-ig.

— Személyi hírek. *Mária Jozefa* főhercegnasszony Raguzába érkezett hosszabb tartózkodásra. Legközelebb odaérkezik *Mária Valéria* főhercegnő s idevárják *Károly Ferencz József* főherceget is. — Gróf *Széchenyi* Lajos kairói osztrák-magyar követ tegnap Bécsbe érkezett.

— A bajor trónörökös feleségének köszönete. *Mária Terézia* bajor hercegnő, *Lajos* bajor trónörökös felesége, aki leányaival több napot töltött a nyáron Debreczenben, kabinetirodája révén meleg hangu levelet küldött *Kovács* József polgármesternek, a melynek tartalmából kiténik, hogy a hercegnő nagyon kedvesen emlékszik vissza a Debreczenben és a Hortobágyon töltött szép napokra. A levél így hangzik:

München, október 9.

Igen tisztelt polgármester ur!

Ó királyi és fensége, a hercegnő megbízott, hogy polgármester ur ő nagyságának a főhercegnő fényképét a Debreczen környékén eltöltött szép napok barátságos emlékéül megküldjem, megjegyzésével annak, hogy emez időkre ő fenségéék mindenkor a legszívesebben, igen kedvesen fognak visszaemlékezni. Ezzel egyidejűleg a nagyságos polgármester urnak nagyrabecsülésem kifejezése mellett vagyok tisztelője *G. Ferchel*, főhadnagy.

— Széll Kálmán állapota. Széll Kálmán állapotában mára nem állott be különös változás, a javulás azonban egyenletesen és állandóan tart. Az éjszaka a beteg nyugodtan aludt s most már általában könnyebben érzi magát, jobban étvágygyal étkezik s a szellemi munkát is nagyobb könnyűséggel végzi. Agyából még nem kelt fel s állapota még szükségessé teszi az elővigyázat, a gondos ápolást, de komplikáció most már nem áll be s így a gyors és hamaros felgyógyulás bizonyos. Ma délelőt is számosan voltak a Döbrentey-utcai házban tudakozódni Széll Kálmán állapotáról, így a többi közt gróf *Esterházy* Móricz, gróf *Teleki* Pál, *Rakovszky* István és többen. Báró *Müller* Kálmán és báró *Korányi* Sándor professzorok szintén meglátogatták a beteget.

— **A trónörökös Dalmáciában.** A „Nase Jedinstvo“ című horvát újság arról értesül, hogy nem-sokára Ferencz Ferdinánd trónörökös és több főherceg Dalmáciába érkezik. Az uralkodócsalád tagjai sorra meg akarják látogatni Dalmácia városait, majd Boszniában és Herzegovinában fognak körutazást tenni.

— **Mikszáth utcája.** Szegeden a Dugonics-Társaság elhatározta, hogy Mikszáth Kálmán írói jubileuma alkalmából azzai az indítvánnyal lép a városi közgyűlés elé, hogy Szeged egyik utcáját Mikszáth Kálmánról nevezzék el. A közgyűlésen dr. Lázár György polgármester, a Társaság elnöke fogja az indítványt előterjeszteni.

— **Merénylet a császár ellen.** Pétervártól táviratozzák: Sitow gyárosnak a házában tegnap egy bomba robbant fel. A rendőrség megállapította, hogy merénylet készült a császár ellen. Sitow gyártulajdonost és Michalow gyártulajdonost letartóztatták s a náluk talált iratokat pedig elkobozták.

— **Wright Orville felszállása.** Potsdamban a császári pár és Viktória Lujza hercegnő délután kimentek a bornstetti mezőre, hogy Wright Orville felszállásain jelen legyenek. Wright a szeles időjárás dacára több ízben felszállt, mely alkalmakkor 150 méter magasságot ért el. A kísérletek mintegy félórát tartottak. A császár ezután behatóan megmagyaráztatta a repülőgép szerkezetét és végül sajátkezű aláírásával ellátott arcképét adta át Wrightnek.

— **Kitüntetett orvosok.** A hivatalos lap mai száma többrendbeli kitüntetést közöl. Azok kaptak kitüntéseket a királytól, akik a legutóbb lezajlott nemzetközi orvosi kongresszust előkészítették, annak sikeréért buzgólkodtak. Ezek közt első helyen áll dr. Müller Kálmán főrendiházi tag, a balparti kórházak igazgatója, az országos közegészségi tanács elnöke. A király a bárói méltóságot adományozta neki érdemeinek jutalmazásaképpen. Valóban a kitüntetés érdemes tudóst ért. Müller Kálmán egyik nagy képviselője, de egyszersmind nagy büszkesége is a magyar orvosi karnak. Soha a budapesti kórházak oly mintaszerűek nem voltak, mint amióta ő áll a kórházak élén. Egész Európában ismeretesek a mi kórházi berendezéseink és ezek jórészt Müller Kálmán nevéhez fűződnek. Ugyancsak érdemes tudóst tüntetett ki a király dr. Gross Emil személyében is, aki a legutóbbi orvosi kongresszus előkészítésében nagystílusú munkatársa volt Müller Kálmánnak. Az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat így szól:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére a Budapesten tartott XVI. nemzetközi orvosi kongresszus rendezése körül szerzett érdemeik elismerésül, Müller Kálmán dr. főrendiházi tag, miniszteri tanácsos, a Budapest székesfővárosi dunabalparti köz-kórházak igazgatójának és az országos közegészségügyi tanács elnökének, valamint fővényes utódainak a magyar bárói méltóságot, dr. Gross Emil egyetemi nyilvános rendes tanárnak, a budapesti egyetemi I. számú szemklinikai igazgatójának, a magyar királyi udvari tanácsosi címet, dr. Veres Lajos kórházi főorvosnak a királyi tanácsosi címet, mindhármuknak díjmentesen, továbbá dr. Bassa Ignác közegészségügyi felügyelőnek, dr. Jassinger Károlynak, az Országos Munkásbiztosító Pénztár vezetőorvosának és végül dr. ifj. Liebermann Leonnak, az egyetemi bakteriológiai intézet I. tanársegédjének Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom. Kelt Bécsben, 1909. évi október 10-én. Ferencz József s. k., gróf Zichy Aladár s. k.”

— **Csalás Mezőssy államtitkár nevével.** Ma este a 17. számú hordár levelet vitt Glück Frigyesnek, a Pannonia-szálló tulajdonosának. Glück Frigyes távollétében ennek helyettese nyitotta föl a levelet, amelyben Mezőssy Béla államtitkár ötszáz koronát kért a szállodatulajdonostól. A levél természetesen gyanút keltett, mert az otromba család azonnal nyilvánvaló volt és a szálloda emberei detektívtől küldtek. Ez követte a hordárt és a Kossuth Lajos-utca sarkán elfogta Tömböli Lajos husz éves asztalos, aki nyomban bevallotta, hogy az államtitkár nevével visszaélt. A csalót a rendőrség letartóztatta.

— **Hohenberg Zsófia.** Bécsből táviratozzák: A hadügyminisztérium e hó 13-iki rendelete tudtul adja a hercegi cím és a fenség címzés adományozását Hohenberg Zsófia hercegnőnek.

— **Volt-e Cook az északi sarkon?** Ha nem Peary pártjának egy becsület nélkül való trükkjéről van szó, akkor Cook, aki azt állította, hogy pont az északi sarkra kitűzte a csillagos lobogót, nem mondott igazat, sőt tudva nem mondott igazat, ami az ünneplés után, melyben részesítették, föltétlenül az emberek megvetését vonja maga után. Ime, a legújabb hír Cookról: Newyorkból jelentik, hogy Baille vezető, aki Cookot az alaskai Mount Mac Kinley megmászásánál az 1906. évben kísérte, írásban kijelentette és esküvel megerősítette, hogy a Cook által akkoriban elért legmagasabb pont még legalább 14 mérföldnyire volt a csúcstól. Cook állításában csak 10.000 lábnyi magasságig jutott el. Baille azt állítja továbbá, Cook rávette őt, hogy az expedícióról szóló napló egy részletét átalkítsa oly módon, hogy ez össze legyen egyeztethető Cook állításával, amely szerint a hegy ormát sikerült elérnie. A fényképfelvételek, amelyek Cook „A Mount Mac Kinley hegycsúcs” című könyvében közölve vannak, 7000 láb magasságban vételek fel. Egyéb illusztrációk és események, melyekről Cook szól, szintén nem felelnek meg a tényeknek. Miller, Cook fényképezése szintén eskü alatt igazolta ezeket a kijelentéseket. Cook Baille vallomásairól meglepetve nyilatkozott, kijelentvén, hogy csak akkor foglalkozhat azzal szemben állást, ha megtudja, mely körülmények között történt ez a vallomás. Egyébként, ha expedíciót küldenek a Mac Kinley hegyre, annak a csúcán meg fogják találni az ő feljegyzéseit, amelyeket ott hátrahagyott.

— **Terézvárosi bucsu.** Október 17-én, vasárnap, lesz a Terézváros bucsuja. Ebből az alkalomból a kerületi plébániái hivatal az isteni tisztelet rendjét következőleg állapította meg: Reggel hat órakor mise, utána szentbeszéd, mondja dr. Zelliger Vilmos pápai tb. káplán; fél kilenc órakor mise, amelyen a belteki tanulóifjúság vesz részt, ezt szentbeszéd követi, amelyet dr. Angyal Kálmán segédlelkész mond. Egy negyed tíz órakor ünnepélyes nagy mise, végzi Stieber Vince apátplébános nagy segédlelkész; a templomi ének és zenekar Kossovits József karnagy vezetésével mellett Beliczay F. dur miséjét adja elő. A magánzólamokat Bartos M., Kopp L., Bartoluzzi József és Gyárfás B. operaházi tagok éneklék; graduale: Krall J. B. Ave Mária; éneklék Kahelyi Anna és Kahelyi Irma, az orgonán Kossovits Pál zeneakadémiai növendék játszik. A nagymise után Buzás Pál székesfővárosi hittanár szentbeszéde következik; fél tizenkét órakor csendes szent mise, délután négy órakor pedig ünnepélyes vacsernyével végződik a templomi ünnepe.

— **A temetők ünnepe.** A közeledő halottak napja a főváros temetőiben már javában folynak az előkészületek. A sírokat újra hantolják, pázsittal és virágokkal ékesítik és sorban állítják fel a művészi síremlékeket. A budapesti főiskolák ifjúsága az idén is kegyelettel fog adózni elhunyt nagyjaink emlékezetének. November elsőjén kivonulnak testületileg a kerepesi-úti temetőbe és nagyjaink sírjára beszéd kíséretében koszorút helyeznek. A főváros tanácsa gondoskodott arról, hogy a halottak napja virágdíszben találja nagyjaink sírhalmát. Megszavazott közel négyezer koronát és megbízást adott, hogy gázzpompával lássák el Kossuth Lajos, gróf Batthyány Lajos, Deák Ferencz és más elhunyt jelesünk sírját. A kerepesi temetőben máris meglátszik az ünnepi készülődés. Serény munkások dolgoznak mindenfelé, a feltöltött sírhalmokon virágokat, körülöttük babér- és pálmafákat helyeznek el úgy, hogy a szomorú temető most egy időre valósággal délszaki növény- és virágkertté alakul át.

— **Baleset a katedrán.** Berlinben az egyetem új rektorának, Schmidt Erich neves irodalomtörténésznek mai székfoglalóját sajnálatos baleset zavarta meg. Alig kezdett az új rektor székfoglaló beszédébe, rosszul lett s abba kellett hagynia előadását. Állapota nem aggasztó.

— **Lopással vádolt cipész.** A büntető törvényszék elfogató parancsot adott ki Grün Zsigmond 29 éves cipőfélszörész készítő ellen, aki a Singer C. varrógép r.-társaságtól 1000 koronáért két gépet vásárolt részletfizetésre. Amikor megkapta a gépet nyomban elzalogosította és megszökött.

— **Vilmos és Carnegie.** Suttner Berta, az ismert író és békeapostol látogatást tett Carnegienél skótszági birtokán és ez alkalommal az amerikai milliós elmondta neki Vilmos császárral való találkozását, amely tudvalevőleg a nyáron történt, amikor Villmos császár Kielben tartózkodott.

Az uralkodóval való érintkezés —ugymond— rendkívül feszelen volt. Nagyban megkönnyíti a társalgást az, hogy a császár mindig jókedvű és szereti a tréfát. Vilmos császár többek között ezt mondta Carnegienek:

— Ön, mint amerikai demokrata, bizonyára nem kedveli valami nagyon a császárokat és a királyokat!

— Oh, az egészen az illetők egyéniségétől függ, felség, — felelte Carnegie. Különben, jönne csak felséged egyszer át mihozzánk Amerikába, a fogadás bizonyára diadalmas volna!

Vilmos császár erre kijelentette, hogy ez az utazás nagyon érdekelné, de nem mehet olyan messzire és hosszabb időre, mert idehaza szükség van rá. Carnegie erre engedelmét kért egy anekdota elmondására, de előbb Vilmosnak meg kellett ígérnie, hogy nem haragszik meg érte.

— Elt Amerikában — szölt Carnegie — egy gazdag gyáros, aki gyárának ügyeit maga vezette és maga ügyelt fel mindenre éjjel-nappal. A gyár igazgatója azonban nagynehezen rábeszélte, hogy menjen néhány hónapra üdülni. Meg is tette és amikor visszatért, ezekkel a szavakkal üdvözölte az igazgatót:

— Ön nem is képzelel, milyen jól esett nekem; hogy egy darab ideig nem láttam a gyárat. — Hát még nekünk! — kiáltott fel önkéntelenül a gyárigazgató.

Vilmos császár jóízűen nevetett a vaskos adomán. Carnegie azután átterelte a szót a világbéke és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a világbéke eszméjének a megvalósítása sok tekintetben a német császártól függ. Vilmos császár erre azt válaszolta, hogy ő ug is tőle telhetőleg oltalmazója a békének, de persze kissé más módus szerint.

— Pedig a methódustól függ minden, felség — vetette közbe Carnegie — és ha felséged megengedi, erre is elmondok egy adomát: Az uton egy kétfogatu kocsi haladt és mellette őrlött sebességgel száguldott el egy biciklista, egész porfelhőt kavart fel maga után. Amikor a kétfogatu kocsi tulajdonosa később szemére vetette a kerékpárosnak, hogy ilyen módon megijeszti az embereket, ez azt felelte:

— Hiszen én is két lovat fogtam be, mint te, csak hogy más methódus szerint.

— Pedig éppen a methódus a lényeges — mondotta a másik — mert ugy-e, hogy nagy különbség, ha én a kezeimet fölfelé tartom és imádkozom, vagy pedig számárfületeket mutatok?

Vilmos császár erre mit tehetett mást? Ujra nevetett.

— **Harez a munkásbiztosító-pénztár körül.** Pozsonyban, a pozsonyi kerületi munkásbiztosító-pénztárban ma délelőt az állami munkásbiztosító-hivatal megbízásából megjelent Sigmund Emil dr. miniszteri titkár Mahler Emil főszámtanáccsal és Barcza Artur statisztikai tisztel és egy rendeletet olvasott fel, melylyel Mentik, a munkásbiztosító-hivatal másodelnöke a pozsonyi pénztár igazgatóságát a közic és a hivatal közti hatásköri összeközéből folyólag feloszlatja és elrendeli, hogy a feloszlatott igazgatóság tagjai ujja nem választhatók, a vezetéssel pedig Sigmund Emil bizza meg.

Dworák Károly igazgatósági elnök a tisztviselői kar helyeslése közepette kijelentette, hogy a pénztárügy vagyonekzelésének átadását megtagadja, amíg az országos munkásbiztosító és balesetbiztosító pénztártól a feloszlatásról rendelet nem lap. A kiküldötték erre a rendőrkapitánysághoz fordultak, azonban Aibel Gyula rendőrkapitány-helyettes külön miniszteri rendelet nélkül vonakodott karhatalmat rendelkezésre bocsátani. A pénztár épületére gázzlobogót tüztek ki.

— **Elmoholegek ápolása családoknál.** A belügyminiszter leiratot intézett Baia városához, hogy Baját a délnagyarországi családi ápolási telep központjává kívánja fejleszteni, és elrendeli, hogy a városi köz-kórház elmebeteg-osztályának 300 beteget tévő létszámából a csendes betegek közül harmincz, egy korona ápolási díj ellenében, mezőgazdasági, vagy ipari foglalkozáshoz beosztva, családoknál helyezendő el. Ezt a metódust külföldön már több helyen követik, és igen jól bevált. Így például Belgiumban van egy város, amelynek lakói kizárólag ebből élnek.

— **Lezuhant kupola.** Mansura-ban tegnap lezuhant egy mecset kupolája, 8 benszültöt életét veszítette, 13 megsbesült.

— **A balkán tanulmányut.** Raguzából táviratozók: A magyar kereskedők és iparosok Raguzába érkeztek s az Imperiál-szállóba szálltak. Ugyanott lakó Mária Jozefa főhercegnő azzal adta tanujelét a magyarok iránt érdeklődésének, hogy leküldötte magánalbumát aláírásra és katonazenét rendelt a magyarok tiszteletére. Viszonzul a magyarok este impozáns nemzetiszin szalagos bokrétaival lepték meg a hercegnőt, aki az étterembe vacsorált a magyar társasággal, utána a főhercegnő a magyarokat lakosztályába hívta meg Salm gróf udvarnagya útján. Thék Endre üdvözlő beszéde után a főhercegnő sajnálatát fejezte ki, hogy magyarul nem tolmácsolhatja köszönetét, de reméli, hogy fia magyar nyelven fogja már üdvözölni a magyarokat. A társaság lelkes éljenzéssel felelt a főhercegnő szavaira.

— **Bleriot Budapesten.** Bleriot, az ügyes francia, akinek reklámjaitól napok óta hangos Budapest, ma éjjel fél tizenkét órakor hozzánk érkezett. Megjött, hogy itt, a kiaknázatlan keleten bemutatassa a repülő-technika jól jövedelmező haladását. A pályaudvaron megjelent vagy száz ember, ezek közt a lipótvárosi kaszinó kiküldöttjei és a mérnök-egyesület küldöttjei. Mind a két csoport azzal járt-kelt, hogy Bleriot vasárnap este nálunk — vacsorázik. Mert az egész aviatikából végre is ez a legfontosabb. Mikor a vörös bajuszu, nagy köpenyes repülő-ember kiszállt, egy lipótvárosi ur próbálkozott néhány furcsa francia mondattal, amelyeknek értelme az volt, hogy Bleriot jöjjön hozzájuk. Ezt a francia beszédet valaki nyomban lefordította komoly francziára és a Lipótvárosi kaszinó helyett Mérnök-egyletet mondott. Erre aztán össze-vissza hívták vacsorázni a fáradt repülő embert mind a két párt emberei, mire az impresszárió aggódalmasan topogott ide-oda, karonfogta a portékáját s jobbra-balra pislogott. Bleriot felesége végre elunta a dolgot és huzta az urát kifelé. Akkor még egy párszor kiabáltak, hogy éljen Franciaország és végre volt. Bleriot sulyos gondokkal — hol is fog vacsorázni holnap — távozott és beült egy automobilba, míg az éjjeli aviatikusok harsány éljeneket zúdítottak utána.

— **A ferenczrendi templom újialakítása.** A Ferenczrend hétszázéves jubileuma alkalmából a hó elején lezajlott ünnepek során ismét jelentékeny összeg gyűlt egybe a ferenczrendiek templomának újialakítási költségeire. Az átalakítási munkálatokat a jövő tavaszon kezdik meg. A templom főhomlokzata és külseje általában meg fog változni. A főkapu elé rászózatot kerítést alkalmaznak, ami nagyban fogja emelni a templom művészi hatását.

— **Fölmentett osztrák képviselő.** Bécsből jelentik: Schumayer országgyűlési képviselő és városi tanácsost, akit a jubileumi körmenet rendezői: Klotzberg, Dolezal városi tanácsosok, Urban építész és Horwitz író bepörltek, mert a városi tanácsban támadóan bírálta magatartásukat különböző szállító ellen és őket becsületükben megítámdta, a törvényes négy napi tárgyalás után az összes elene emelt vádak alól felmentette.

— **Házasság.** Ivachnófalvi Rádi Ferencz m. kir. pénzügyi s. titkár sz. kv. hadnagy október hó 20-án délelőtt vezeti oltárhoz iványi Fekete Annust, iványi Fekete Béla és neje huszti és zilahi Kiss Margit leányát Zalacsán (Ungmege).

Schäfer Armin mérnök, tart. vártüzér-hadnagy eljegyezte Meiszer Jolánt, Meiszer Izidor szappangyáros leányát Budapesten.

Szemeré József zeneintézeti igazgató, a Zenetanárok és Művészek Országos Szövetségének elnöke a hónap 17-én déli 12 órakor tartja esküvőjét a dohány-utcai templomban Reményi Margittal.

Rósa Sárika és dr. Mogan Béla október 12-én házasságot kötöttek.

Rácz József ungvári városi mérnök eljegyezte Ehrenreich Adolf demecseri földbirtokos leányát, Margitot.

— **Házajándékok.** jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörás ékszerlelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Bérczi kapitány naplója.** Fröhlich János kollégánk Uj Detektiv Krónikájának ma megjelent harmadik füzetében többek közt van egy különösen figyelemreméltó detektiv elbeszélése, mely Bérczi kapitány naplójából közöl egy érdekes igaz történetet. A füzet 20 fillérért mindenütt kapható.

— **Az aviatika csodája.** Manapság, amikor a repülés már nem megy csodaszámra, mert hisz megvalósították azt, amit azelőtt megvalósíthatatlannak tartottak, nem szabad semmit kétséggel fogadni. Az ember kutató szelleme nem ismer lehetetlenséget. S mégis az alábbi hirt, mely Newyorkból érkezik, nem lehet skeptícizmus nélkül fogadni. Eszerint Anthony nevű newyorki mérnöknek állítólag sikerült megoldania azt a nehéz problémát, hogy miképpen lehet egy léghajót a földről drótnélküli villamosáram segítségével kormányozni. Legutóbb Newyork közelében az európai hatalmak képviselői előtt kísérleteket végzett, mely alkalommal egy kis léggömböt elektromosáram segítségével a földtől két kilométernyire tudott irányítani a tenger fölé és vissza. A találmánynak egyelőre nagy haszna lehet a tengerpart mellett mentőeszköznek.

— **Anya rémtette.** A sárosmegyei Szántó községben, megrendítő gyermekgyilkosság történt, melyet egy örült anya követett el. Rohály János gazda-ember felesége már egy év előtt megörült. Csendes örült volt, aki járt-kelt a házban és senki se gondolta, hogy még valami bajt is okozhat. A héten kitört rajta a dühöngés. A gazda éppen az udvaron volt elfoglalva. Csak tizenöt hónapos kislánya és az örült tartózkodott a konyhában. A gyermek a földön csuszált; a nyílt tűzhelyen egy kis hográcsban forrt a víz. Amikor az asszonyon kitört a dühöngés, egyenesen a tűzhelyhez rontott, felkapta a bogrács forró vizet és a kis gyermekre öntötte. A szerencsétlen kis teremtés a forró víz által okozott égési égési sebek következtében azonnal meghalt. Az asszony azután tört-zuzott és a rémes látványra a konyhába érkezett gazda csak a segítségül hívott szomszédokkal együtt tudta lefogni. Az asszonyt bevitték az eperjesi kórházba, a gazda ellen pedig a felügyelet elmulasztása miatt megindították az eljárást.

— **Az elraktározott napangár.** Egy ismert svéd kemikus találmánya teszi most újra aktuálissá azt a nevezetes régi problémát: miképpen lehetne a szén kémiai energiáját közvetlenül elektromossággá átalakítani. Kétségkívül ingerlő és következményeiben óriási horderejű probléma ez, melynek sikeres és minden tekintetben kielégítő megoldása ugy műszaki, mint közgazdasági tekintetben valóságos világfelfordulást idézne elő. Az ipari tevékenység minden ágában az elektromosság vennie át az egyeduralmat s a villamosság emez aranykorában joggal mosolyoghatna a muzumba került gözgépen. Ennek a nevezetes problémának megoldásával foglalkozik a nikkkel-vas akkumulátorról ismeretes svéd kemikus, Jungner, aki a napokban nyert szabadalmat egy sokat ígérő „szénelemre”. — Mint minden elektromos primaer-elem, ez is a benne lejátszódó kémiai energiát alakítja át árammá. Ez a processus azonban a szerkezet minden egyszerűsége mellett is igen körülményes. Jelentős szerep jut benne az atmoszférikus levegő oxigénjének. Ezt a korlátlan mennyiségben, kétségkívül olcsón rendelkezésre álló közvetítőt Jungnernek sikerült először kényserintenie, hogy a primaer-elemben végbemenő reakcióba lépjen. Az elem egyébként egyfolyadékos (primaer). Mindkét elektródja koncentrált kénsavba merül. Az egyik elektród amorf-szén, a másik grafit. A valóságban itt kerül bele a számítás, amennyiben a grafit elektród speciális eljárással oly porozusan készül, hogy a levegő oxigénjét rohamosan felszívni képes. Itt aztán bonyolult tudományos fejtegetés következik, melyvel azonban nem akarjuk olvasóinkat fárasztani. Ha azonban igaz, amit a fentelöl állít, akkor az új primaer-elem a felh-szánt szén energiájának 50%-át elektromos munkává alakítja s ezzel alaposan lefedi a legjobb mai göz gép-dynamo kombinációkat is az ő 15-16%-os ökonomiájukkal. Mindenesetre figyelmet érdemlő ez a nagy probléma megoldására, mely ha az ideált egyelőre nem is éri el, jelentős lépés lesz a primaer-elemek tökéletesítése felé.

— **Sok az öngyilkos Fejérmegyében.** Megdöbbentő módon gyarapodik az öngyilkosságok száma Fejérmegyében. Különös a gazdák körében fordulnak elő sűrűn ezek a tragikus esetek. Ime, a legújabb esetek: Bakonypárkány községben Rész József 55 éves földmives az erdőben felakasztotta magát és meghalt. Csákváron ketten: Sötét József 57 éves földmives és Kunze Károly 26 éves gazdálkodó követtek el öngyilkosságot. Mindkető felakasztotta magát. Bicskén egy budapesti kereskedőség, Baumgarten Mihály nagybátyjának szőlőjében agyonlőtte magát.

— **Harc a Wettenstein-szérum ellen.** Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy a Wettenstein-szanatóriumban csendörök jelentek meg és be akarták zárni a sanatóriumot. Tegnap újabb támadást kíséreltek meg dr. Wettenstein ellen. Délelőtt tizenegy órakor megjelentek az épületben dr. Szabó és dr. Fáy tisztiorvosok és egy belügyminiszteri rendelet alapján a commain — így hívják a szerumot — kiadását követelték. Miután a kórház vezetője a szer kiadását megtagadta, a kiküldött orvosok karhatalmat alkalmaztak. A commaint egy palaczkba zárták, lepecsételték és elvitték. Most hivatalosan meg fogják vizsgálni, nem ártalmas-e a szer. Dr. Wettenstein egy nyilatkozatában utal arra, hogy a szer nem titkos szer, mert a szabaddalmi bejelentés folytán az orvosságot a közegészségügyi orvosi tanács megvizsgálta és azt a véleményt adta róla, hogy ártalmatlan. Dr. Wettenstein az elkobzásban orvosi és egyéni szabadságát megtámadottnak látja és hivatalos hatalommal való visszaélés címén följelentést tett a nála eljártak ellen.

— **Egy fatelep pusztulása.** A bihari hegyek ösrenetegeiben van Wilgerodt A. dussgazdag porosz gyáros óriási fatelepe, mely négy millió korona befektetéssel indította meg üzemét. A fatelep negyvennyolc óra óta lángokban áll. A hatalmas faipartelep szerdára virradó hajnalra kigyuladt s azóta a környék népének minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult, hogy a rettenetes tűzveszedelem terjedését megakadályozza. A tűz kedden éjfélkor ütött ki a kazánház közelében s hajnalra az egész lággyár hamuvá égett. Az épületek körül felhalmozott óriási mennyiségű fakészlet pár pillanat alatt lángba borult. A lángok ácsaptak az egész ipartelepre s az összes épületeket veszélyeztették. A kár kiszámíthatatlan. A vizsgálat ezideig biztosan nem állapíthatta meg, hogy a tűz miből keletkezett. Megállapították, hogy több vaggon fűrészpör a kazán közelében volt lerakva s a legtöbb valószínűség szerint a nagymennyiségű fűrészpör gyuladt meg a kazán kipattant szikrájától.

— **A drótnélküli táviróval felszerelt hajók száma.** Eddigélé mindössze 173 oceánjáró hajón van drótnélküli táviró, ami nem mondható éppen soknak. Ebből 66 esik az angol kereskedelmi flottára, amelyek e tekintetben első helyen áll a világ összes hajózási társaságai között. Az egyes hajózási társaságok közül a Hamburg - Amerika-vonalnak 19, az észak-német Lloyd-társaságnak 17, a kanadai Pacificvasutársaságnak 15, a Cunard és a White Star hajózási társaságoknak 13, a Navigazione Generale Italianának 9, a francia Compagnie Generale Transatlantique-nak 7, az angol Allan hajózási társaságnak 6, az olasz Lloydnak, az ausztria-amerikai vonalnak és a belga Red Star társaságnak pedig egyenként 5 drótnélküli táviróval ellátott hajója van. Az osztrák Lloyd-társaságnak csak 1 drótnélküli táviróval ellátott hajója van és így a felsorolt hajózási társaságok közül az utolsó helyen áll. Mindamellett sok jelentékeny hajózási társaság hajóján még egyáltalában nincs bevezetve a drótnélküli táviró, így az említett két német társaság kívül egyetlen társaság hajóján sem, pedig azok messze földdel közvetlen kereskedelmi forgalmat és a leggazdagabb hajózási társaságok közé tartoznak. Az Amerikába induló hajókon a drótnélküli táviró valószínűleg már a közel jövőben jelentékeny számmal meg fog növekedni, mivel az amerikai parlament előreláthatólag olyan törvényt fog elfogadni, amely szerint minden amerikai kikötőben megforduló és 50-nél több személy szállításra berendezett hajón drótnélküli távirónak is kell lenne. De amugy is igen valószínűnek látszik, hogy a jövőben minden nagyobb hajó drótnélküli táviróval is el lesz látva.

— **Az országuton.** Veszedelmes kalandja volt tegnap három hadházi vásáros kereskedőnek, kik a nyiregyházi vásárról igyekeztek hazafelé. A három kereskedőt éjjeltájban a városon kívül egy cigánykaraván megtámadta és ki akarta rabolni. A legváltóságosabb helyzetben két csirkáló csendör érkezett oda, akiket a cigányok szintén megtámadtak. A koromsötétségben a csendörök hirtelen a földre vetették magukat és vaktában a cigányok közé löttek. Keserves jagatás hangzott fel a lövésekre, mire a cigányok szétfutoitak. A csendörök két férfit sebesítettek meg. Az egyik könnyen megsebesült cigányt megvasalták, de míg a csendörök tizenhét asszonyt és ugyanannyi gyermeket letartóztattak, a megvasalt cigány elmenekült. A másik sebesült Lakatos Péter tizenhétéves, kit a csendörök golyója halálosan talált. A letartóztatott asszonynépet és a sebesülteket négy kocsival szállították Nyiregyháza. A csendőrség a tömeges letartóztatással kitűnő fogást csinált, mert a legveszedelmesebb betörőbanda egyik részét sikerült elfogni, mely már régóta garázdálkodik a vidéken.

— A vecsési vasuti szerencsétlenség ügyében még nem fejezték be a vizsgálatot az illetékes közegek. Annyit megállapítottak, hogy vétkes gondatlanság nem terhel senkit, de még ma sem lehet tudni, hogy kit terhel a felelősség a súlyos katasztrófaért. A mozdonyok kiemelése, melyek tudvaleg a pályatesttől 3-4 méternyire a homokba furdva fekszenek, még valószínűleg 1-2 napot igénybe vesz. Csak most derült ki, hogy a gyorsvonat postakocsija az összeütközéskor 800.000 koronát vitt, amelyet azután csendőri fedezet mellett külön automobilon még a katasztrófa éjjelén beszállítottak Budapestre.

— A karnaki templom. Tudományos és művész-körökben nagy feltűnést kelt az a hír, hogy a nilusi gátak a karnaki ósrégi templomot komolyan veszélyeztetik. Az asszani duzzasztógát következtében a Philae-czíreken levő templomromok már jó ideje víz alatt állnak, úgy hogy teljes romlásuk és elhínésük csak idő kérdése, most pedig hasonló veszedelem fenyegeti a karnaki romokat, különösen a remek oszlopcsarnokot, melyek sokkal nagyobb becslést. S nincs is remény, hogy a fáraók korának ez a nagyszerű emléke megmenekessek, mert az illető terület vízzel való elárasztása az egyiptomi földmívelés elsődleges érdeke.

— Sikasztó órák. Néhány esztendővel ezelőtt nagyforgalmu órák üzlete volt a Rákóczi-úton Rössler Józsefnek. Rössler azonban mulatós természetű ember volt, elhanyagolta az üzletét s így hamarosan csődbe jutott. Rössler most, hogy nyomorba jutott, felhasználta régi összeköttetéseit, sorra járta üzletfeleit s javítás ürügyével összedetett órákat, ékszereket, amelyeket azután eladta vagy elzalogosította. Így több száz korona erejéig megkárosította özv. Hoffer Lajosné háztulajdonosnőt is, aki feljelentést tett a rendőrségen Rössler ellen. Az elzüllött ékszerész azonban még idejében megszökött. A büntető törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki ellene.

— Letartóztatott betörők. A rendőrségnél már többen panaszt tettek, hogy a Testvérhegyi, Remetehegyi és Mátyáshegyi szőlőkben a csőszkunyhókat és présházakat rendszeresen feltörik és azokból minden elemelhető elvisznek. Sokáig nem tudták a betörők nyomára jutni, de tegnap a czirkáló rendőrök a Rónay-téle nyaralóhoz tartozó bekerített, üres telken három gyanus alakot láttak, akiket igazolásra szólítottak fel. Több, lopásból származó tárgyat találtak náluk és csakhamar kinyomozták büntésüket is. Horváth János 15 éves lakatosinas, Eichenberg Győző 13 éves foglalkozás nélküli egyén, Szivák József 16 éves napszámos, Vavrik Rezső 14 éves napszámos, Vangyelka József 15 éves napszámos és Muntyi Károly 15 éves foglalkozás nélküli egyének a tettesek, akiket ma a rendőrség letartóztatásba helyezte.

— Halálozás. Vaszkó György huszti görög kath. főesperes hosszabb szenvedés után elhunyt. Az elhunytban Vaszkó György községi polgári iskolai igazgató és Vaszkó Elek görög kath. esperes atyjukát gyászolják.

Todorffy Domonkos kuriai bírót ma délután 4 órakor temették el nagy részvét mellett a kerepesi-uti temető halottias házából. A ravatalnál Petri Elek református lelkész tartott megható gyászbeszédet, amely után az elhunytat a kerepesi-uti temetőben örök nyugalomra helyezték.

Nagyszombaton tegnap meghalt Hlavathy Mihály 1848-49-es honvéd 84 éves korában.

Draxler Lipót földbirtokos életének 73-ik évében hosszas betegség után Nagyikindán elhunyt.

Fiedler Ferencz hercegsprímási uradalmi ügyész életének 65-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Esztergomban.

Zilahi Polgár Jenőné, szül. Kézdivásárhelyi Aranka 62 éves korában Beszterczén meghalt.

Özv. Fodor Józsefné, előbb férjezett Csellár Albertné, szül. Dlačny Mária hosszas szenvedés után, életének 68-ik évében meghalt Budapesten.

Puskás János, volt 48-as honvéd, aki a szabadságharc idején több csatában vett részt, 82 éves korában Temesváron elhunyt.

Ziwa Károly udvari tanácsos, a Theresianum igazgatója ma Bécsben meghalt.

× Bob hashajtó a legkollembosabb, 10 fillér.

× Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

× Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

× Szívbetegség és véredényelmesedés ellen Finsen-féle ilylampáirdeket alkalmaz dr. Hönig Izsó villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a kopenhágai Finsen-intézetben több, mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták. Hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalommentes gyógyeljárás sikerét szívbillentyűbajok, szervizombetegedés, véredényelmesedés, ideges szív- és szívszorogási rohamok (asthma, angina pectoris) esetében.

Párisi levél.

... És a harc folyik szüntelenül, kintartással. A győztes az marad, aki a közönség érdeklődését jobban fel tudja csigázni; tehát a találékonyság, ötletesség a leghathatósabb fegyver, mely megszerzi a diadalt: a babért. Ezt kellene legalább hinnünk, amikor látjuk azt a lázas kutatást s munkálkodást, melyet a francia írók fejtenek ki a tárgy megválasztásnál s a választékos bizarr kidolgozásnál. Mindez a közönség érdeklődésének felkeltése miatt történik s persze némelykor, mondhatjuk sok esetben a művészet rovására. Eddig minden rendén volna: az írói tehetség, az ötletesség aratja diadalait s a győzelem megérdemelt.

Ha így volna. Sajnos azonban nincsen így; legalább a párisi közönség legutóbb beigazolta, hogy nem mindig a ragyogó írói ötletesség az, mely felkelti az érdeklődést s biztosítja a sikert! Hiszen nagy, igen nagy szerepe van a siker biztosításánál a reklámnak, mely ha kissé az üzérkedésre emlékeztet is, mégis elég jó arra, hogy a kitűzött célhoz elvezessen. Minden esetre az írói reklám czél szerű megalkotásához is ötletesség kell, hiszen tudni való, hogy a darab sikerét számtalanszor a tulságos nagy, vagy czélszerűtlen reklám dönti meg.

A francia írók nem nagyon idegenkednek a reklámtól s ebben nincs is semmi különös, ha tekintetbe vesszük, hogy Párisban hateraz olyan egyén él, kinek bevallott kenyérkereső foglalkozása a szindarabírás. Elképzelhető ezek után, hogy mily nagy súlyt fektetnek az írók a darabot megelőző reklámra s mennyire igyekeznek egymást már ezáltal is föltülni s a közönség érdeklődését magukra irányítani.

És nem kivételek a legelőkelőbb írók sem. Brieux, Bernstein, Hervieu, Marinetti, Feydeau s a többi kiválóak is mind megpróbálkoznak, hogy reklámmal a közönség érdeklődését maguk felé irányítsa, sőt mint most legutóbb bebizonyosodott, a nagy Rostand, akit 1900-ban az elnök ebédjén egy mutattak be, mint a század legkiválóbb férfiát, sem igen idegenkedik az érdeklődést felkelteni. Sőt mi több, épen ő az, ki ezen a téren ez idő szerint a rekordot tartja.

Persze nagy íróhoz méltóan az ő reklámja teljesen új s még eddig sohasem alkalmazott. Eddig ugyanis az volt szokásban, hogy az író darabjáról a premiére előtt lehetőleg sokat beszélgetett a lapokba előre, jelezte a készülődéseket, főpróbát, sőt egyes részleteket is közrebocsájtott. A nagy Rostand azonban ennek épen az ellenkezőjét csinálja. A közönség, sőt még a legbeavatottabbak is mindössze csak annyit tudnak legújabb darabjáról, hogy már két év óta a Comédie Française-nál van, a címe Chanteclair, s hogy állatmese. A többi a szerző mélyseges titokban tartja s éppen ez az a körülmény, ami a közönség kíváncsiságát a végtelékig izgatja s a figyelmet állandóan ébren tartja. Párisban ma már nem hallani másról, mint Chanteclair-ról. Mindenki újabb és újabb részletek után tudakozódik s habár a legmesszebb menő kombinációk is csak annyit tudtak megállapítani, hogy a darab 12-es Alexandrinus sorokban van megírva (ezt nem nehéz megállapítani, mivel ez Rostand kedvenc versformája), mégis már az első 50 előadásra a jegyek mind elkeltek. Ha még sokáig így tart, végtére már a színház igazgatósága kénytelen lesz visszautasítani az előjegyzéseket, tekintettel a színházi évad rövidségére. S a jó közönség, az érdeklődő közönség ostromolja a pénztárakat, tülekedik a jegyekért, holott egyáltalában még az sem bizonyos, hogy a darabot elő fogják-e adni. Igaz, hogy Rostand neve némileg garanciát nyújt a darab művészeti értéke felől, mégis ily nagy előzetes érdeklődést a legkiválóbb író sem követelhet teljesen ismeretlen műve iránt.

Tehát mindazt, mit nem tudott volna megadni a nagy név, s a nagy érdem, meghozta a reklám, mely ugyilátszik eléggé ötletes ahhoz, hogy a közönséget hónapokon, sőt éveken keresztül foglalkoztassa. Itt is az ötletesség aratott diadalt: az üzletember ötletessége.

Nyílt-tér.

(E rovatban közléteket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) Első bemutató az Operában. Az Operaház idei évadjának első bemutatójául Smetana Frigyes Dalibor-ját jelölték ki. A népszerű cseh zeneszerző nagyhatásu dalművének most folynak az utolsó színpadi próbái Kerner István karnagy és Alszegey Kálmán főrendező vezetésével. A darab főszerepei Vasquezné, Medek, Arányi, Takáts, Venczell és Mihályi éneklők. Bemutató előadása a jövő héten végén lesz.

(*) Medgyaszay Vilma a Modern Színpadon. Ma lépett fel Medgyaszay Vilma először a Modern Színpadon a közönség nagy érdeklődése mellett. Néhány kabarét-dalt énekelt, az ő finom és diszkrét előadó művészetével, mely ezuttal is nagy tetszést keltett a közönség soraiban. Minden ének-számát zúgó taps kísérte.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton Aida kerül színre, a czimszerepet ezuttal V. Krammer Teréz éneklő, Amneris — Fodorné, a főpapnő Berts, Radames — Lunardi, a főpap Szendrői Annasero — Váradi és a hímők Ney B. lesz Vezényel Benkő Henrik karmester, rendező Alszegey Kálmán főrendező. Vasárnap olcsó helyáru előadásul a Búvós vadászt adják.

(*) Bárdossy Ilona hangversenye. Szilágyiné Bárdossy Ilona asszony, kitűnő koloratúrénekesnőnk, kinek művészetét a külföld is előnyösen ismeri, elhatározta, hogy az idei hangversenyszónban itt Budapesten is fog egy dalestélyt adni amely november hó első felében tartatnék meg. A hangverseny rendezését a „Direction Artistique” (Budapest, Kristóf-tér 3.) vállalta magára, ahol a hangversenyre szóló előjegyzések már most elfogadtatnak.

(*) Vigszínház. A Vigszínházban holnapután vasárnap, két előadás lesz. Délután három óra körüli helyárrakkal a Tatárjárást, Bakonyi Károly és Kálmán Imre dallamos operettjét adják este pedig a Buridán szamarát, Flers és Cailave nagyszerű vígjátékát, amelyet hétfőn este megismételnek. Holnap, szombaton, a Zsiros ügy, Hennequin és Weber mulattató bohózata kerül színre

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatára valódi áldás gyomor-bajosoknak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

(*) **Királyszínház.** Pásztor József és Vincze Zsigmond operettjének, „Tilos a csók”-nak mult pénteki bemutatója óta hét zsufolt ház közönsége tapsolt a bájos népszerű melódiáknak és mulatott a darab ezer mókáin. A Királyszínházban e siker folytán egyelőre új darab bemutatására nem gondolnak s miközben a „Tilos a csók” nagy sikerét aknázzák ki, hetenkint egyszer-kétszer módot találnak arra, hogy a régebbi műsor még mindig vonzó darabjait adják. Így kerül holnap, szombaton „Az elvált asszony” színre, vasárnap délután pedig mérsékelt helyárrakkal a páratlan népszerűségre jutott „Jánoskát” adják; vasárnap este ismét a „Tilos a csók” kerül színre, amelynek sikerében a szerzőkön kívül nagy érdeme van a színház kitűnő együttesének: Petrás Sárinak, Váradi Ilnek, Örléy Flórának, Királynak, Papirnak, Kovácsnak, Borossnak, Némethnek és Szirmainak.

(*) **„A Szűz” sikere.** A Magyar Színházban hat előadás tepsai bizonyították be, hogy a közönség megértette és méltányolja Lengyel Menyhért és Hatvany Lajos pompás komédiájának, „A Szűz”-nek tendenciáját. A zsufolt házak e sorozata arra bírta a színház igazgatóságát, hogy a jövő hétre tervbe vett bemutatóelőadás (W. Somerset Maugham Jack Straw című vígjátékát) elhalasztassa a jövő heti műsort is nagyrészt „A Szűz” előadásából állítsa össze. Holnap, szombaton és holnapután vasárnap este is „A Szűz” kerül színre mindig ugyanabban a szereposztásban, amelylyel a premier nagy sikerét aratta. Vasárnap délután „A császár katonái”-t adják ezuttal 96-szor.

(*) **„Egy szenzációs eset” bemutatója.** Érdekes bemutató lesz kedden a Városligeti Színházban, amikor is *Stevenson* izgalmas jelenetekben bővelkedő „Egy szenzációs eset” című öt felvonásból álló fantasztikus színműve kerül színre. Az igazgatóság e nagy hatásának ígérkező újdonsághoz új kiállítás készített. A „Szenzációs eset” keddi bemutatójára jegyek minden elővételi díj nélkül már máától fogva kaphatók. Szombaton és vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal, a szépen zenéző „Szerelmi keringő” táncoperett; vasárnap este *Küry Klára* felléptével *Audran* nagy sikerrel feléleltetett „Baba” című klasszikus operettje kerül színre. A „Smokk család” hétfői harminczötödik előadására a páholypok és zsölyék nagy részét már előjegyezték.

(*) **Oroszházi színház.** *Nádasy* József soproni színtársulata e hó 23-áig Oroszházán működik a közönség meleg pártfogása mellett. A napokban „Czigánybáró” került színre, melyben *Görög Olga*, a társulat koloratur énekesnője bucsuzott el Szaffi szerepében. A közönség igen melegen bucsuzott el a művésznőtől, kinek e szerepben különösen érvényesült szép koloratúrája. A többi szerepben *Solti, Nádassy* és *Nagy* járultak hozzá a jó összjátékhoz.

(*) **Az Országos Színészegyesületből.** Az Országos Színészegyesület központi tanácsa november 2-án, kedden délután 3 órakor tartja rendes havi ülését a Színészegyesület palotájának dísztermében. Erre a tanácsülésre a vidéki tanácsosok közül *Mihályi Einót* és *Nádassy József*et hívták be. A tanácsülés tárgysorozatán több igen fontos ügy szerepel.

(*) **Teljes műsor.** Az Országos Szimfoniai Zenekar vasárnap, e hó 17-én, este fél 8 órakor a Zeneakadémia dísztermében *Kun László* vezette alatt tartandó első estélyének teljes műsora a következő: I. Wagner *Richard*: A „Nürnbergi dalnokok” előjátéka. II. Debussy *Claude*: *Petite suite*. 1. Csónakázás. (En bateau.) 2. Fölvonulás. (Cortège) 3. Menuet. 4. Pallet. (Budapesti előszór.) III. Radó *Aladár*: „Petőfi.” Szimfonikus költemény. (Bemutató előadás.) IV. Beethoven: III. Szimfonia. (Es-dúr.) Eroica. 1. Allegro vivace. 2. Marcia funebre. 3. Scherzo. 4. Finale. — A III. és IV. szám között 15 perc szünet. — Az egyes zeneszámok alatt az ajtók zárva maradnak. — A magyarázattal ellátott műsor, amely a helyszínen lesz kapható, ezuttal érdekes újításként Debussy *Claudenak*, a világhírű francia mesternek sikerült arcképét is közli. A már csekély jegyértéket Bárd árusítja.

(*) **A Gulácsy-kiállítás.** *Gulácsy* Lajos és *Fdy Dezső* kiállításán, az „Uránia” Kigó-téri művészeti szalonjában a „Veronai álmok” című ciklus utolsó napja október hó 16-án, szombaton lesz. Hétfőn megnyílik a „Biedermayer mulatságok” című sorozat.

(*) **Egyházi zene.** A budavári koronázó Mátyás-templomban október 17-én vasárnap délelőtt tíz órakor *Schubert* Ferencz G-dur miséje adatik elő. A magánzólamokat *Rosty Annie*, *Ungváry Esz-*

ter, *Juhász Ferencz*, *Várady Sándor* és ifj. *Odry Lehel* éneklék. Offertoriumra *Juhász Ferencz* az echoszerkezetben éneklé orgonakisérettel *Bogisich Mihály* átiratában a „Boldogasszony anyánk” kezdetű régi magyar egyházi éneket.

(*) **Izó?** Ezen a címen új, satirikus, humoros és művészi lap jelenik meg hetenkint. A lap írói és rajzoldói már nevével európai színvonalat jelentenek: közöttük ott látjuk a *Molnár*, *Ambrus*, *Heltai*, *Kosztolányi*, *Szini*, *Szomaházy* nevet. Főszerkesztő: *Paulini Béla*, az ismert karrikaturista, felelőse: *Carinti*. Szerkesztőség V., *Balvány-utca* 4. Egy szám 20 fillér, egy évre 12 korona.

(*) **Garhardt Elena** a lefolyt novemberi szezon legnagyobb attrakciója volt. A nagy angol közönség el nem engedte a művésznőt, míg *nyolczadik* hangversenyét nem adta, valamennyit zsufolt terem előtt. *Csütörtökön*, november 4-én a budapestieknek is meg lesz az örömlük a kitűnő művésznőt egyetlen dalestélyén üdvözölni. Jegyek fenti hangversenyre *Méry Bélánál*.

FŐVÁROS.

Az új nyugdíjszabályzat.

Budapest, október 15.

A pénzügyi bizottság *Bódy Tivadar* tanácsos elnöklésével ma tartott ülésén tárgyalta az új nyugdíjszabályzatot.

Az első felszólaló *dr. Platthy György*, ki a kérdés nagy fontossága miatt a tárgyalást hétfőig elhalasztani indítványozta. *Dr. Bódy Tivadar* tanácsos bár nem ellenzte a halasztást, mégsem tartotta föltétlen szükségesnek. Utána *dr. Vázsonyi Vilmos* előadta, hogy ebben a kérdésben elsősorban *dr. Bárczy István* polgármester nézetét kívánna hallani. Az ő állásától tette függővé a maga álláspontját. A polgármester, mint az első tisztviselője a városnak, aki a tisztviselői karból nőtt ki, a leghivatottabb arra, hogy ebben a kérdésben irányító véleményt mondjon. *Dr. Bárczy István* polgármester rámutatott arra, hogy abban a kérdésben, hogy elhalasztják-e a tárgyalást hétfőig, vagy nem, a bizottság teljesen önhatalmulag határoz. Ha a nyugdíjpótló intézet létesülhet, amiről szó van, akkor a módosított szabályzat teljesen megfelelő. Azt hiszi, hogy az a közgyűlés, amely az eredeti szabályzatot megszavazta, a nyugdíjpótlót is meg fogja szavazni, a belügyminiszter pedig, mivel ő mutatott rá a nyugdíjpótló intézmény létesítésére, valószínűleg jóvá is fogja hagyni. Az albizottság tárgyalása ellen nincs semmi kifogása.

A bizottság többsége ezután az azonnali tárgyalás mellett döntött. *Feleki Béla* dr. kifejtette, hogy a szabályzat még ebben a formájában is igen nagy kedvezést jelent. A polgármester kijelentése megnyugtatta arról is, hogy a tisztviselőktől kellő gondoskodás fog történni.

Kifogásolandónak csak az ideiglenes tisztviselőkre és az öngyilkosokra vonatkozó rendelkezéseket találja. Végül azt a határozati javaslatot terjesztette elő: utasítsa a bizottság a tanácsot, hogy a nyugdíjpótló intézet dolgában tegyen mielőbb előterjesztést.

Bárczy István dr. polgármester kijelentette, hogy a szabályzatnak jóvá nem hagyása a tisztviselők között tagadhatatlanul nagy lehangoltságot keltett. Hogy ő nem javasolta azt, hogy tarssa fenn a közgyűlés eredeti álláspontját és a nyugdíjszabályzatnak változatlanul való jóváhagyása mellett írjon fel a belügyminiszterhez, ez azért történt, mert kizártnak tartotta, hogy az ilyen akció eredményre vezessen. Az özvegyeknek és az árváknak nagy előnyt biztosító módosított szabályzat. Nem szabad megakadályozni, hogy a szabályzat mielőbb életbelépjen. A lakberek beszámítása a legfontosabb kérdés azok közül, amelyeket a belügyminiszter törölt. A hiány pótlására fog szolgálni a nyugdíjpótló intézmény. Ebben a dologban a tanács elvi határozatot fog kérni a közgyűléstől, hogy azután sürgősen kidolgozhassa a nyugdíjpótló intézményre vonatkozó előterjesztését. A mostani előterjesztés elfogadása már csak azért is fontos és sürgős, mert a belügyminisztert a módosított szabályzat köti. Kormányválság küszöbén állunk, nem lehet tudni, kinek a kezébe kerül a belügyi kormány vezetése. Ha a nyugdíjpótló intézményt is jóváhagyja a kormány, akkor a fővárosi tisztviselők olyan közelítésben fognak részvenni, amilyent Magyarországon tisztviselő nem élvez. (Élénk helyeslés). Az ideiglenes tisztviselőkre vonatkozó rendelkezést helyesnek tartja. Kérte annak fenntartását.

Dr. Vázsonyi rövid felszólalása után a bizottság egyhangulag hozzájárult az ügyosztály előterjesztéséhez és elfogadta a módosított szabályzatot.

(*) **Valasz az interpellációkra.** A főváros törvényhatóságának szerdai közgyűlésén *Vosits Károly* tanácsos válaszul fog *Kasits Péternek*, az I. ker., *Virányos-dűlő* alsó részében közkut felállítására iránt. *Kun Gyula* tanácsos válaszul fog ugyancsak *Kasits Péternek* a várbeli bástyasétány kiállításának elzárása dolgában előterjesztelt interpellációjára.

(*) **Ujabb himlőmegbetegedések a fővárosban.** A fővárosi tisztviselői hivatalának értesítése szerint a fővárosban két újabb himlőmegbetegedés fordult elő. Az egyik beteg *Fütsel Teréz*, a Szent István-kórház 32 éves apáca-ápolónője, aki daczára annak, hogy sikeresen beoltották, megkapta a himlőt, de a legenyhébb alakjában. A másik megbetegedés az *Andrássy-ut* 112. sz. házban fordult elő, ahol *Nagy Erzsébet* 22 éves cselédleány, aki két hónappal ezelőtt jött a fővárosba, betegedett meg himlőben. A beteget még nem lehetett kihallgatni, mert állapota súlyos. A tisztviselő orvos a ház összes lakóit beoltatta, az összes lakásokat dezinficiáltatta, az iskolás gyermekeket pedig eltöltötte az iskola látogatásától.

(*) **A kórházak élelmezése.** A kórházak élelmi szállítóinak szerződése lejárt és felvetették azt a tervet, hogy a kórházak élelmi szükségletét háziilag biztosítsák. A közegészségügyi és pénzügyi osztály kimutatta, hogy ennek a kivitele lehetetlen. A pénzügyi bizottság mai ülésén úgy határozott, hogy az élelmszerek szállítására hirdessenek nyilvános árlejtést.

(*) **A lakások ára.** A tanács megállapította a kis lakások árát. Egyszobás lakás évi bére 200 korona, heti bére 4 korona, kétszobás lakásé 340 korona. A kétszobás lakást csak negyedéves felmondással adják bérbé.

(*) **A székesfőváros boszniai látogatása.** A székesfőváros tanácsának boszniai látogatása alkalmával *Bárczy István* polgármester kijelentette, hogy a főváros három nagyobb ösztöndíjalapítványt tesz olyan bosnyák ifjak számára, akik felsőiskolai tanulmányaikat Budapesten fogják végezni. Az alapítványra vonatkozó előterjesztés az illetékes bizottsági tárgyalások elintézése után közelebb kerül a főváros közgyűlése elé.

(*) **A hadkötelesek jelentkezése.** A székesfőváros tanácsa felhívja mindazon Budapesten tartózkodó hadköteleseket, akik 1889, 1888 vagy az 1887-ik évben születtek, hogy a székesfőváros IV. katonai és illetőségi ügyosztályánál folyó évi november hó 1-től november hó 30-ig, hétköznapokon délelőtt 9-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig, vasár- és ünneppnapokon pedig 9-től 1-ig jelentkezzenek.

EGYESÜLETEK.

(-) **Felolvasó ülés a Magyar Urinők Egyesületében.** A Magyar Urinők-Egyesülete pénteken kezdte meg tíz felolvasó estéből álló ciklusát. Az első estén *Eötvös Károly* felolvasása szerepelt a műsoron, *Eötvös* azonban levélben kimentette magát. A felolvasó ülést, amelyet a régi országház üléstermében tartottak meg, *Lakos Károlyné* nyitotta meg. *Vargyas Endréné*, az egyesület főtitkára, ismertette a Magyar Urinők Egyesületének adatait, amelyek között a legfontosabb magános urinők részére a fővárosban és a vidék nagyobb városai-ban cithon létesítése. Utána *dr. Giesswein Sándor* tartott előadást.

(-) **A modern földrajztanítás.** Az iskolaorvosok és egészségtanárok szakbizottsága az Országos Közegészségügyi Egyesületben ülést tartott, amelyen *Lasz Samu* dr., az ismert geográfus, a középiskolai földrajzi reform-bizottság tagja előadást tartott a modern földrajztanítás irányáról, céljáról és a magyar középiskolák földrajzoktatásának reformjáról. Végül az Orsz. Közegészségügyi Egyesület s ennek kebelében az iskolaorvosokat és egészségtanárokat, mint az iskolában, annak tanító-nevelő munkájában a tanároknak hűségese testvéreit: hallgatóságát arra kérte, támogainá a földrajzi reform-bizottságot a geográfiai ismeretek mélyítése dolgában megindult nemes missziójában. Az előadást a nagy számban egybegyűlt szaktanárok nagy tetszéssel fogadták.

Nagy földbirtokosok!

Románbanktól 4 1/2% os kölcsönt kaphatnak.

Érték 3/4 részig.

Képviselet: „Országos Földhitel” Erzsébet-körút 2. III. emelet 16. sz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Irózó a fogházban.** Imerteltük már Lipták-Lipták Irén postakiadónő esetét. A kisasszony a Bercsényi-utcai postahivatalban volt alkalmazva, ahol a kezén eltűnt ötezer korona. A főposta igazgatósága fölfüggesztette a postáskisasszonyt, aki azonban nem törődött a fegyelmi vizsgálattal, hanem inkább az irodalmat művelte. Elment Berlinbe, ahol a Deutscher Theater-hez benyújtott darabjának előadását sürgette meg. Ott tudta meg, hogy a budapesti postaigazgatóság följelentésére az ügyészség körözte, mire önként jelentkezett. A kisasszonyt Budapestre szállították, s vizsgálati fogságba került. Az ügyészség vádiratot adott a postáskisasszony ellen, aki kifogásokkal élt. A kifogások tárgyalásakor a védő azt az indítványt terjesztette elő, hogy a vádtanács, mielőtt a vádaláthelyezés kérdésében határozna, rendelje el a vádlottnak törvényszéki orvosokkal való megvizsgálását, vajjon beszámítható-e, vagy sem. A vádtanács a kérelemnek eleget tett. A vádlott elmeállapotát a törvényszéki orvosok megfigyelték és ennek alapján korlátoltan beszámíthatónak mondták. Ma volt ügyében a folytatólagos vádtanácsi tárgyalás dr. Länger táblabíró elnöklésével. A vádtanács Lipták Irént hivatali sikkasztás bűntette miatt vád alá helyezte. A védő kérte védettjének ideiglenes szabadon bocsátását, de a vádtanács a kérelmet elutasította. A határozat kihirdetése után Lipták Irén, aki a vádtanács mult határozatának kihirdetése alkalmával dalolva követte a fogházort, ma sirva ment le a fogházba.

§ **Felségárulás.** Zágrábban a törvényszék ma tárgyalta Paics Branko zepelicsi paraszt ügyét, akit felségárulással vádoltak, mert görög vizkereszt napján a körmenetről visszatérve, szerb lobogót hordott és ezt kiabálta: Éljen Karagyorgyevics Péter király, éljen Szerbia, éljen szerb nemzetünk. A horvát gazembereket le fogjuk taposni és polgármesterünk testéből a máját kitépjük. A tárgyalás végén Paicsot közrend elleni kihágás miatt a büntető törvénykönyv 65. §-a alapján bűnsnek mondták ki és két havi súlyos börtönre ítélték. Az államügyész megnyugodott az ítéletben, a védő fölébezt.

§ **Küry Klára kalandja.** Küry Klára színművésznő május 13-án panaszt tett a rendőrségen, hogy aznap délelőtt a Hidegkuti-uton egy iparos külsejű fiatalember megtámadta és elrabolta a ridiküljét. A rendőrség csakhamar elfogta a támadót, Tóth Péter villamos vasúti lakatos, aki a járásbírói tárgyaláson azzal védekezett, hogy a művésznő szőllőitotta őt meg, hogy hol vette a szép gyöngyvirágot, ami a gomblyukában van. Mikor ő erre bevettette az erdőbe, hogy megmutassa a helyet, utközben szerelmi ajánlatot tett, amitől a művésznő megijedt s elmenekült. Menekülés közben vesztette el a táskáját. A bíróság azonban nem fogadta el ezt a védekezést és bűnsnek mondtotta ki a vádlottat a lopás vétségében és ezért öt napi fogházra ítélte, a büntetést azonban a büntető novella alapján három évi időtartamra fölfüggesztette. A vádlott az ítélet ellen fölébezt. Az ügyet ma tárgyalta a büntető törvényszék fölébbi tanácsa Tóth Ernő táblai bíró elnöklésével és Saly bíró előadása alapján. A tárgyaláson a panaszos művésznő nem jelent meg. A bíróság az első bíróság ítéletét jóváhagyta. Az ítélet jogerős.

§ **Sikkasztó végrehajtó.** A mult év márczius 1-én lemondott állásáról Óváry Dezső selmezbányai járásbírói végrehajtó, előbb azonban február 8-án egy bécsi cég megbízásából végrehajtást eszközölt Grohmann Gyula selmezbányai kereskedőnél. Grohmann, hogy az árverést elkerülje, a végrehajtó kezéhez kifizette a 484 koronát kitevő követelést, amit azonban Óváry nem juttatott illetékességi helyére, hanem a saját céljaira használt fel. 1908. évi szeptember havában a Grohmann-cég ellen újból vezettek végrehajtást a már egyszer kifizetett követelés erejéig és a cég kénytelen volt az összeget másodszer is megfizetni. Grohmann Gyula ekkor beperelte a hivatalból már távozott végrehajtót, aki a polgári per folyamán kifizette a felperes cégnek a jogtalanul eltulajdonított összeget. A polgári per traktát a bíróság a per befejeztével áttette a büntető bírósághoz, amely sikkasztás miatt vont a fe-

lölősségre Óváryt. Az ipolysági törvényszék a vádlottat a vádbeli cselekmény miatt 8 napi fogházra ítélte. A budapesti kir. tábla ma Csáky József elnöklésével helybenhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét.

§ **Bűns vagy elmebeteg?** A mult év folyamán gróf Kielmannsegg Erich alsó-ausztriai helytartó feljelentést tett dr. G. Zs. budapesti gyakorló ügyvéd ellen, mert három levelet intézett hozzá, melyekben megfenyegette, hogy ha nem fizet neki 400.000 koronát, akkor azokkal az iratokkal, amelyek 6 ügyfelétől, Tyll István községi irnoktól kapott, kompromittálni fogja őt. A budapesti büntető törvényszék előtt tartott főtárgyaláson a vádlott ügyvéd beismerie, hogy a leveleket ő írta és védelmére azt hozta fel, hogy a kompromittálás alatt tulajdonképpen a peres eljárás megindítását értette. A bíróság a vádlott ügyvédet bűnsnek mondtotta ki a zsarolás kísérletében és ezért 400 korona pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban a büntető novella 1. §-a alapján felfüggesztette. Az ügyész a felfüggesztés kimondása miatt a vádlott és védője pedig a bűnsesség kimondása miatt felebbezték. A budapesti kir. tábla ma Horváth Béla elnöklésével foglalkozott ezzel a bűnperrel. A tábla dr. Tetétleni Armin védő felszólalása után végzésileg kimondotta, hogy az ügyvédet, akinek cselekménye a józan észszel alig egyeztethető össze, törvényszéki elmeorvosokkal megfigyelteti.

Minden nap

vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a fő étkezés előtt. Ez által étvágya helyre áll, idegrendszere megerősödik, bágyadsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — Ovás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell! —

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Tíz napra terjedő meeting veszi kezdetét holnap a Freudenauban, mely jóformán a löverszeny-szezon végét jelenti, mert már csak Alagon lesz ezentul pár napos meeting. Több értékes díj sorsa fog eldőlni a tíz nap alatt, melyek közül legérdekesebb az Ausztria-díj, továbbá a kétévesek számára kiírt Henckel-Memorial és a monarchia legjobban díjazott gátversenye: a Kahlenbergi díj. Azonkívül minden napra esik egy-két jobb díjazású futam, melyek sorrendje a következő: Winterhafeni díj, Herbst handicap, Gunnersbury verseny, Háromévesek nagy akadályversenye, Abonent handicap, Pratersterni díj, Októberi kancza-verseny, Mindig handicap, Triumph-verseny, Nagy bécsi őszi akadályverseny, Stadtbahn handicap, Tokio-verseny, Allee handicap, Abschieds handicap. Amint a fesorolt versenyekből láthatjuk, elég sikerült lesz a szezon bezáró meeting.

Az első nap legjobb díjazású versenye a Winterhafeni díj, ahol Lángoló és Kottlingbrunn ismét találkozhatnak egyenlő súlyviszonyok mellett. A verseny távja 2400 méter és erre való tekintettel azt hisszük, hogy Kottlingbrunn revancheot vesz ellenfelén, Lángolón. Jól fog futni még Tengetice is.

A Herbst handicap 1000 méter távú s hároméves és idősebbeknek áll nyitva. Még huszonhét lónak van benne indulási joga s ezek java része startol is s így érdekes küzdelemre van kilátás, különösen ha tekintetbe vesszük a sikerült súlyelosztást. Valami előnyt Tábornok, Hanna, Barscsay, Autumn Berry, Rasperry, Arno, Lepke számára látunk s ezek közül várjuk a nyertőt.

Jelöljeink:

- I. Pancsoló—Szemere-ist.
- II. Rubberneck—Annexion—Minek.
- III. Kottlingbrunn—Lángoló.

- IV. Adige—Mi ez—Napagedl.
- V. Tábornok—Autumn Berry—Arno
- VI. Spielball—Nikita—Sturm
- VII. Titok—Academie.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztrák kormány újabb támadása a magyar kereskedelem ellen. Még javában folyik a bécsi kormány tarifátámadása visszaverésére szükséges országos mozgalom szervezése, máris egy újabb osztrák támadásról rántja le a leplet a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége. Változatosság okából most az osztrák posta a támadó fél. Az új kiegyezés alapján az osztrák postaigazgatóság jogosítottnak hiszi magát arra, hogy a Magyarországból Németországba küldött sürgönyöket a magyar feladók és a magyar postakincstár kárára megdrágtítsa, holott a Németországból Magyarországra menő táviratokért ezen közbenső díjat nem számítja. Ezen az alapon a Németországgal való forgalomban a magyar táviratok díja július 1-étől kezdve szavanként 1 fillérrel drágult, holott a németországi táviratok ezt az emelést nem fizetik. A Szövetség ezért felir a kormányhoz, hogy amennyiben az osztrák postaigazgatóság az önálló szerződés jogát ekként magyarázza, úgy Magyarország hasonlóan egyoldaluan drágtítsa meg az Ausztriából rajtunk keresztül a Balkán államokba menő sürgönyöket. Ez az eset is bizonyítja, hogy milyen áldás lenne ránk nézve a teljes gazdasági függetlenség kivívása, amikor mindenféle közös ügy és kiegyezés ürügye alatt nem támadhatnának bennünket minduntalan — saját szövetségeseink.

A mezőgazdasági helyzet. Az O. M. G. E. gabonaárjegyző irodájának tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetről okt. 14-iki kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az időjárás egy a vetési munkálatokra, valamint az őszi vetések fejlődésére állandóan nagyon kedvező. Vasárnap ismét igen jó eső volt s utána enyhe napos idő, minnek folytán fű, fa egyaránt gyönyörű zöld színben pompázik s a kikelt vetések kedvük szerint bokrosodhatnak.

Baja. Az időjárás állandóan kedvező, az utolsó napokban kiadó eső volt. Az őszi vetések lassan befejeződnek, a tengerit török, bár sok helyen nem egészen érett, a termés kielégítő.

Balassagyarmat. Őszi vetések folyamatosan vannak. Első vetések igen szépek, a koraiokban hesszeni légy vehető észre. Időjárás igen kedvező, nappalok melegek, éjjelek kellemesen enyhék. Szüret javában folyik; minőség jó, mennyiségileg csak fele a mult évinek.

Debreczen. Időjárás állandóan szép, az őszi munkák gyorsan haladnak répaásás, tengeritörés folyamatosan van. A korábban vetett ősziak jól kelnek, úgy lehet mondani, hogy egy buza, mint a rozs 10-12 czm. magas növésű már.

Léva. Az időjárás meleg és kellemes, mult héten jó esőnk volt, mely az őszi vetéseknek sokat használt, a nagyon gyenge szüretet befejezték, a cukorrépat szedik, jó termést ad.

Nagykanizsa. Állandó esős időjárásunk a szüretet késlelteti és a szőlő rothadását nagyon előmozdítja.

Nagyszentmiklós. A rozs kikelt, buza csak itt-ott zöldül, vetés még egyre tart. Az ideai tengeritermés holdanként 25-30 q volt.

Nagyvárad. A szüret a vármegye minden hegyvidékén folyik. Eredmény mennyiségileg nagyon gyenge, a must minősége tűrhető.

Nyitra. Az időjárás az őszi munkálatokra igen kedvező, meleg és derült. Vetéssel sok helyen végeztek. Az elvetettek szépen kelnek, állásuk igen jó. Tengeritörést elvégeztek. Szüretelés folyik. Az ideai bortermés mesze mögötte van a tavalyinak.

Pancsova. Őszi vetéseink nagyon szépen fejlődnek, a mezei munkálatok legtöbb helyen már befejeződtek. Bortermésünk említést sem érdemel, ugy minőségre, mint mennyiségre nézve roppant silány.

Szatmár. Időjárás enyhe, meleg őszi, talajmunkáknak kitünően kedvez, ugyszintén a vetéseknek is, melyek gyönyörűen fejlődnek. A rozs erősen bokrosodik, buza is rendkívül előrehaladott fejlődést mutat.

Szén, kokszt, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: 164 Interurban

Radnay Károly
Budapest, Uaczi-körut 78.
Sürgönyezim: ANTRACIT Budapest

Zalaegerszeg. A vetési munkálatok még mindig folynak. A korábbi vetések szép egyenletesen kikelték. A tengeri törése, a répa szedése folyamatban vannak. Mindkettő közepes, a tengeri inkább jó közepes termést szolgáltat. A szüretelések folynak. A kevésbé beérett szőlő erős rothadása következtében a minőség, amely ugyanis lényegesen gyengébb a múlt évinél — erősen hanyatlak.

A török szeszitörvény végrehajtását fölfüggesztették. Ismeretes, hogy az új török szeszitörvény több oldalról igen érzékenyen érintette a magyar szeszitörvényt. Az érdekelt magyar iparosok kívánságára a kormány a sérelmes intézkedések megszüntetése érdekében lépéseket tett a török kormánytól. **Szterényi József** államtitkár most arról értesítette a Gy. O. Sz.-ét, hogy a felszólalás következtében a török kormány indíttatva érezte magát a törvény rendelkezéseit ideiglenesen felfüggeszteni. A leirat szerint törökországi külképviseletünk utasítatni fog, hogy az ügy fejleményeit állandóan kísérje figyelemmel, a miniszterium maga pedig a törökországi szeszitörvényt érdeklő mozzanatokot a Szövetséggel közölni fogja.

Új jódforrás. Hanván, a csizi jódforrással szemben fekvő dombok alján, gazdag, új jódforrást találtak. Az országos vegyészeti intézet a megvizsgált vizet gazdag tartalmu és a lipiki vízhez hasonló jódvíznek jelentette ki. Most Hanván egy részvénytársaság nagyszabású fürdőtelepet szándékozik építtetni.

A szentlőrinczi téglagyár alaptőkeemelése. A Budapest—szentlőrinczi Téglaár Rt. október 25-én tartandó rendkívüli közgyűlésén felemeli alaptőkéjét 3000 drb 200 koronás új részvény kibocsátása által, melyekre a régi részvényeseknek 220 koronás áron elővételi joguk lesz. Ugyanakkor a régi 20 koronás részvényeket 200 koronásokra vonják össze. A társaság 1907-ben 40.000 korona alaptőke mellett 74.863 korona nyereséget ért el és 20 koronás részvényenként 20 kor. osztalékot fizetett.

Vám tárgyalások Németországgal. Hír szerint a jövő hét elején német és porosz hatóságok képviselőiből álló bizottság fog Berlinből Bécsbe utazni, hogy egy külön e célra kiküldött osztrák-magyar bizottsággal a vám-tarifák értelmezésére vonatkozólag még fennálló vitás kérdéseket elintézzék. Ugyanis 1906. óta, amióta a jelenlegi osztrák-magyar-német kereskedelmi szerződés fennáll, a tarifák alkalmazására vonatkozó előírások értelmezésénél különböző differenciák merültek fel, melyek sok esetben kárt és minden egyes esetben sok irkálást okoztak. Most véget akarnak vetni ennek az állapotnak azzal, hogy a vitás pontokat behatóan és alaposan megbeszéljék.

A Gy. O. Sz. és az osztrák tarifátamadás. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége tegnapi igazgatósági ülésén dr. **Chorin Ferencz** elnök és **Jellinek Lajos** tarifaiügyi előadó behatóan ismertették az osztrák új vasúti tarifareform következtében előállott helyzetet úgy a legutóbbi kiegyezés, mint a Máv. tervezett tarifa-rendezése szempontjából. Az igazgatóság tagjai a magyar gyáripar előtti szempontjából megvitaták a védekezés módjait és egyhangú határozatban kimondták, hogy a Gy. O. Sz. az osztrák tarifátamadás visszaverése dolgában továbbra is együttműködik a többi gazdasági érdekképviselettel, melyek a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában alakult együttes bizottságban képviselvék. Tekintettel azonban arra, hogy a magyar tarifareform az osztrák kormány előtt előzetesen ismeretes volt, holott a Máv. új tarifája, melynek megalkotásában a Szövetség közreműködött, az osztrák tarifarendezés megismerése nélkül készült: feltétlenül kívánatosnak tartja a magyar gyáriparosságot, hogy mindaddig, míg a közös bizottság a Máv. igazgatósága és az osztrák tarifa által teremtett új helyzetnek megfelelő ellenindítványokkal el nem készültek, addig a kereskedelmi kormány halaszsa el a Máv. új tarifának közzétételét és életbeléptetését. A kereskedelmi és iparkamarában működő együttes bizottságban a Szövetséget dr. **Hegedüs Loránt** és **Jellinek Lajos** előadó tanácsos képviselik.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Hitelezői Védőgyűlés a következő fizetésképtelenségeket közli: **Schweiger Adolf** kereskedő Pécska; **Cziroky Agoston** kereskedő Székelyudvarhely.

A Kereskedelmi Bank új palotájának megnyitása. Immár teljesen készen várja a megnyitás napját a **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** gyönyörű új fürdő-utcai palotája, melyen már csak az utolsó tisztogatási munkálatokat végzik, úgy hogy a jövő héten már meg is történhetik az áthurokolás. Az intézet vezetősége ma hívta fel a tisztviselőket, hogy az átköltözéskor, amikor az intézetnek nagyértékű készleteit, papírjait és egyéb vagyonát viszik át az új bankpalotába, segédkezzenek az ellenőrzésnél. A bank belső berendezése, amely az építőbizottság által kidolgozott külön terv alapján készült, modern, czélzerű és rendkívül fényes. Az igazgatóság elhatározta, hogy az intézetnek belső berendezését olyképpen fogja bemutatni a meghívottaknak, — valószínűleg október 30-án — hogy egy este az egész tisztviselői kar, a személyzet az épületben összegyűl, kiki a maga helyén lesz, ott, ahol napközben mindenki végzi a dolgát, hogy úgy aztán mindenki láthatja, mire szolgálnak a banktechnikának azok a vívmányai, amelyeket a Kereskedelmi Bank új épületének berendezésénél felhasználtak.

A kassai városi vasút feltámasztása. Emlékeztet még és sokáig az fog maradni, hogy Kassa város vasútja beszüntette üzemét az elmúlt évben. Azóta már több oldalról tettek ajánlatot a városnak a vasút feltámasztására; de eredmény nélkül. E napokban egy berlini vasútépítő-vállalat képviselője nyújtott át részletes ajánlatot **Eder Ödön**, Kassa város polgármesterének; még pedig magyar és német nyelven. A városnak már tett ajánlatot a Magyar Vasúti Forgalmi Társulat is. Ez azonban az építési tőke 5%-ának biztosítását kérte a várostól. A németek ezzel szemben csak 4% ot kérnek a minisztérium által meghatározandó építési költség után. Kijelenti azonban azt is, hogy abban az esetben, ha a város a kamatgaranciába bele nem megy, akkor hajlandó 1 millió 600.000 koronáért a modern technika minden vívmányával felépíteni és egy általános biztosítása mellett üzemben tartani.

Zwack I. és társai czégről tegnapi lapunkban megírtuk, hogy a **Magyar Kereskedelmi Hitelbank** támogatásával részvénytársasággá szándékozik átalakulni. A czég ma megzafolja eme hírünket. Ezzel szemben csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a részvénytársasággá való átalakulást a bank igenis tárgyalta. Bizonyosan áthidalhatlan differenciák akadályozták meg a terv perfektuálását.

Új fővámhivatal Pécsen. A Pécsen és környékén lakó kereskedők régi óhaját teljesítette a pénzügyminiszter azzal, hogy Pécsen új vámhivatalt szervezett. A pécsi kereskedők vasúti küldeményeit ugyanis eddig a budapesti m. kir. fővámhivatal kezelte, ahol a feleket valamely megbízott szállító-czég képviselte, míg a Pécsre szülő postacsomagküldeményeket a budapesti 70. sz. postahivatal mellett működő m. kir. fővámhivatali kirendeltség vámolta, mely elvámolásoknál a feleket a m. kir. postahivatal képviselte. A vámhivatal szervezésének időpontjától, tehát 1909 szeptember hó 1-étől kezdve a Pécsre szülő küldemények közvetlenül a pécsi fővámhivatalhoz irányítottak, ahol az érdekelt felek az elvámolásnál személyesen is jelenhetnek és így esetleg felszólamlásaikat mindjárt a helyszínen is megtehetik. A fővámhivatal II. osztályu fővámhivatali hatáskörrel van felruházva s egyúttal a rövidített bemozdó eljárásnak a vasúti forgalomban való alkalmazására is feljogosított.

Mezőgazdasági képek Angolországból. E cím alatt az OMGE kiadásában most jelent meg az egyesület tagjai által a múlt évben Angolország mezőgazdasági viszonyainak tanulmányozására rendezett utazásról szóló jelentés. A jelentés, melyet **Szilassy Zoltán** orsz. képviselő és az O. M. G. E. szövetségi titkára, mint a tanulmányi utazás egyik

vezetője szerkesztett, 14 fejezetben érdekesen és tanulságosan ismerteti az angol mezőgazdasági kulturát. A könyv fejtetéseit minden magyar gazda nemcsak élvezettel, hanem igen nagy haszonnal is tanulmányozhatja. A díszes kiállítású, 224 oldalas mű 5 koronáért rendelhető meg.

Az Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság magyarországi birtokai. Mióta bizonyossá vált, hogy az Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság osztrák vonalait a bécsi kormány megváltja, azóta ismételtlen fölmerült az a hír, hogy a társaság magyarországi birtokait és gyárait függetleníti az osztrák-tól és egy óriási részvénytársasággá alakítja. Ezt a hírt ismételtlen megezáfolták, de mindannyiszor határozottabb formában föltámadt. A legutóbbi napokban aztán kibővült e hír még azzal is, hogy az alakítandó nagy részvénytársaság fő részvényese maga a kincstár lesz. Persze ezt a hírt is megczafolják. Hanem azért mégis csak úgy lesz, hogy addig-addig czafolják, míg egyszer csak — igaz lesz.

Az osztályorszájak hatodik osztályának mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

10.000 koronát nyertek: 53997 61010.
5000 koronát nyertek: 23741 61291 78117.
2000 koronát nyertek: 4925 14524 16979
20893 31323 32873 34393 34664 41376 47208
47394 48321 48344 60916 62484 64109 64143
67369 68003 72499 77372 79321 92003 95037
106519.

1000 koronát nyertek: 1442 9996 19089 20459
25343 26766 32570 33062 41804 48044 48584
49336 63748 65274 65629 79492 81405 83298
88632 93703 98205 99347 100605 103779 105994
107573 109804.

500 koronát nyertek: 2101 3869 4507 10534
12158 12738 14457 13772 14845 15603
20342 22018 33006 35977 35435 37013
38214 38264 41583 42632 43521 43523
44247 48197 49831 51001 51662 61812 64016
64346 64501 64842 66179 66182 67783 69067
70999 73555 77621 79470 80533 80534 82430
92783 92926 94425 94622 95524 96347 102825
103086 103461 104475 105177 107772 108409.

A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.

— **Vásároljunk osztályorszájak Lukács Vilmos** bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10. sz.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadóhatalmados:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők	Főbb javallatok
Finsen-féle lámpa fürdők szívhaj és véredényelmeszedés ellen.	Általános idegesség (neurasthenia, hystéria), idegyengességi állapotok.
Elektromágneses gyógyítás	Almatlanság, Fejfájás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdés (Paralízis), Idegfájdalmak, idegzőbák (Neuralgiák, ischiás), Gerinztvelőszorvadás (Tabes).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Szívbetegségek, Véredényelmeszedés, Köszvény és csusz, reuma, izületi és csontbajok.
Kék fényvel való kezelés.	Székrekedés, Daganatok, Anyagcserebajok (Bilázó cukorbeteg, verszegénység) Bőr-bajok, Bőrviszketeg, Lupus.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Hajhullás, kopaszodás, Szortelenítés (móknél az arcon).
Villamos fényfürdők.	Aranyeres osomók.
Villamos masszázs (Vibratio).	
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	
Villamos vízfürdők.	
Szénsavas fürdők.	

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.
Kezelés egész napon át Kívánatra prospektus

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol 45, prima ölt. vagy átmeneti 30 frt, béléssel kabát

Csakis mérték szerint, elsőrangú kivitelben
Angol készpénzrendszerű őrizzabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros,
Magyar-u. 3, I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 48-58

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDE.

Gabonatorzsde.

Budapest, október 15.

A készáru-piaczon csendes volt ma az irányzat. Kielégítő kínálat mellett a malmok tartózkodók voltak ugyan, a tegnapi árakon azonban mégis szívesen vásároltak. Mivel azonban az eladók is tartózkodók voltak, nagyobbárványu forgalom nem fejlődött ki, mindössze mintegy 36.000 q. buza kelt el változatlan tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 30.30 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.50 korona 76.5 kilós úszkhegyi szerb buzáért. Belföldi buzáért a tegnapiaknál 10 fillérrel jobb árakat is el lehet érn. Egyéb gabonaművek közül a rozs 10 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalmába került: 1400 q. rozs 19.50-19.80 koronás árakon, 1100 q. árpa 14.34-14.60 koronás árakon és 150 p. luczerna 158-162 koronás árakon. A határidőpiaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben igen élénk volt az üzlet, később azonban nyugodt volt a hangulat, mi mellett aztán szűk keretben ingadoztak az árfolyamok. Az áprilisi buza 18 fillérrel a tegnapi zárlaton fölüli 28.80 koronán indult, előbb 28.60-ig gyöngült, aztán újra 28.86 koronáig emelkedett és zárlatkor 28.68 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel gyöngült, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel, az áprilisi rozs hat fillérrel, az októberi zab két fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel javult, a májusi tengeri teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tozsán a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.40-29.90
"	76	—	80	29.60-30.20
"	77	28.95-29.30	81	—
"	78	29.15-29.50	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29.30-29.65
"	76	—	80	29.40-29.80
"	77	28.80-29.20	81	—
"	78	29.05-29.40	82	—
Pestvidéki	75	—	79	29.30-29.65
"	76	—	80	29.50-29.80
"	77	28.90-29.25	81	—
"	78	29.05-29.40	82	—
Bánsági	75	—	79	29.40-29.70
"	76	—	80	29.60-29.90
"	77	28.95-29.30	81	—
"	78	29.80-29.50	82	—
Bácskai	75	—	79	29.40-29.80
"	76	28.60-29.10	80	—
"	77	28.95-29.30	81	—
"	78	29.10-29.50	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.75-20.05
középmínőségű uj	—	—	—	19.55-19.65
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75-15.05
II-rendű	—	—	—	14.40-14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.70-16.00
II-rendű	—	—	—	15.40-15.60
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.80-15.00
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki 200 q 78 k 29.80 kor., felső 300 q 77.5 k 29.60 K, 100 q 77.5 k 29.55 kor., Pestvidéki: 400 q 80 k 30.10 kor., Fejérmegyei: 1000 q 78 k 29.85 K, 100 q 78 k 29.70 K, 810 p 76 k 29.50 korona. Szarvasi: 800 q 79 k 30.70 K. Román: 6000 q 80 q 29.80 kor., 10.000 q 79.5 k 29.80 K, 75000 q 78.5 k 29.40 K. Szerb: 4000 q 78 k 29.10 K, 4000 q 76.7 k 27.70 K úszkös, 4150 q 76.5 k 27.50 K úszkös, okt. 14-éről. Rozs: 250 q 19.80 K kpf. par, 300 q 19.80 K kpf. par, 100 q 19.80 K kpf. par, 500 q 19.80 K kpf. par, 150 q 19.50 K ab hajó, 200 q 19.70 K kpf. par. Zab: 150 q 15.55 K kpf., 100 q 15.70 K kpf.

Arpa: 500 q 14.60 K kpf. par, 600 q 14.34 K ab Bpest. Luczerna: 41 q 158 K ab Tisza áll, 100 q 163 K ab Tisza állomás.

A határidőüzletben kötelelt:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
Buza okt. 29.08-29.10-29.04-29.26-28.98
Buza ápr. 28.80-28.82-28.66-28.86-28.64.
Rozs októberre 19.80-19.84-19.60.
Rozs áprilisra 20.64-20.48-20.44-20.60-20.48.
Tengeri májusra 13.86-13.90.
Zab októberre 15.36-15.30.
Zab áprilisra 15.46-15.42.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	29.00-29.02
Buza áprilisra	28.68-28.70
Rozs októberre	19.66-19.68
Rozs áprilisra	20.48-20.50
Tengeri májusra	13.86-13.88
Zab októberre	15.30-15.32
Zab áprilisra	15.44-15.46

Budapesti gabonaforgalom.

1909. október 13 től 1909. október 14-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter mázsa	
Buza	21353	—
Rozs	2030	—
Arpa	5705	—
Zab	1625	—
Tengeri	100	576
Liszt	457	15284
Korpa	—	2907

Ertéktőzsde.

Ma barátságosabb hangulatban indult meg az üzlet, a bizonytalan politikai helyzet miatt azonban a spekuláció nagyon tartózkodott mindennemű tranzakciótól, miért is csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, mi mellett az árfolyamok az egész üzleti idő alatt fél korona keretén belül ingadoztak. Valamivel jobb érdeklődés csupán a Közúti, a Rima és a Jelzalog iránt mutatkozott, mely értékek egy-két koronával emelkedtek. A nemzetközi értékek közül az Osztrák hitel 75 fillérrel, a Magyar hitel 1.25 koronával javult, az Államvasut változatlan. A Magyar koronajáradék 12 1/2 fillérrel gyöngült. Forgalmába került ma: Osztrák hitel 663.25-664.—-663.75 koronán. Magyar hitel 769.50-770.75-770.25 kor. Államvasut 751.50-752.25-751.50 kor. Déli vasut 124.25-123.50-124.— kor. Magyar koronajáradék 91.77 1/2 kor. Leszámitoló bank 485.—-486.—-485.50 korona. Jelzalog 449.50-450.50 kor. Városi villamos vasut 308.75-307.75-308.25 kor. Közúti 600.50-603.— 601.50 kor. Hazai bank 286-287.50-286 korona. Magyar villamosvasut 358.—-357.50-358 korona. Salgó 626.50-625.50 koronán, Kereskedelmi r.-t. 645.—-647.—-664.50 koronán. Agrárbank 435.— koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések

Osztrák hitel 663.25-664.—-663.50, Magyar hitel 769.50-770.—-769.—, Osztrák-magyar államvasut 751.50-751.75-752.—, Leszámitolóbank 485.—-486.—-485.50, Rimamurányi 694.—-692.—-693.50, Városi villamosvasut 308.75-308.—, Közúti vaspálya 600.50-603.—-602.50, Déli vasut 124.25-123.50-124.— korona.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 663.25-663.75, Magyar hitel 770.50-770.75-770.25, Osztrák-magyar államvasut 752.25-751.50, Leszámitolóbank 485.50, Jelzalogbank 449.50-450.50, Városi villamosvasut 307.75-308.25, Magyar korona járadék 91.77 1/2 koronán.

Díjzatosságok Osztrák hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 8-10 korona, okt. hónap végére 14-16 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor.

Osztrák hitelrészvény 663.25, Magyar hitelrészvény 770.25, Államvasut 750.50, Leszámitoló bank 485.50, Jelzalogbank 460.50, Rimamurányi 690.—, Városi vasut 307.—, Közúti vasut 601.50, Alpési 733.25 kor.

Bécsi gabonatorzsde.

Bécs, október 15. (Saját tudósítónktól.) Az ausztriai és magyarországi piacokon a gabonaforgalom nagyon mozgalmasan indul, októberi bu-

zát csak kis mennyiségben mondtak föl. Orosz buza árát ma 20 fillérrel emelték, de más származású buza is lépést tartott ezzel áremelkedésben. Rozs 15 fillérrel drágult, tengeri 5, zab 10 fillérrel emelkedett. Arpa ártartó volt, mert ebben a cikkben már régen nincs szó exportról. Orosz buza heti emelkedése eddig 25 fillér.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 15.20-15.60, bánáti 14.95-15.30, mosoni 14.25-14.50, tótfelvidéki 14.35-14.60, déliavasuti 14.25-14.65, marchfeldi 14.—-14.40, romániai 14.80-14.95, orosz 14.85-14.70 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.15-10.35, csepeli 10.10-10.25, pestmegyei 10.25-10.40, déliavasuti 10.10-10.80, különféle magyar 10.10-10.25, osztrák 10.10-10.35 korona.

Arpa: Morvaországi 8.20-9.—, marchfeldi 7.50-8.50, tótfelvidéki 7.30-9.75, csepeli 7.30-8.—, győri 7.—-7.70, közpudunai állomások 7.10-7.50, déli vasuti 7.40-8.60, északmagyarországi 6.90-7.70, tiszavidéki 6.90-7.20, maláta 7.45-7.70, takarmány 7.30 7.50 korona.

Magyar tengeri 7.95-8.10, Cinquantin 11.—-11.20 korona.

Magyar zab 8.10-8.70, válogatott 8.70-9.— korona.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, okt. 15. A newyorki aczélpiaczon beállott árfolyamemelkedés az itteni előtőzsdén jelentékeny javulást idézett elő vasbányaértékekben. Alpési 3, prágai vasműértékek 10 koronával emelkedtek. Kedvező hatást gyakorolt az a körülmény, hogy a magyarországi politikai válság alakulása biztató. A forgalom különben nyugodt volt.

Nyugodt forgalommal nyílt meg a déli tőzsde, az árfolyamok tartózkodtak. A forgalom későbbi során az irányzat javult és a vezetőértékek általános üzletcsend közepette hanyatlottak, noha Berlinből szilárd irányzat híre érkezett.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 663.50, Länderbank 492.50, Union 580.50, Államvasut 752.50, Déli vasut 124, Alpési 736.—, Rimamurányi 694.—, Prágai vasmű 2865, Skoda 315, Dunagőzhajózás 1040, Lloyd 548, Török sorsjegy 206 korona.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 662.50, Magyar hitel 769.—, Anglo 309.50, Bankegyesület 540.50, Länderbank 492.25, Union 579.—, Magyar jelzalog 450.—, Államvasut 750.50, Déli vasut 123.50, Dunagőzhajózás 1025.—, Alpési 734.—, Rimamurányi 692, Orosz járadék 100.50, Török sorsjegy 206.50 korona.

Bécs, okt. 15. (Magyar értékek zariata). 4 százalékos arany-járadék 112.90, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.25, Magyar hitelbank részvény 768.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 689.—, Magyar cukoripar 227.—, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.75, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyeres.-kötv. sorsjegy 210.50, Kassa-Oderb.-i Vasut részvény —, Magyar Jelzalogbank 419.50 Magyar kereskedelmi bank 94.75.

Bécs, okt. 15. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.80, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.45, 1860-as sorsjegy 164.25, Osztrák hitel-sorsjegy 512.—, Angol-osztrák bankrészvény 207.—, Bécsi Bankverein 539.25, Osztrák magyar bank 1777.—, Déli vasut 123.—, Dunagőzhajózási társ. 1038.—, Dohány részv. 356.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.58, Osztr. Lloyd 545.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.75 98.15, Osztr. koronajáradék 94.75, 1864-es sorsj. 314.— Osztrák hitelintézeti részvény 662.—, Union-Bank 578.—, Osztrák Länderbank 492.25, Osztrák-magyar államvasut 748.75, Elbevolgvi vasut —, Alpési részvény 733.25 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 240.25, Lipótkohó 506.—, Török sorsjegyek 204.75 K. Tartott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 15. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde elején erőteljes emelkedés volt észlelhető, amely a tegnapi new-yorki tőzsde és a nyugati tőzsdék szilárdságára támaszkodott. A nyugati tőzsdékre a londoni kamatlábemelés nem gyakorolt mélyebb hatást, miután az Iron Monger kedvezőbb jelentése és a londoni érczarak emelkedése ösztönzést nyújtottak. A bányaeértékek piacán a javulás 2%-ot ért el, míg másutt általában nem lépte túl az 1%-ot. Kivételt csupán Edison részvények képeztek, melyek kedvezőbb osztalékbecslésekre 3%-ot nyertek. Járadékok szilárdak és tartottak voltak. A további üzletmenetben az érdeklődés főleg a bankértékek felé fordult, amelyek

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Várszínház	Uránia
17 Vasárnap délután este	Az ember tragédiája Grótzcsák	A bűvös vadász	Tatárjárás	Janoska	A császár katonái A szűz	Sacrosancti keringő	Baba	—
			Buridán számarja	Tilos a eskő				

közül Diskonto kommandit-részvények árfolyama 1%-al emelkedett, de a többi érték is emelkedő árfolyamok mellett szilárdan zárult. Az utóéveszden leginkább bányá- és bankértékek voltak keresve, szintugy Edison-részvények is, a forgalom azonban általában nyugodtabb mederben folyt le. A készpénzpiac ipari értékei igen szilárdak voltak. Napi pénz 4%, magánleszámitolási kamatláb 3 3/4%.

Berlin, (Zárlat.) okt. 15. (Saját tudósítónktól. Zárlatok) jegyzeteltik: 4.2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjádék 99.—, osztrák hitelrészvény 208.60, Déli vasut 24.20, orosz bankjegyek 217.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.60, Discontó Commandit 199.60, Dinamittruszt 175.25 Harpeni 208.—, Unifikált török járadék 94.60. 4.2 százalékos ezüst jár. 24.90, 4 százalékos magyar aranyárjádék 94.50, Magyar koronárjádék 92.10, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 849.75, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 245.—, Gelsenkircheni 214.90, Laurakohó 196.20. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) okt. 15. 4.2 száz.-os papírráradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.—, Magy. ar.-jár. 94.80, Osztrák hitelrészv. 208.60, Osztrák-magyar államvasut 160.90, Eszaknyugati vasut —, Busstichrad vasut —, Londoni váltóár 20.40, Bécsi Bankverein 136.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.50, Osztrák koronárjádék 94.—, Magyar koronárjádék 92.15, Osztrák-magyar bank 126.00, Déli vasut részvény 24.25, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.25. Párisi váltóár 81.20, Union bankrészvény —, Alpési részv. —. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) okt. 15. 4.2 százalékos ezüst járadék 97.80, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 24.—, 4 százalékos aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 209.—, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.65. Szilárd.

London, okt. 15. Angol consol 82 3/4.

Paris, (Zárlat) okt. 15. 3 százalékos francia járadék 97.65, Osztr. aranyjáradék 100.—, Magyar aranyjáradék 97.05, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 808.50, 3 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 521.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön 96.60, 4 százalékos kons. amort. román jár. 91.95, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 205.—, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.60, 4 százalékos spanyol jár. 94.95, 4 százalékos unifikált török jár. 93.90, Török sorsjegy 199.75, Török dohányrészvény 391.— Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 529, Magyar felzalogbank —, Banque de Paris 17.43, Banque Ottomane 740.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 129.— Meridionalvasut 693.—, Hartman gépgyár 196.—, Rio Tinto 19.42, Sucerie d'Egypte 38.—, Tula 347, Urikányi közsén 173, Chartered 53.—, De Beers 483.—, East Rand 142.50, Jagersfontein 202.—, Trans. Land Comp. 82.75, Váltó Amsterdamba (rövid) 207.63, Váltó német piacokra (rövid) 123.09, Váltó Bécsre (rövid) 194.63, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2 Olasz aranyváltó (rövid) 9/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 251.85, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

4.2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjádék 99.—, osztrák hitelrészvény 208.60, Déli vasut 24.20, orosz bankjegyek 217.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.60, Discontó Commandit 199.60, Dinamittruszt 175.25 Harpeni 208.—, Unifikált török járadék 94.60. 4.2 százalékos ezüst jár. 24.90, 4 százalékos magyar aranyárjádék 94.50, Magyar koronárjádék 92.10, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 849.75, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 245.—, Gelsenkircheni 214.90, Laurakohó 196.20. Szilárd.

Következő árak jegyzetelték: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 124—128 fill., életsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogramm 118— fill., életsúlylevonással — fillér, silány 130—132 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül éls. — fillérig, életsúlylevonással 150—164 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. életsúlylevonással 148—164 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogramm — fillérig, levonással 154—184. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill. életsúlylevonással 140—300 kilogramm — fill.-ig, életsúlylevonással — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fill. életsúlylevonással — fillérig, beiföldi süldő 112—124 fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak két fillérrel emelkedtek.

Köbányai sertésplac.

Budapest, okt. 15. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felül) — fillér, öreg közép (páronként 300—400 klg.) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 146—148 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban, 147—149 fillér, könnyű (páronként 250 klgig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felül) — fillérig. Közép (páronként 240—280 klg.) 146—149 fillérig, könnyű (páronként 240 klg.) 150—153 fillérig. Sertéslétszám: 1909. évi október hó 13. napján volt készlet 28876 darab, — 1909. október hó 14-én felhajtott 314 darab, — 1909. október hó 15. napjára maradt készletben 26840 db. A hizott sertésüzlet irányzata: tartottak.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban változóan felhős idő uralkodott és lecsapódás sehol sem fordult elő. A hőmérséklet általában egy-két fokkal a normális felett maradt, Prognózis a következő 24 órára: Lényegtelen hőváltozással nyugat felül a felhőzet növekedése és elvélve eső várható. (Sürgönyprog.: Enyhe, nyugaton elvélve csapadék.)

Table with columns: Allomás, Szélirány és ereje, Sebesség, Hőmérséklet. Lists various stations like A-Szalánia, Ungvár, Késmárk, etc.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Allomás, Okt. 15. méter, Okt. 14. méter, Okt. 15. méter, Okt. 14. méter. Lists stations like Inn, Duna, Mosva, etc.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 15. — Kinevezések. A földmiveltésügyi miniszter dr. Marton Andor ügyvédet gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá, Nemeskéri Kiss Sándor római gazdasági segédzaktudósítót az állami jószágok és telepítési szolgálat tisztii személyzetének létszámába ideiglenes minőségű fizetéstelen jószággazdagsági fogalmazóvá, Rády Albert gazdasági gyakoronokot gazdasági akadémiai tanárségéddé, Garai Jenő és dr. Szeles Béla okleveles vegyész mérnököket a kísérletügyi személyzet tisztii létszámába ideiglenes minőségű fizetéstelen királyi segédvegyészekké, Rados József állatorvosi főiskolaiapidijas szolgálat az állatorvosi főiskolához ideiglenes minőségű hivataloszállóvá, a vezetése alatt álló minisztériumban Paulinyi Pál segédzolgálat ideiglenes minőségű hivataloszállóvá: a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Molnár Mihály debreczeni, Barabás András segesvári és Huber Aurél dési pénzügyi irodavezetőket a jelenlegi állomáshelyükön való mezhagyásuk mellett a IX. hivatási osztályba sorozott pénzügyi irodavezetőkké, Vuletics Milán helovári, Szabó Károly nagykárolyi, Peheim Sándor eperjesi, Jenny István segesvári, Imrech Gergely szépszentgyörgyi, Radó Mór és Kovács Béla budapesti pénzügyi irodatisztek, Lederer Ede nagybecskereki kataszteri irattárt kezelő irodatisztet, Szóvénhazy Mihály trencsénti pénzügyi irodatisztet és Papp József nagyenyedi kataszteri irattárt kezelő irodatisztet a jelenlegi állomáshelyükön való mezhagyásuk mellett a X. hivatási osztályba sorozott pénzügyi irodatiszteké, illetve kataszteri irattárt kezelő irodatiszteké nevezte ki. Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Radó Lipót tótrazlaviczi és Szabó Géza kisbudaki állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen athelyezte. Névmagyarosítások. A belügyminiszter kisköri Kokn Frigyes wieni lakos Kende-re, Wieselhür Bernát bu-

dapesti lakos saját, valamint Olga és Zsigmond nevű kisköri gyermekei Vámos-ra, Vancza Károly adójani lakos, valamint Gusztáv és Dezső nevű kisköri gyermekei Adorján-ra, Reisenberg József budapesti lakos, valamint Béla nevű kisköri gyermeke Révész-re, kisköri Gross Antal budapesti lakos Gagyely-re, kisköri Reich Endre és Antal budapesti lakosok Gáspár-ra, kisköri Wertheimer Adolf czeplégyi lakos Vértes-re, Veisz Jenő budapesti lakos családi nevének Fehér-re kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETERTÉS” politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

KÉZIMUNKA: GOBELINEK! himzsbanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109-06. BÉRCZI D. SÁNDOR Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz. Intézeti kelengyék részére himzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívüli nagy választékban.

Lekéselt! mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órák POLGÁR KÁLMÁN részletfizetésre Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. szám

HOFFMANN S. és V. Budapest, V., Zoltán-utca 18. sz.

„Adria” Magyar kir. tengerrajózási részv. társ. veserügynöksége.

Helyesbített hajójárat-jegyzék: 1909. október havában a következő gőzöcsök indulnak Fiuméből:

Table with columns: Hová, Gőzös neve, Kelet. Lists destinations like Liverpool, Rotterdam, Hamburg, etc.

A*-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti. Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy azt a kikötőt ne érintse.

Table with multiple columns containing market prices for various goods like flour (liszavidéki), other grain products (Egyéb gabonaneműek), Burgonya, Faj, and various financial instruments like bonds and bank shares.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

1871. DÉRI GYULA.

Éppen most történt, mikor hozzád indultam, hogy magammal vigyelek...

Vajjon mit akarnak ott ismét? Mit töprengjünk rajta? Valószínű, hogy semmit, csak a formákat akarják megtartani...

Helén felsőruhát öltött, kocsiba szálltak s tíz perc múlva a vizsgálóbíró szobájában ültek, fekete börpamlagon, szemközt a hivatalos asztallal...

Kérdem a tanút, kezdé minden bevezetés nélkül s a lehető legszárabb hangon, föntartja-e ma is a korábbi vallomását?

Főntartom és ismétlem, hogy Du Charras Kamill urat én kérttem a házunkhoz, válaszolt Helén.

Kísérletet tettem, hogy ez állításomat megállapítsam s ki akartam hallgatni Csoppó képviselőt, de nyomtalanul eltűnt. Szóval tudia hová. Pedig igen fontos lett volna a szökésben levőre, ha az ön állítása igaznak bizonyul.

— Sziveskedjék kihallgatni az atyám kapusát. Emlékezni fog rá, hogy én Du Charras Kamill ur megérkezése előtt utasítást adtam neki, hogy hová vezesse.

— A kapus kihallgatása megtörtént, de az nem emlékszik rá. — Szolga! — szólt halkán Helén. Állását félti, ha magára vall.

Valószínű, de ez a dolgom nem segít. A szökésben levő tettestől most már az az elővélemény, hogy szánékosan kereste az összetűzést. Magaviselete az előtte való nap estéjén, sértő föllépése a századossal szemben, még akkor is ellene bizonyítottnak, ha zivataros multjától merőben eltekintenek...

Féltékenységből? — kérde Helén kipirulva s izgatottan. S azt atyám nem mondta volna el, hogy Du Charras Kamill ur a szerencsétlenség előtt egy negyed órával megkérte a kezemet.

A császári pecsétőr s volt főtörvényszéki elnök ur ő nagyméltósága emlékszik erre, válaszolt a vizsgálóbíró, s jegyzőkönyvbe vétette. De ez semmit sem bizonyít. Elszánt gonosztevőknek, kiket vak szenvedély vezet, néha igen furfangos fogásaik vannak. Ez is azok közül való lehet. A dolog világos. A tettes szeretett egy asszonyt, arról az asszonyról kitűnt, hogy mással folytat tilos viszonyt. Az ön bátyjával, Du Charras, ki erőszakos, mindenre kész jellem, előbb vizsályt kezd vele, másnap, talán hogy a párba j veszéyleit kikérülje, elmegy hozzá, ott önnel találkozik, az ön tapasztalatlansága alkalmat ad neki egy drámai jelenetre, melyet úgy készített elő, hogy a kellő pillanatban leldesse a mit sem sejtő ellenfél.

— S a bátyám utolsó szavai? melyeket a helyszínen elmondtam, s azóta ön előtt többször ismételtém?

A vizsgálóbíró megcsóválja a fejét, aztán merőn a tábornokra néz. Mintha kérdezni akarná tőle, hogy szólna-e?

— Ami azt a vallomást illeti kisasszony, erre nézve nekem meg van a magam véleménye, mint magán embernek, de azt engedje elhallgatnom. Egyet azonban megmondok kegyednek s ez az, hogy ha a törvényszéki orvos nem azt a véleményt adja, hogy az egész dolog érzécsalódás alapszik, s hogy kegyed akkor valószínűleg nem volt beszámítható állapotban, a megszőktevésért, okvetlen vád alá kellett volna kegyedet helyezni.

Miért nem tették? — kérde Helén merőn rászógezve lángoló szemét a vizsgálóbíróra. — Én tagadom, hogy ne tudtam volna mit tesztek. Nem tennék ma sem másként, mint akkor. Megszőktettem, mert tudtam, hogy büntelen s tudtam, hogy ha el nem menekül, ott fog meghalni. Ha ezért vád alá helyeznek, gyönyörűség lett volna az nekem, megosztani az ő sorsát.

A vizsgálóbíró ismét megcsóválta a fejét. — Tudia, hogy büntelen, mikor ott feküdt előtte a bátyja átlőtt mellél! Ily bünyel ellenében mi igazolta őt annyira ön előtt?

Bátyám szavai s az egész esemény ahogy történt. Midőn atyám magukra hagyta őket, Du Charras ur oda ment hozzá s bocsánatot kért tőle. Elmondta neki, hogy a kezemet megkérte, hogy én közben jártam atyámnál e házasság érdekében és a szerencsétlen bátyám erre még nagyobb izgalmába jött. Sértő szavakkal halmozta el, kardot rántott rá, kényszeríteni akarta, hogy a helyszínén verekedjenek meg tanuk nélkül, majd levette a két pisztolyt s oda dobta eléje. Du Charras ur ekkor megindult az ajtó felé s bátyám tetszésére bízta a lövést. O azonban utána ugrott s a lovagostorával az arcába csapott.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Szombaton, 1909. október 16-án.

Nemzeti Színház

A győztesek. Színmű 4 felvonásban. Irta: Emil Fabre. Fordította Gábor Andor. Daygrand Gál. Daygrandné Hegyesi M. Julien Odr. Paulin Molnár. Izabella gyermekek Császár M. Dreyer René Mihályi. Jesse ot Claudio Hajdu. Vernod Batos. Vernodné Szacsavayné. Olette Nagy M. Halouinné Meszlényi A. Leprieux Gyenes. Fimiani Póthos. Revel Horváth. Tlloye Eon's. Franca szöke. André Faludi. Marfo Manzás M.

M. kir. Operaház

Aida. Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzője Verdi. Szövegét írta Ghislanzoni. A király Venczel. Amneris Fodor. Aida Krammer. Radames Lunardi. Memphis Szandói. Amnuszó Váradi. Küldött Ney. Főpapnö Betis.

Várszínház

Constantin abbé. Vigjáték 3 felvonásban. Írták Halévy, Cromieux és Decourcelle. Fordította Pálai. Személyek: Constantin abbé Ujházy. Jean Raynaud Neday. Paul de Lavardens Mészáros. De Larnao Horváth. Parnard Gabányi. Scotiné Cs. Alszei. Miss Bettina Varday A. Lavardens Halévy. Paulina Csikg T.

Uránia-színház

Zárva

Főv. Városligeti Színház

Szerelmi keringő. Operett 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órákor

Király-színház

Az elvált asszony. Operett 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordította Gábor Andor. zenéjét szerzője Fall Leo. Személyek: Lysseweghe Karel Király. Jana, a feleség Petrára. Bakkanskij Peter Boross. Vanderloo Gonda Medgyasszai. Leye, ügyvéd Dobos. Deeselduok Sirmai. Ruiterspiel Német. Deuder Ceige. Scrop Papir. Krowelent Wilhem Toth. Martje, felesége Harma'h I. Wisum Balázs.

Vigszínház

A zsiros ügy.

Böhözat 3 felvonásban. Irta Hennequin és Veber. La Chamotte Szerémy. Mária Zeppa Gothne. Robert Vendrei. Róbertné Haraszthy. Yvette a loányuk Abolovszky. Briffaut Gaston Góth. Chabry Michel Tapolozay. Le Camut Sarkady. Suzanne Kúty S. De Rocamadour Tibanyi. Pumarad Balassa. Vínocse Győző.

Magyar Színház

A szűz. Házassági komédia 5 képben. Írták Hatvány Lajos és Lónyay Menyhért. Demeter Pülöp Rákay. A felesége Pórray R. Margit Nagy T. Főh Emil Vandory. Kresz József Törzs. Erzsike Báthory G. Keszite Csataj J. Unokásos Z. Molnar. 10ni bácsi Réhley.

APOLLÓ PROJECTOGRAF

A völégény zavarban van. Brit-Columbia A varázsfouál Szappan-gyártás. Hatásos kura. A bajor hegyek között. A bátor vasúti őr. Robbantások a Rajna medrében. Az előadások hétköznapiokon d. u. 6 órákor, vasár- és ünnepnapokon 3 órákor kezdődnek.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17

A műsorok műsora.

Leslie — Brothers — Jean Paul. Jos. Sabel — Mac — Eans stb. stb.

Jegyelővétel a Fővárosi Orfeum nappali pénztáránál 10-1-ig és 3-6 óráig.

A télikeriben reggeli öt óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

ROYAL ORFEUM

Minden este 8 órákor a fenomenális sikerű októberi műsor

BARRISON LONA

mint Kukoricza János. La belle Ollido a Folies Bergéres csillaga. Illaberek 7-1. Jóverseny darab. Pesli csibészek. énekes, táncos tréfa. Kürt Warnebold, a zongoragyilkos. Azonkívül: Clafouti bakakomédia és még 16 elsőrendű attrakció.

Féjjel 12 órákor a ragyogó tükröteremben: ROYAL-CABARET és táncelőadás. — Keringő-verseny. — Cigányzene 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE

Bálint Dezső igazgatása alatt.

Minden este 9/4 órákor Weiss Papi új műsorral. Louise Bauhoffer, klasszikus táncok. — Fucsi nóták. — Minisztertáncs. — A jó parti, azonkívül 20 új kuplé, tréfa, szatira stb.

„Matteine“

vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja poloskáját

PARISIANA ORFEUM

Igazgató: Lakner Lajos. Telefon 161-45.

Fényes műsor! Ma és mindennap este 8 1/2 órákor

MARYA keleti operett Kállay Jolán vendégfellépésével.

The Hovyn's a vig pékek.

SZÖKE SZAKÁL kabaré-író saját műsorával.

Az erkölöstelen lakás. Böhözat. Sándor Steff és az egész fényes októberi műsor.

Féjjel után a télikeriben ének- és tánc-számok fellépte.

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

9 órákor: Ma és mindennap 9 órákor:

CSINGILINGI! Böhözat, írták: Glünger és Taussig, ford. Steinhardt.

11 órákor: Simon, te csalsz!! Böhözat, írták: Glünger és Taussig, ford. Steinhardt.

Továbbá: Steinhardt mint COOK, az északarkai utazó és Gyáriás teljesen új magánzámban. Kétféle attrakciók. Jegyek: 9-12-g és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és évr. Konli J.-né dohánykülönlegeségi áruháza, Andrássy-ut 28. kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 órákor. Vasárnap d. u. mérsékelt helyárrakkal fél négy órákor „Csingilingi” és Steinhardt magánzámba. — A zenek teli-keriben cabaret és tánc. — Belepédij mncs. — Iztetes magyar konyha a híres Balóné vezetésével.

NAGY ENDRE CABARETJA

Andrássy-ut 69. (MODERN SZINPAD) Telefon 93-16.

Minden A csipkepogyla || A „Szűz” paródiája.

Bohözatok, szinpad tréfák, dalok, magánzámok. Nagy Endre, Németh Juliska, Hadrik Anna, Pállay Rózsi, Sajó Géza, Huszár Károly, Bárony István, Szász Ilona, Boldizsár Andor stb. fellépése. — Tízszázötvenöt: Meggyasszay Vilma vendégszerelése új magánzámbakkal. Jegyek előre váltathatók (VI. Andrássy-ut 69).

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révai-utca 13. sz. TELEFON 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor

Kezdeté fél 9 órákor. Fél 10 órákor:

„FRANCIÁUL” Böhözat. Írta: Rossée. Rendező: Rott Sándor.

továbbá SERENISSIMUS - JELENET.

Es végül 11 órákor: MAISON ARABELLA

Böhözat, írta: Taufstein A. Rendező: Springer A.

Jegyek kaphatók a nappali pénztárnál, Révai-utca 13. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. „Lyra” jegyirodájában, VI., Andrássy-ut 15. és Sopronyi nagyüzede Itakóci-ut 1. sz. 12 óra után az 1-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc-attrakciók fellépte.

Kávéház-megnyitás!

Van szerencse a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Király-utca és Eötvös-utca sarkán lévő Király Színház-kávéházat teljesen újonnan berendezve f. hó 16-án, szombaton este megnyitom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Kétféle kávéházi italok. kiváló tisztelettel

Figyelmes kiszolgálás. Tanácsa Gábor

Szedők valálkozó helye. kávés.

Butor

kézpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezése 360 frtért,

mely áll: 1 háló-, obédli- és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitel-től a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

Alapított 1835. Szörme-divat Dán Testvérek cs. és kir. udvari csücsök Budapest, Dorottya-utca 11. Nagy «U» szörmekatalogusunk díjtalan.

Irógép tulajdonosok! Nagy árjegyzékünk megjelent! Erdeklődőknek díjtalanul küldjük. WOLLÁK ÉS TÁRSA BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19. Telefon 24-98. Alapítási év 1897. Speciális üzlet amerikai írógép-kel-lékekben, sokszorosító-készülékek és ezek kellékeiben.

Bleriot felszállásához legjobb helyekre jegyek kaphatók: „MUSICA” részvénytársaság (Igazgató: Sternberg Dezső.) zongora termeiben, Teréz-körut 1. sz. (Király-utca sarok.) TELEFON 4-81 Vidékre a jegyek a pénz előzetes beküldése ellenében ajánl. levélben bérmentve küldetnek. Jegyek árai: Páholy 4 személyre 100.- kor. Számozott tribün I. sor 30.-, II-III. sor 20.-, IV-VI. sor 10.-, VII-X. sor 5.- korona. Üllőhely padokon I. sor 3.-, II-III. sor 2.- korona. Allóhely 1.- korona.

egy évi jótállással Videkre gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítást

MENJÜNK LUSTIG EDÉ-HEZ

BUDAPEST,
RÁKÓCZI-UT 2. SZÁM,

hol olcsón és jól leszünk kiszolgálva.

Az üzlet 33 éves fennállása óta

ezt az elvet követi:

NAGY FORGALMAT

OLCSÓ és SZABOTT ÁRAK

MELLETT ELÉRNI.

Ez a t. vevőknek mindenkor előnyére

vált, mivel kevés pénzért jó minőségű

URI, NŐI DIVATÁRUK

ÉS FEHÉRNEMŰEK

beszerezhetők.

ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE!

Legkellemesebb otthoni szórakozást nyújt egy jó

BESZÉLŐGÉP

(Grammophon)

mely beszél, énekel, nevet, fűtyül, legnagyobb művészeket és a legjobb zenekarokat valamint színházat és hangversenyt helyettesít. ■■■■■

Kimerítő nagy hangszerárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A legtekélyesebb és legszebb kivitelű grammophon kényelmes csekély havi részletfizetés mellett beszerezhető

Aufrecht és Goldschmied

nagy áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 30.

MÁR MEGMONDTAM:

HA JÓ RUHÁT,
KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT
ÓHAJT BESZEREZNI, MENJEN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ CZÉGHEZ

BUDAPEST,

IV. MUZEUM-KÖRÜT 1-3.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Hol van a gyermekek barátja
a Tányértalpu Koma?

A gyermekek barátja a TÁNYÉRTALPU KOMA az októberben meginduló új negyedében kezdi meg világraszóló utazását

A repülőgépen Lathammal átrepül a tengeren, Zeppelin-nel elmegy Berlinbe, Blériot-tal eljön Budapestra és Az EN ULSÁGOM-ban meséli el mulatságos kalandjait.

Az En Ujságom
kiadóhivatala
Bpest, Andrassy-ut 10.

Előfizetési díj:
Negyedévre . K. 2.50
Félévre . . . K. 5.—

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Pánczmanngyár Részv. társ. Nagymező-utca 46.

Automobil-Bérllet!

Elegáns luxus-automobilék bérelhetők sofőrrel, órákra, fűnapokra, napokra, sétakocsizásra. Megrendelések telefon, vagy levéllel. Székely, Angol kávéház. Telefon 5-82. Található reggel 8-10, délután 2-8, vagy este 6-8 óra közt.

Egyedül pontos teljes levezetése összes hirdetésemnek

Kállai Lajos
motorgyára

BUDAPEST,
Gyár-utca 28. sz

Legjobb rendszerű benzínmotorokról tessék díjarjegyzéket kérni.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt, sebeket, bűnjakort (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, ontortozást és annak utóbjait, légszorosítást, hálgöringebajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 9 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

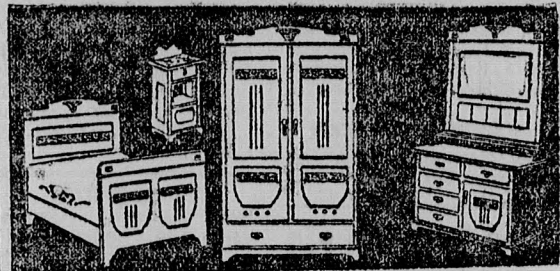
Levelekre válaszol, gyógyszerokről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyítást.

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Eredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szeri használatra 3 kor.

A GONO-kremit előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használata tiszta, egyszerű és kellemes. Forgatór: Török József gyógyszerháza VI., Király-utca 12. szám. Kapható minden gyógyszerháza és drogeriában.

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetésünk révén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos eszközök tartozás után. (Részjegy vagy mellékköltség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 " " 1/4 évi 9 "

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkből.
Balázs és Társa butorraktára Budapest, VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

Vásároljon

1 db. konvert. Jelzalog sorsjegyet

Főnyeremény: **Egy millió kor.**
Melléknyeremények: 500.000, 400.000, 300.000, 200.000, 100.000 kor.
ezeken kívül még számos nagy melléknyeremény.

Évente 6 huzás.
Legközelebbi huzás már október 25-én.
Kapható 36 havi részletfizetésre. Havi részlet **csak 5.10 K.**

Már az első részlet befizetése ellenében megkötöm a sorsjegy sorozatával és számmal ellátott törvényes részletet, melynek birtokában a vevő már a legközelebbi huzásban egyedi játékjoggal részt vesz.

Fleissig Sándor bank-és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körut 2. sz.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK

NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR RÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰÖRŐS
üzletében szereshetők be
BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYENES BÉRMENTVÉ

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

A LEGÉRDEKESEBB KÖNYV:

A levegő meghódítása

SZÁMOS Irták: SERÉNYI GUSZTÁV
KÉPPEL és Dr. VISNYA ALADÁR.

Megrendelhető és kapható minden Könyvkereskedésben és a Kiadónál (Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. Könyvkiadóhivatala), Budapest, VII., Rákóczi-út 54.
Ára füzve 2 K, kötve 3 K.

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvosi mű- és köztérész
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.
köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.
F. Bergerand fiás,
párisi különlegességek
(óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldetik.
Rivágatott az „Egyetértés”-ből. 25705

A rózsza

Ít az esztendő, mikor a Magyar Lányok-at kezükbe vesszük, mert üdős, kedves, triss és változatos tartalmával a rózsza emlékeztet. Rózsza és fiatal leány — mily szépen illenek össze. A Magyar Lányok egy-egy évfolyama valódi rózsabokréta. — Negyedévre 3 kor. Kiadóhivatal Epest, VI., Andrássy-ut 10.

Az új évfolyam július 1-én indul meg. — A ki csak egy előfizetőt gyűjt a MAGYAR LÁNYOK részére, viszontzástul megkapja a MAGYAR LÁNYOK díszes Emlékalbumát.

110
fiókraktár

Magyarországi fiókok:

- Arad
- Debrecen
- Eger
- Eszék
- Fiume
- Kassa
- Kolozsvár
- Komárom
- Lugos
- Miskolc
- M.-Vásárhely
- N.-Beckerek
- N.-Kiszta
- N.-Kikinda

Heti gyártás
16000 pár

Férfi füzös cipő **K 720**
igen tartós

Rendkívül olcsó

tartós, elegáns és elismert jó minőségűek ami
cipőgyártmányaink

„TURUL”
cipőgyár rvt.

TEMESVÁR.
Központi forgatór:
Budapest, Kossuth Lajos-utca 14—16.

Férfi Hegymászó **K 17**
American style

Női füzös cipő **K 620**
igen tartós

Női füzös cipő **K 13**
Chevroletből, elsz. és szikkes, Goodyear varr.

1200
munkás és hivatalnok

Magyarországi fiókok:

- N.-Szeben
- N.-Szombaf
- N.-Várad
- Pancsova
- Pécs
- Pozsony
- Sopron
- Szombathely
- Szeged
- Temesvár
- Ujvidék
- Versec
- Zagrab

Szolid kivitel

Hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

H hirdetési rovatban minden szöveges beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Pénzszekrények és amerikai irrodabutorok, használtak és újak...

Pótvizsgálatra javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre...

Tauber VI. ker., Bövös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá niszoba, iroda-berendezések...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola...

Réz és vasbutor gyári áron, réz halászba berendezések...

Csemegeszőlőt remekszép nagyszemű ches-selast muskotályival, vagy válogatott lezsebb...

Pénzelőleget azonnal nálam bizományba beraktározott butor, zongora...

Gyümölcsfa díszfa stb. árjegyzékkel ingyen szolgát Weber faiskolája...

Serbjában szenvedők kúrák lakozimuket: «Biztos gyógyulás»...

Legjobb híkorok és rum készíthető kivonattal. Egy üveg ára 60 fillér...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, niszoba...

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 6. szám...

zongorát, pianinót, ezimbalmot, hegedűt készpénzben áron a legújabb rendszerrel...

Ingyenes gépirás-tanítás. Kedvezményes magyar, német gyorsíró-oktatás...

Uj költeménykötet! Emlékek és emlékezések. Irta ZALÁR JÓZSEF. Ára 2 korona.

Inturios Mintalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy féle cukorka...

Zálogszedőulákat veszek. Elzalogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat...

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárata...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. lételek...

Uj költeménykötet! Emlékek és emlékezések. Irta ZALÁR JÓZSEF. Ára 2 korona.

A szemérem elleni büncselekmények. TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖRÉBŐL. Irta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN...

Soványosság Az egyedül eredményes módszer a dr. William Darlow tanár amerikai orvosi-pors. Soványak tartós, szép...

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek...

VACÓBI FRÁNCZIA GUMMIES HALHÖLYAGOK Készítők: 175-2-3, 10. Király-utca...

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszer és ruházatot veszek és eladok...

Singer női varrógép 27 forintért kártya-bajdost 40 forintért. Centrálokban ingyen...

Légszusz és villamos csillárok legelőnyösebbben szereshetőek...

Kocsi árusnak VII. Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára...

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent: A szemérem elleni büncselekmények.

A szemérem elleni büncselekmények. TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖRÉBŐL. Irta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN. Budapesti ügyvéd.

Pénzkölcsön 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon főlőbirtokra, jövedelmekre, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén...

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet VÁCZ. Gyárt: mindennemű fa- és vastalcskát...

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapnyas rácszatok, kertkerítések...

Kelemen Mór építélet-bontós vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Zálogszedőulákat veszek. Elzalogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekerek képes nagy árjegyzékét kivanatra ingyen küldi...

Most jelent meg. Ebtenyésztes, kézikönyv ebtenyésztek, vadászok és ebkedvelők számára.

MONOSTORI KÁROLY állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára. Szerző 3000-ik szakmunkája.

Ara 4 K 50 L. Az első magyar ebtenyészési kézikönyv! Kapható: LAMPEL K. könyvkereskedése...

Kézilag főzött különleges baracklékvárnak kilóját 2.40, mezedos szilvalekvárnak 1.20, kisústön főzött hamisítatlan barack-cognac 5 kilós demyonnal...

Csemegeszőlő téli elrakásra postakosaraként 2.80, papirhéjú dió postaszákonként 3.40, téli csemegemalma, császárkörte, óriás birsalma...

Téli eltevésre zöldesgölelék, pereszelyem (gyökér) sárgarépa, zeller, pórhagyma, vöröshagyma, fokhagyma, paprika, toma, káposzta...

Bouvet-Ladubay legjobb és legolcsóbb francia pezsgő. Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

Tokaji hegyi-bor (Szamorodni) kiváló zamatos 1908. évi 50 literes csomag 7 korona 50 fillér, 10 literes 14 korona, tokaji a zabor 2 puttonos édes 5 félliteres üveg 12 korona...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igaz olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

„Hungária” beszélő-gépek kizárólag eredeti első rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók. Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 78. Kérjem árjegyzékét